

STAN SANITARNY I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU CIESZYŃSKIEGO W ROKU 2017

Przekazuję raport „Ocena stanu sanitarno-epidemicznego powiatu cieszyńskiego w 2017 roku” licząc, na zainteresowanie Państwa zawartymi w nim informacjami. Dokument ten przygotowuję corocznie na podstawie danych, zebranych przez pracowników podległej mi Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie. Państwowa Inspekcja Sanitarna powołana jest do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego celem ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania

powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. W 2017 r. głównym celem działalności PPIS w Cieszynie był nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie powstawaniu chorób poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Realizując ustawowe obowiązki objęto nadzorem 3670 obiektów. Przeprowadzono 4964 kontroli sanitarnych, pobrano do badań laboratoryjnych 4367 próbek (badania laboratoryjne wykonywane w akredytowanych laboratoriach), wydano 954 decyzji administracyjnych, nałożono 194 mandaty karne na kwotę 24750 zł, nałożono 1 karę pieniężną na kwotę 20000zł.

Uzyskane przez nas dane wykorzystywane są do działań na rzecz zachowania i poprawy zdrowia publicznego m.in. dzięki wprowadzaniu ich na bieżąco do krajowych i europejskich systemów zbierania danych:

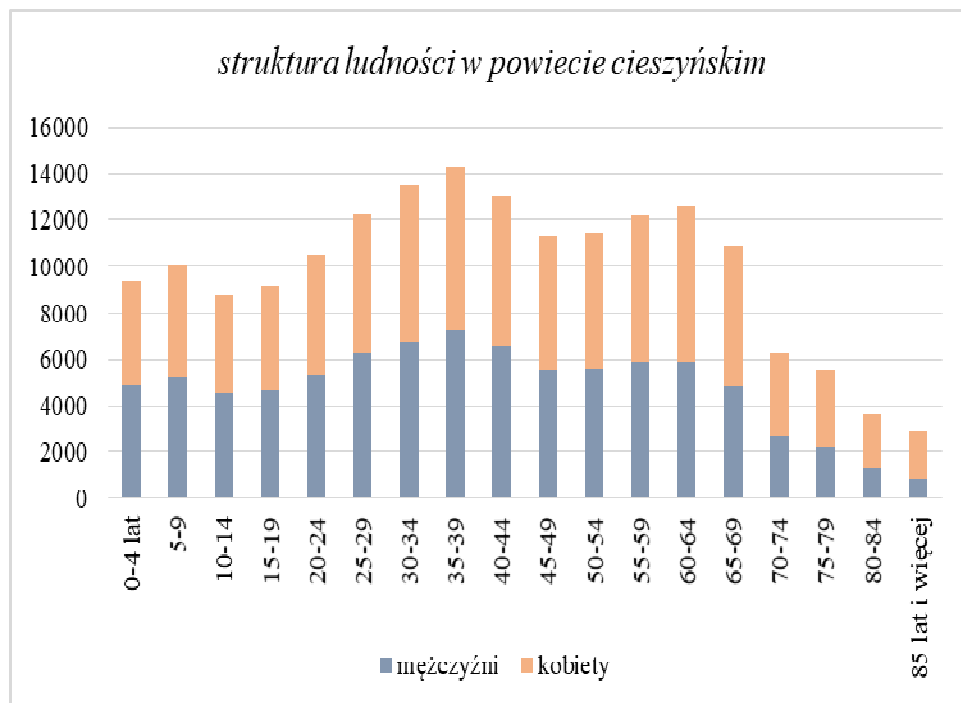
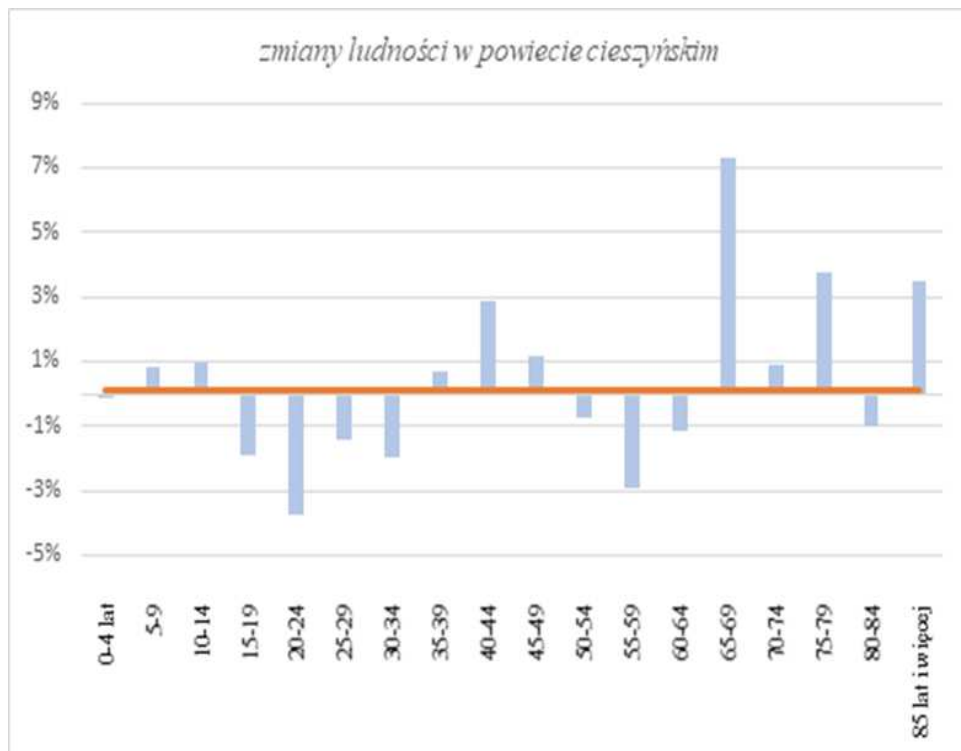
- Elektronicznego System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS)
- Rejestru Ognisk Epidemicznych (ROE)
- Systemu monitorującego jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (WODAEXCELL),
- Systemu Bezpieczeństwa Żywności SBŻ II
- Systemu ostrzegającego o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF),
- Systemu Monitorowania Informacji o „Dopalaczach” (SMIOD)
- Systemu szybkiego informowania o niebezpiecznych produktach (RAPEX)

Zapewniamy skuteczną realizację planowanych celów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców powiatu cieszyńskiego i wszystkich osób przybywających na jego teren bezustannie doskonaląc system zarządzania w działalności kontrolnej, gwarantując uzyskiwanie wiarygodnych wyników kontroli.

Współpraca z organami samorządowymi, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego z Państwową Strażą Pożarną i Strażami miejskimi oraz Komendą Powiatową Policji w znaczący sposób wpłynęła na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie poprawy zdrowia publicznego.

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że w 2017 roku bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu cieszyńskiego pozostawało w dalszym ciągu na wysokim poziomie, a sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych była stabilna. Monitorowanie bieżącej sytuacji epidemiologicznej w powiecie mającej na celu zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie to jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

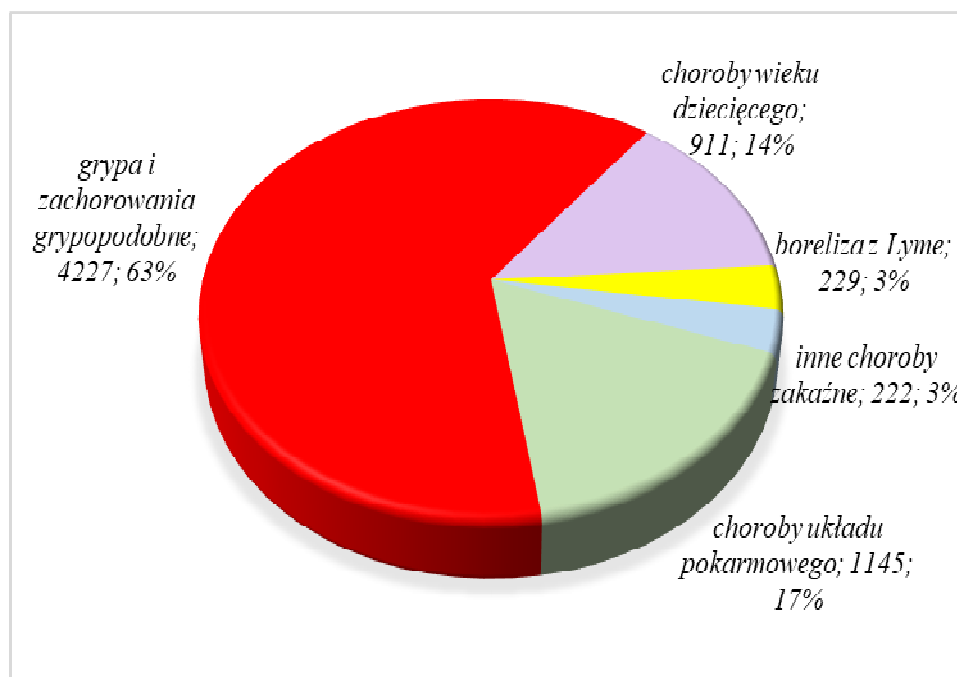
Do planowania działań przeciwepidemicznych, nadzorowych i edukacyjnych niezbędna jest analiza danych demograficznych. W powiecie cieszyńskim mieszka 177 790 osób (*GUS stan na 30-06-2017*), co stanowi 3,9% ludności woj. śląskiego. Jest nieco więcej kobiet (51,4%) niż mężczyzn. Na terenach wiejskich zamieszkuje 54,9% społeczeństwa powiatu. Mimo, że wg danych statystycznych odnotowano niewielki (0,1%) wzrost ogólnej liczby ludności, to w poszczególnych grupach wiekowych utrzymują się znaczące zmiany.

Odsetek ludności w wieku powyżej 65 roku życia wzrasta. W 2017 roku osoby w wieku 65+ stanowiły 16,4% ludności powiatu cieszyńskiego (w 2016-15,9%), co może mieć w przyszłości, wpływ na sytuację epidemiczną powiatu.

W 2017 roku zarejestrowano wśród mieszkańców powiatu, w oparciu o zgłoszenia przez lekarzy (zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi) **6 734** zachorowań na choroby zakaźne, (w 2016-**5 131**), w tym 331 chorych wymagało hospitalizacji (4,9% przypadków) i 2 zgony (zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez *Clostridium difficile*). Zgłaszalność przez lekarzy podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, w wyniku prowadzonych działań, ulega systematycznej poprawie.

Podobnie jak w roku 2016, najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: grypa, choroby zakaźne przewodu pokarmowego choroby wieku dziecięcego, przede wszystkim ospa wietrzna oraz borelioza z Lyme.

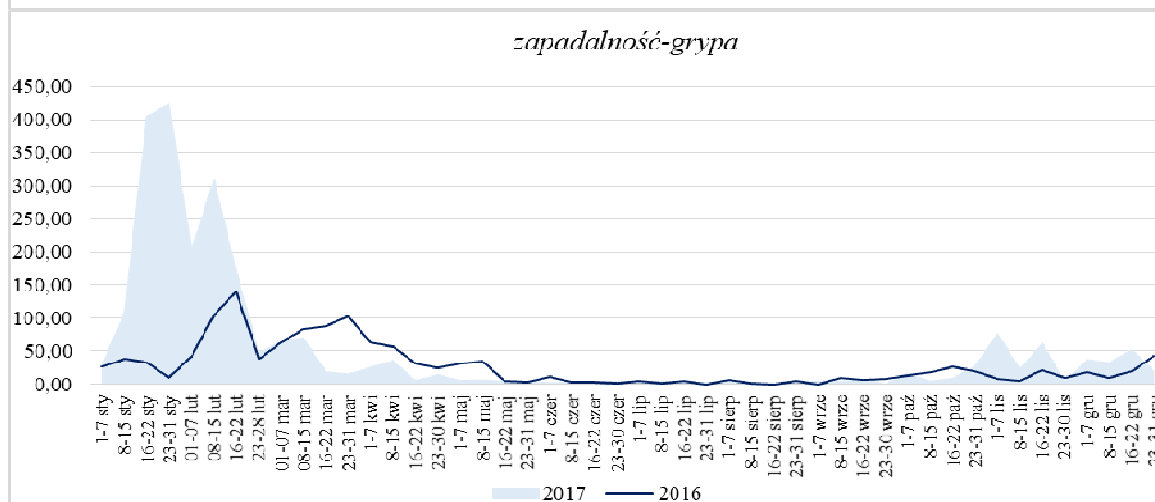
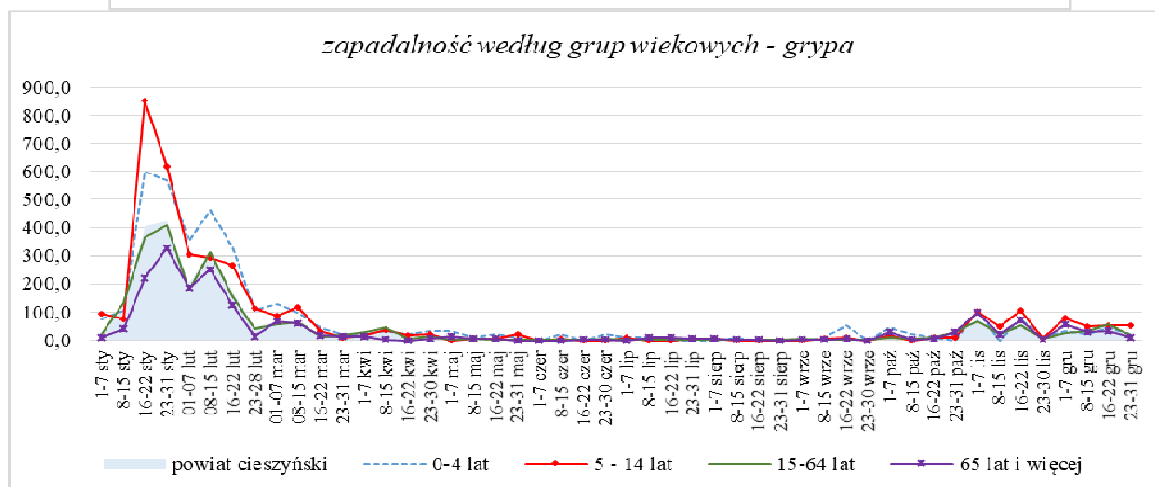
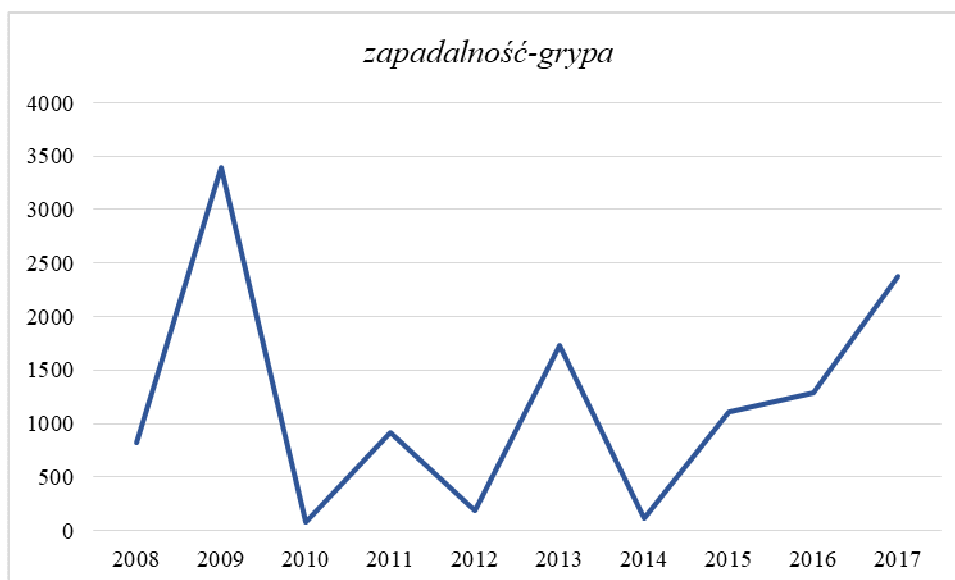

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu zostały przedstawione w formie tabelarycznej, z zaznaczeniem kierunku zmian w stosunku do 2016r.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych.

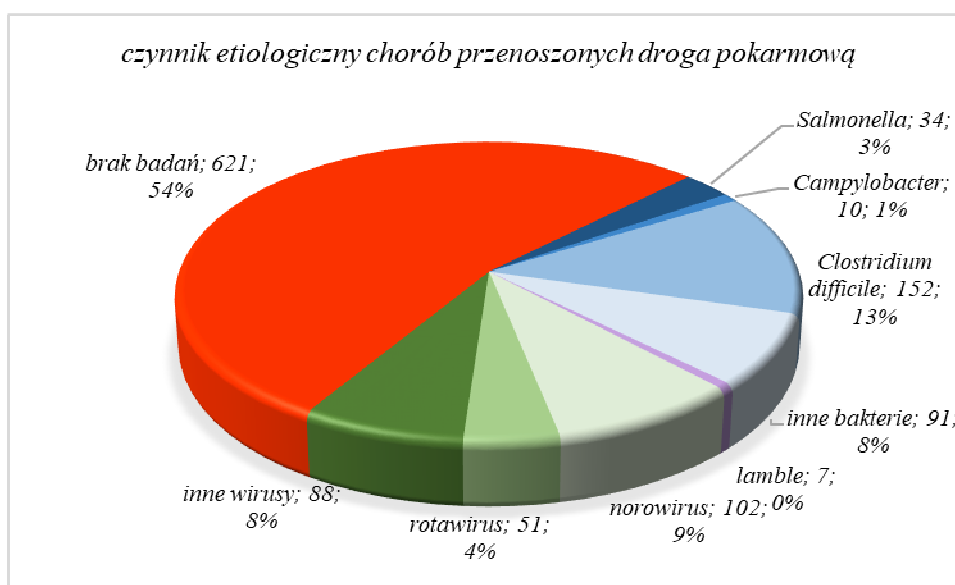
		2016		2017	
		liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność
salmoneloza	zatrucie pokarmowe	26	14,6	34	19,1 ↑
	inne zakażenie pozajelitowe	2	1,1	7	3,9 ↑
bakteryjne zakażenia jelitowe		92	51,8	253	142,3 ↑
giardioza (lamblioza)		9	5,1	6	3,4 ↓
wirusowe zakażenia jelitowe		87	49,0	231	129,9 ↑
biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		519	292,2	621	349,3 ↑
jersinioza pozajelitowa		0	0	1	0,6 ↑
krztusiec		39	22,0	21	11,8 ↓
płonica (szkarlatyna)		235	132,3	133	74,8 ↓
Choroba meningokokowa, inwazyjna		0	0	2	1,1 ↑
choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna		78	43,9	70	39,4 ↓
choroby weneryczne		3	1,7	5	2,8 ↑
borelioza (choroba z Lyme)		286	161,0	229	128,8 ↓
ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		1	0,6	2	1,1 ↑
styczność i narażenie na wścieklicznę / potrzeba szczepień		79	44,5	73	41,1 ↓
wirusowe zapalenie opon mózgowych		1	0,6	0	0 ↓
ospa wietrzna		1329	748,3	743	417,9 ↓
różyczka		2	1,1	3	1,7 ↑
wirusowe zapalenie wątroby	typu A	0	0,0	8	4,5 ↑
	typu B	4	2,3	8	4,5 ↑
	typu C	5	2,8	14	7,9 ↑
	inne i nieokreślone	1	0,6	3	1,7 ↑
nowo wykryte zakażenia HIV		3	1,7	5	2,8 ↑
świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		16	9,0	9	5,1 ↓
malaria (zimnica)		1	0,6	0	0 ↓
choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna		1	0,6	1	0,6 →
bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		4	2,3	4	2,2 ↓
zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		3	1,7	2	1,1 ↓
zapalenie mózgu inne i nieokreślone		2	1,1	0	0 ↓
grypa		2290	1289,4	4227	2377,5 ↑
gruźlica		13	7,3	19	10,7 ↑

Zapadalność na gripę, podobnie jak i tzw. „chorób zakaźnych wieku dziecięcego” waha się sinusoidalnie. Po okresowych spadkach zachorowań następuje ich wzrost. Od 2014r. obserwujemy wzrost zapadalności na gripę, w 2017 roku zarejestrowano 4 227 przypadków przy zapadalności 2 377/100tys. (w 2016r. - 1289/100 tys., 2014 – 109/100tys.), hospitalizacji wymagało 7 osób.

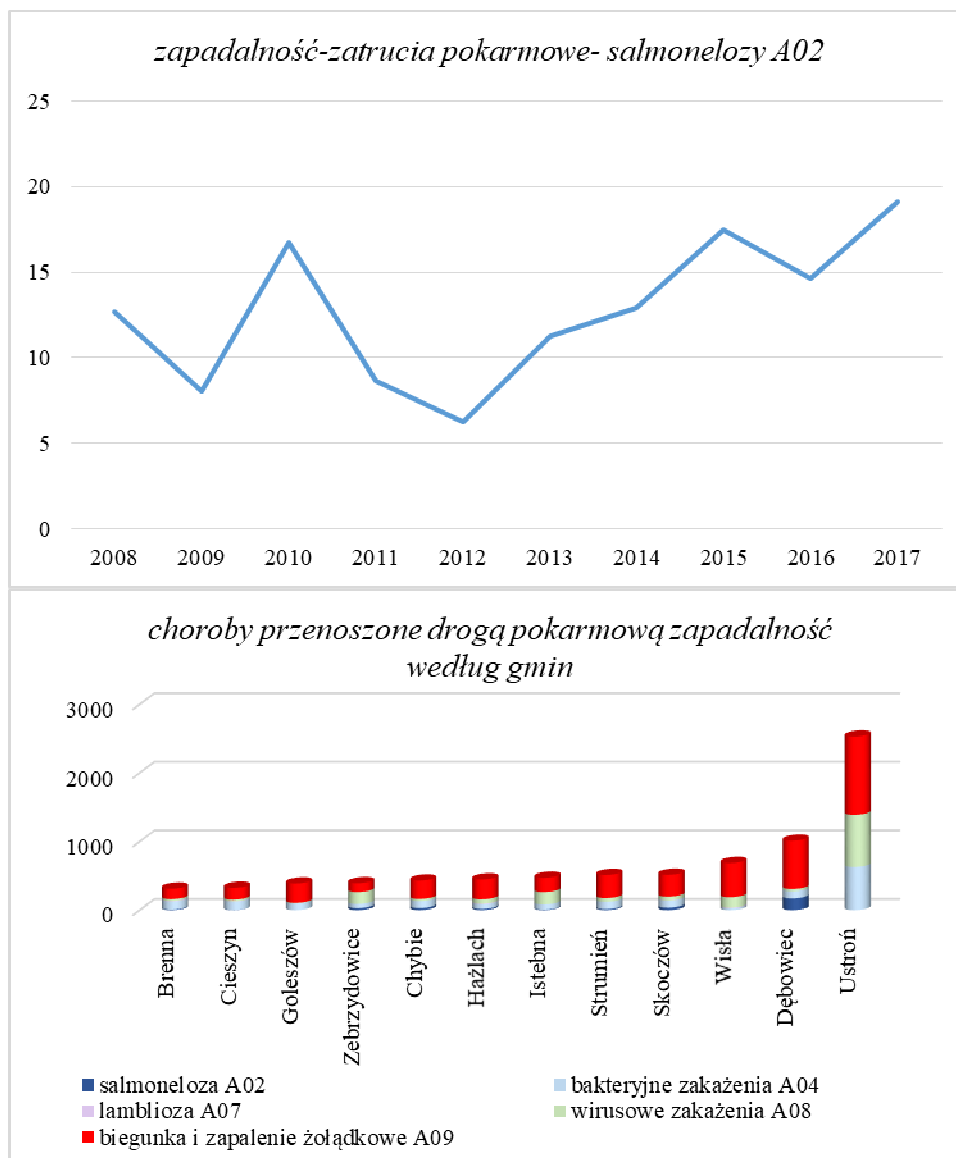

Istnieje możliwość zaszczepienia się przeciwko grypie. Szczepienia jednak nie wpływają znacząco na ilość zachorowań, a zachorowania podlegają okresowym wahaniom, jak w przypadku chorób przeciwko którym nie ma możliwości zaszczepienia się, ponieważ tylko 5800 mieszkańców powiatu (3,26%) zdecydowało się na szczepienie.

Choroby zakaźne przewodu pokarmowego stanowią istotny problem epidemiczny. Wzrosła liczba zgłoszonych zachorowań, Zarejestrowano 1145 przypadków, zapadalność 644/100tys. (w 2016– 413/100tys.). W 287 przypadkach zachorowań była to etiologia bakteryjna (najczęściej przyczyną było zakażenie *Clostridium difficile* -152 zachorowania), w 241 wirusowa (w tym 102 zachorowania były wywołane przez norowirusy), a w 6 przypadkach przyczyną zachorowania były pasożyty–lamblie. Mimo wzrostu liczby badań aż w 621 przypadkach (54%) nie ustalono etiologii zachorowań (w 2016 – 71%). Jako pozytywne zjawisko jednak należy odnotować wzrost tych badań

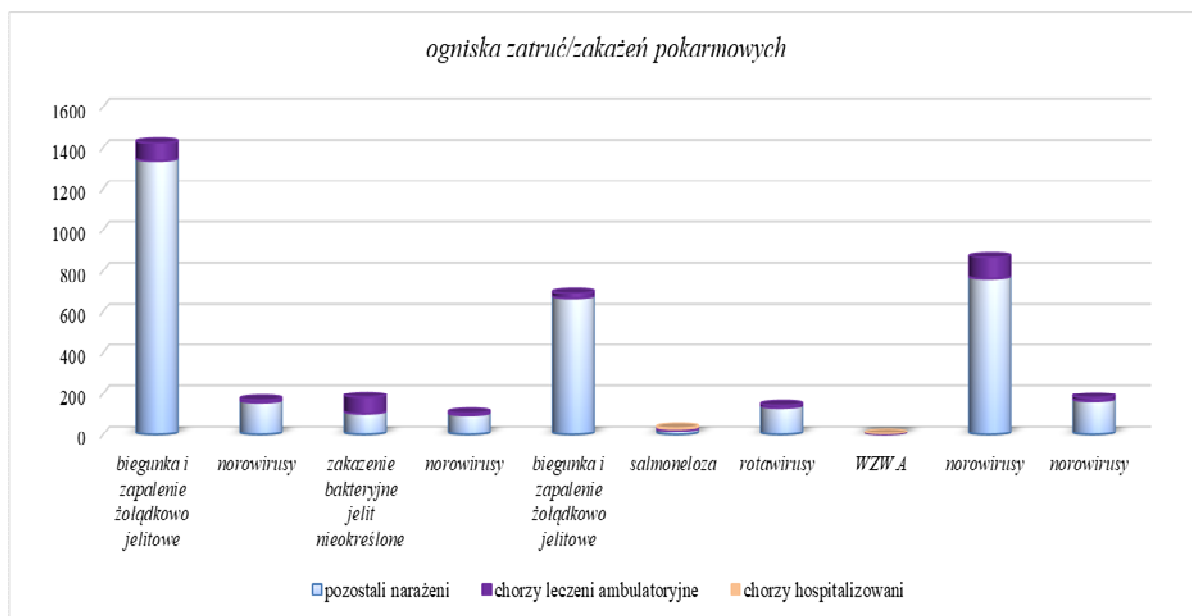
Szczególnie niepokojąca jest tendencja wzrostowa zapadalności na salmonelozę, obserwowana od 2013 roku, pomimo niewielkiego spadku w roku 2016. Zarejestrowano 34 przypadki zatruc pokarmowych, zapadalność 19/100tys.

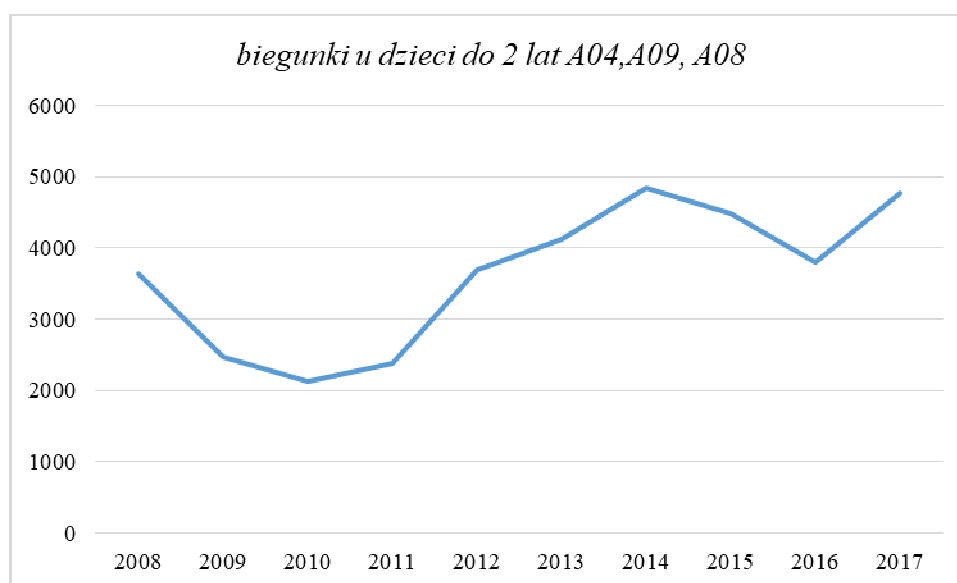
Najwyższa zapadalność została zarejestrowana na terenie gminy Ustron, co wiąże się z wystąpieniem ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w sanatoriach.

W roku 2017 wystąpiło 10 **ognisk zbiorowych zatruc/zakażeń** pokarmowych (7 w podmiotach leczniczych, 1 w ośrodku wypoczynkowym, 2 w środowisku domowym), z czego 8 miało miejsce na terenie Ustronia.

W ogniskach tych narażonych na zachorowanie było szacunkowo 3700 osób, zachorowało 371, z których 4 wymagały hospitalizacji (zatrucie pałeczkami *Salmonella Enteritidis*, wirusowe zapalenie wątroby A). Czynniki etiologiczne udało się ustalić w 7 ogniskach.

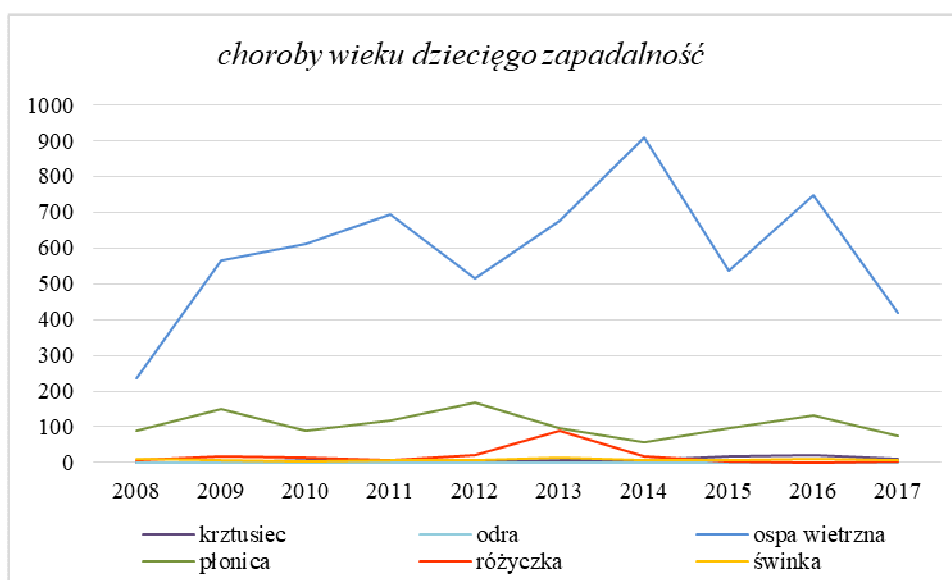
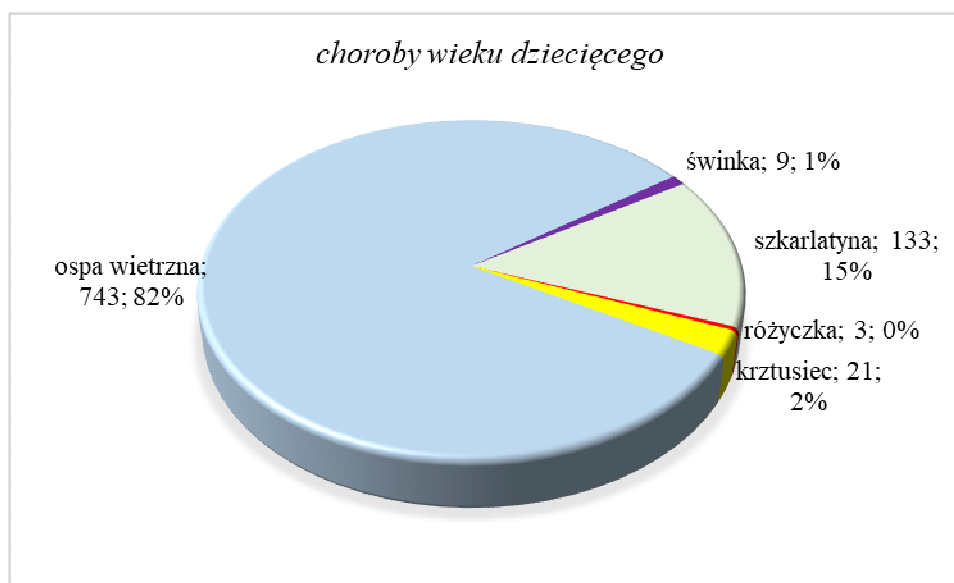

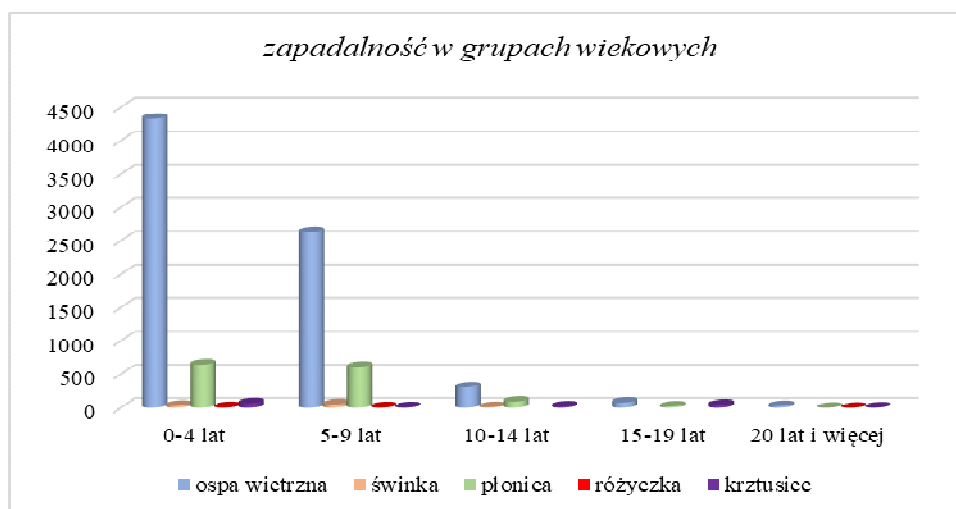
Po obserwowanym od 2015 spadku zachorowań na **biegunki u dzieci do lat 2**, nastąpił wzrost zapadalności i wyniósł 4 776/100tys. (w 2016r. –3799/100tys.) wartość zbliżoną do danych za 2014(4844/100tys. (w 2015 - 4487/100 tys.). Zachorowało 176 dzieci, z czego 112 wymagało hospitalizacji.

Tylko w 36 przypadkach zachorowań (20%) ustalono czynnik etiologiczny. Najczęściej przyczyną biegunek u dzieci do lat 2 były wirusy (13%). Bakterie były przyczyną zachorowań w 13 przypadkach (7%) najczęściej była to *Klebsiella* (3%). Należy zauważyć, że do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2, dochodzi niemal wyłącznie w środowisku domowym.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas wywiadów epidemiologicznych zwracają uwagę na konieczność zachowania higieny osobistej oraz higieny przygotowania posiłków w rodzinach, jako profilaktykę tych zakażeń i zatruc. Ospa wietrzna, płonica, krztusiec, świnka, różyczka, mimo, że mogą na nie zachorować osoby w każdym wieku, określane są jako „choroby wieku dziecięcego”, ponieważ zapadalności w grupach wiekowych 0-4 oraz 5-9 lat są niezmiennie najwyższe. Najczęściej zgłaszane są zachorowania na **ospę wietrzną** (81,7%) oraz **płonicę** (15%). Zachorowania na **krztusiec** (2%), na **świnke** (1%) i **różyczkę** (0,3%), stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań.

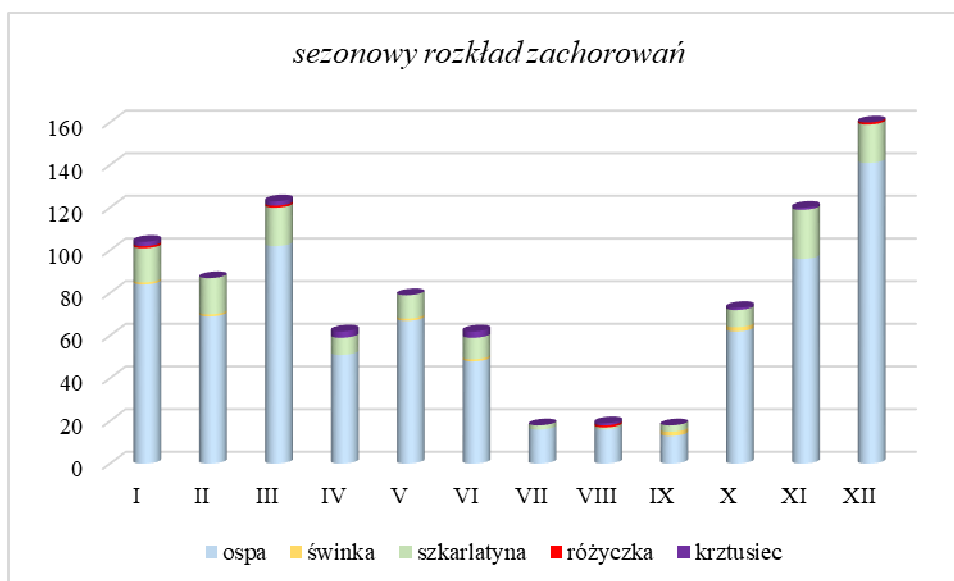

Zapadalność na **ospę wietrzną**, mimo okresowych spadków, stale utrzymuje się na wysokim poziomie. Zapadalność tę można by zmniejszyć zwiększając wyszczepialność przeciwko tej chorobie, niewielu jednak rodziców korzysta z tej możliwości, w 2017 roku było to tylko 122 osoby (0,07%).

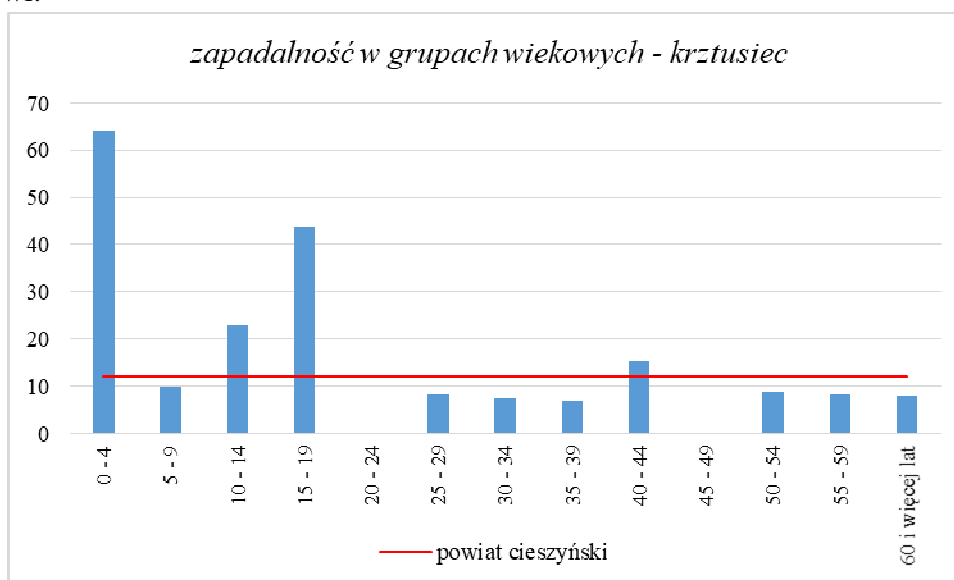
Zgodnie z oczekiwaniami, po wzroście w 2016r. (zapadalność-748/100tys.) zachorowań na **ospę wietrzną**, w roku 2017 nastąpił spadek, zarejestrowano 743 przypadki (zapadalność-418/100tys.) jedno dziecko wymagało hospitalizacji, nikt z chorych nie był szczepiony przeciwko ospie wietrznej.

Zachorowania na **płonicę** podlegają okresowym wahaniom, tak jak w przypadku ospy wietrznej, brak szczepionki przeciwko tej chorobie. W 2017 zarejestrowano spadek liczby zachorowań – 133, zapadalność 75/100tys. wobec 132/100 tys. w 2016 roku.

Ospa wietrzna i płonica należą do chorób o dużej zakaźności, przenoszą się drogą powietrzną, dotyczą więc głównie dzieci w miejscach zbiorowego przebywania (żłobki, przedszkola, szkoły), co przekłada się także na sezonowy rozkład zachorowań. W przypadku ospy wietrznej (zbyt mało zaszczepionych osób) i płonicy (brak szczepionki), w grupie dzieci w wieku przedszkolnym, zarejestrowano najwyższe współczynniki zapadalności.

Po obserwowanym od 2015 roku wzroście zachorowań na krztusiec nastąpił spadek zapadalności, zarejestrowano 21 przypadków (zapadalność 11/100 tys.), w tym 8 w wieku powyżej 20 lat. Najwyższą zapadalność odnotowano w grupie wiekowej 0 do 4 lat (64/100 tys.), zachorowało 2 dzieci w wieku poniżej 1 roku (zapadalność w tej grupie wiekowej wyniosła 109/100tys.), jedno z nich nie było szczepione drugiemu podano tylko 1 dawkę szczepionki. Dzieci wymagały hospitalizacji. Wśród pozostałych chorych, 6 osób nie posiadało dokumentacji dotyczącej szczepień przeciwko krztuścowi.

Po wyższej od spodziewanej zapadalności na **różyczkę** w 2013 roku (88/100 tys.), będącej wynikiem wystąpienia ogniska różyczki wśród nieszczepionych uczniów jednej ze szkół, zapadalność spadła do obserwowanego od kilku lat poziomu poniżej 20/100 tys. i wyniosła 2/100 tys.. zachorowały 2 nieszczepione osoby oraz 1 z niepełnym cyklem szczepienia.

Na podobnie niskim poziomie utrzymuję od 2006 roku zapadalność na **świnkę**, w 2017 roku wyniosła 5/100tys. Zachorowania występują sporadycznie. Zarejestrowano 9 przypadków (zapadalność 5/100tys.). Zachorowały 2 osoby, nieszczepione przeciwko śwince, 3 nie miało pełnego cyklu szczepień (1dawka), 1 osoba nie posiadała dokumentacji szczepień. Nie zarejestrowano przypadku zachorowania na **odrę**, ostatnie zachorowania miały miejsce w 2014 i były związane z pobytem w Niemczech. Tak dobra sytuacja epidemiczna jest bez wątpienia wynikiem prowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych przeciw tym chorobom. Niestety, ta sytuacja epidemiologiczna, może się zmienić, ze względu na coraz silniejsze ruchy antyszczepionkowe.

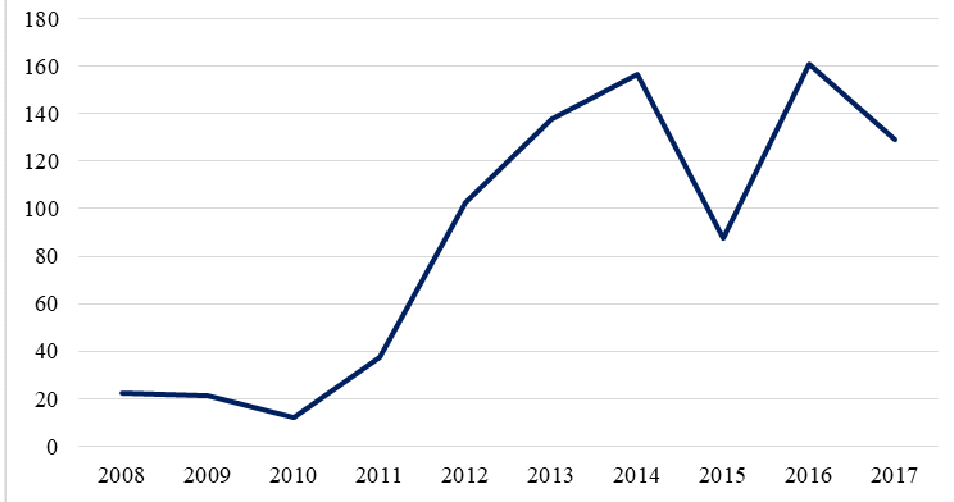
Podobnie jak w 2016 roku zarejestrowano 2 przypadki **ostrego porażenia wiotkiego u dzieci do lat 14**, badania wykluczyły zachorowanie na polio. Monitorowanie ostrych porażen wiotkich stanowi kluczowy element programu eradykacji poliomyelitis potwierdzający, że rozpoznawane w kraju przypadki nie są spowodowane dzikimi wirusami polio. Światowa Organizacja Zdrowia zaleca zachowanie szczególnej czujności i ostrożności, a także uważne monitorowanie sytuacji w poszczególnych krajach Europy.

W 2017 roku zarejestrowano 229 zachorowań na **boreliozę z Lyme**, 33 chorych wymagało hospitalizacji. Zapadalność 129/100tys. była niższa niż w 2016r (161/100tys.) Przeważają zachorowania z objawami ze strony układu kostno-stawowego, ale zarejestrowano także 3 przypadki neuroboreliozy, z objawami ze strony ośrodkowego układu nerwowego. Podobnie jak w 2016 roku najwyższa zapadalność rejestrowana była w gminach Brenna, Zebrzydowice i Hażlach.

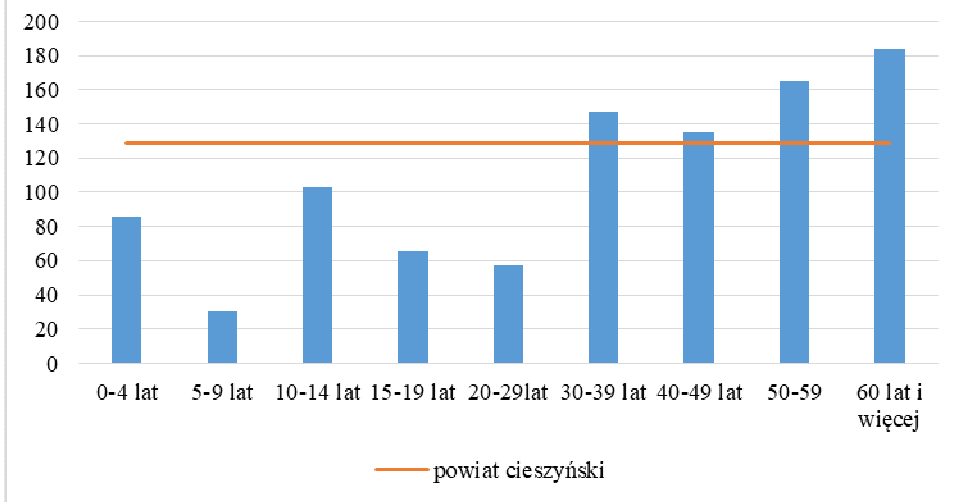
Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, najczęściej powyżej 50 roku życia (50%). Zapadalność w tej grupie wiekowej jest wyższa od zapadalności obliczonej dla powiatu. Niestety brak jest szczepionki przeciwko tej chorobie.

Możliwość zapobiegania zakażeniu bakteriami *Borrelia burgdorferi* jest ograniczona do unikania kontaktu z kleszczami, stosowania odpowiedniej odzieży podczas pobytu w miejscach ich występowania, używanie repelentów oraz kontroli całego ciała, po powrocie do domu i jak najszybsze usuwanie kleszczy.

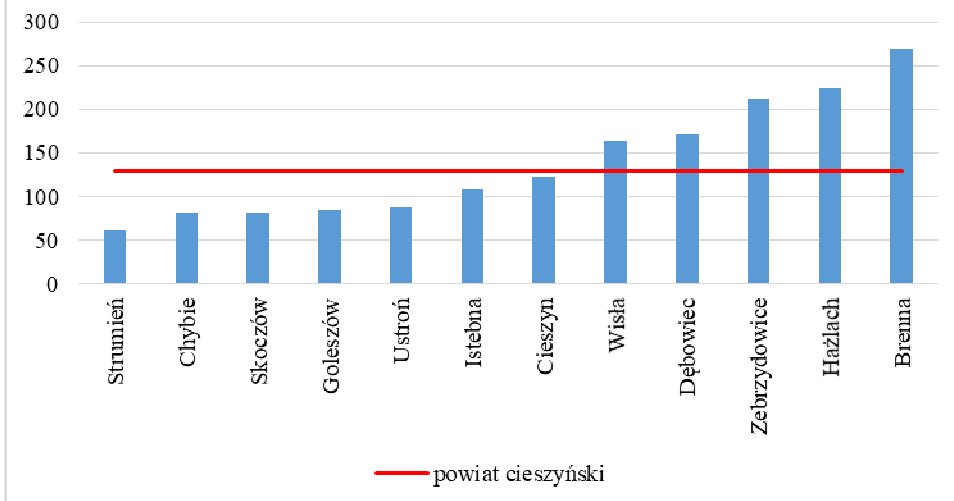
zapadalność-borelioza z Lyme

zapadalność w poszczególnych grupach wiekowych

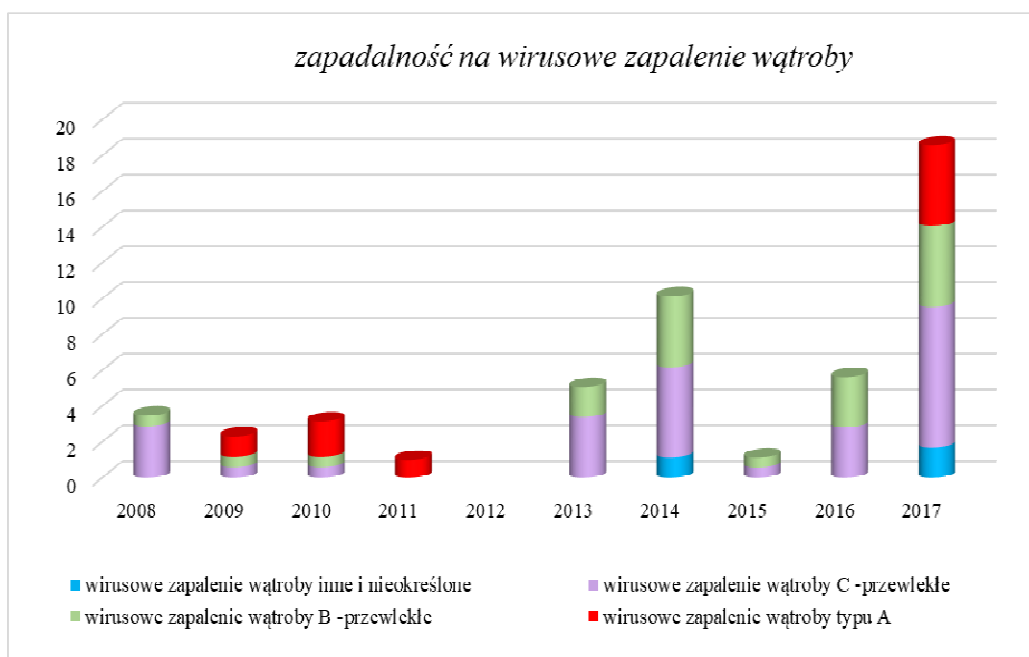

zapadalność w poszczególnych gminach - borelioza z Lyme

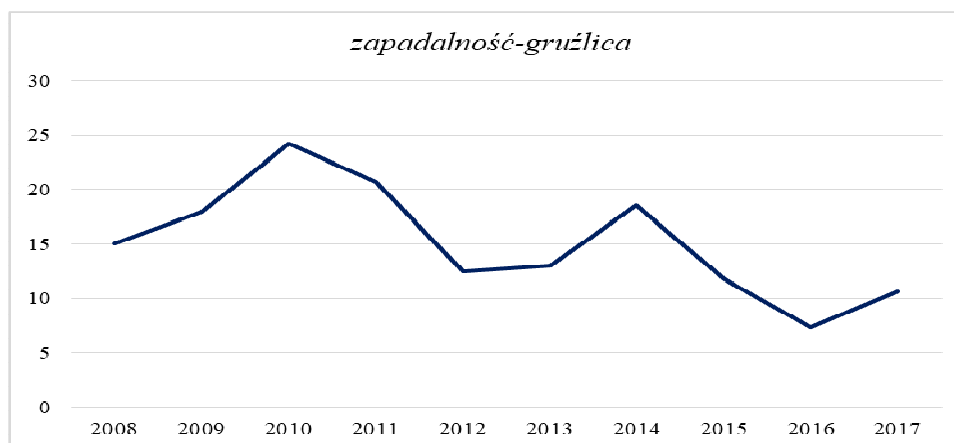

W 2017 bardzo pogorszyła się sytuacja epidemiczna wirusowego zapalenia wątroby typu A (WZW A), po raz pierwszy od lat do zakażenia doszło na terenie powiatu, nie były to przypadki importowane, czyli niechciane „pamiątki z wakacji. Zarejestrowano aż 8 przypadków, hospitalizacji wymagało 6 chorych, nikt nie był zaszczepiony przeciwko tej chorobie, Sytuacja epidemiczna wirusowego zapalenia wątroby typu A pogorszyła się na terenie całego kraju. W całym 2017 odnotowano **3072** przypadki wobec **35** w analogicznym okresie roku 2016 .

Nie rejestrowano ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz typu C. Zarejestrowano 8 przypadków **przewlekłego zapalenia wątroby typu B** oraz 14 **przewlekłego zapalenia wątroby typu C**.

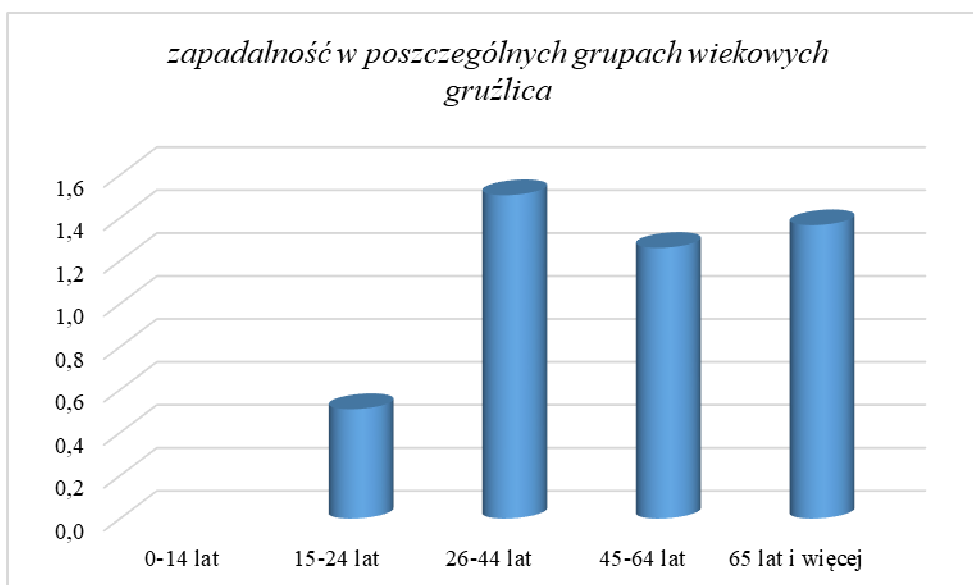
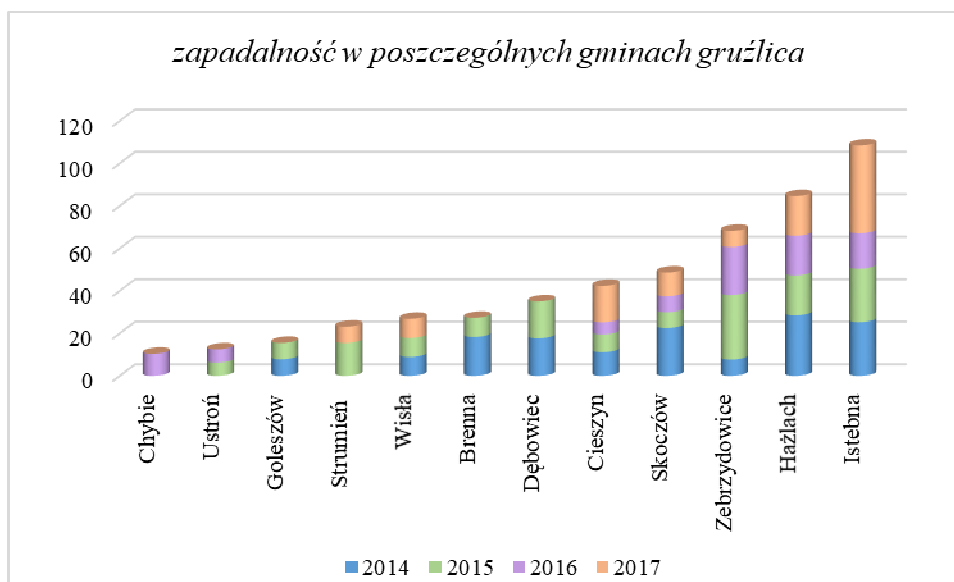
Wzrosła liczba zarejestrowanych na terenie powiatu zachorowań na **gruźlicę**. W 2017 roku zarejestrowano 19 zachorowań, zapadalność 11/100tys. (w 2016 –13 przypadków, zapadalność 7/100tys), w tym 7 przypadków wznowy. Były to przypadki gruźlicy płuc, potwierdzonych posiewami bakteriologicznymi w 94% przypadkach.

Tak jak w latach poprzednich, chorowali głównie mężczyźni (73%), zapadalność u mężczyzn –16/100 tys., u kobiet–5/100 tys.. Aż 69% chorych stanowiły osoby bezrobotne, 10% osoby czynne zawodowo i 21% emeryci i renciści.

Niepokojący jest wysoki udział osób czynnych zawodowo, co może być wynikiem pogarszającej się sytuacji finansowej mieszkańców powiatu. Zapadalność na gruźlicę wyraźnie wzrasta z wiekiem.

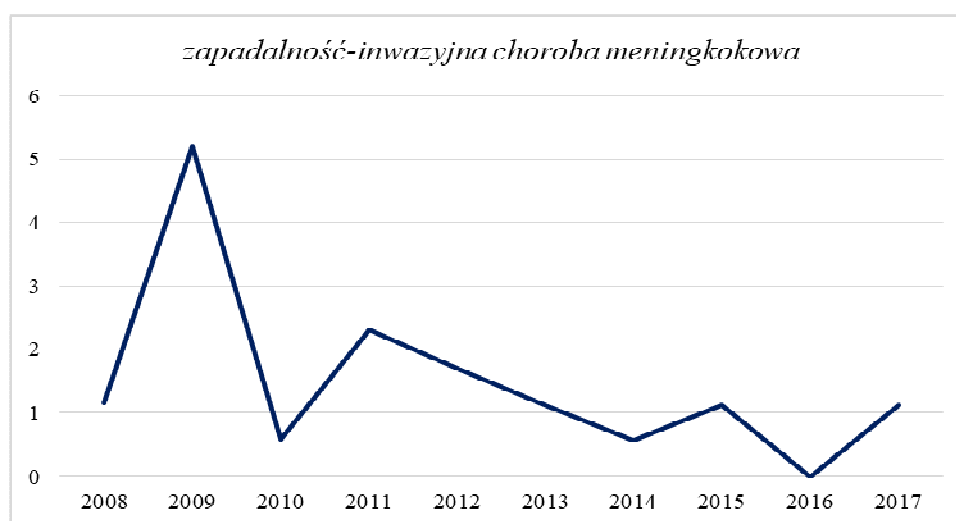
Podobnie jak w latach poprzednich najwyższą zapadalność zanotowano w gminach Istebna (2014-25/100tys.;2015-25/100tys.; 2016-17/100tys., 2017-41/100tys.), Hażlach (odpowiednio :28/100tys, 19/100tys. 19/100tys., 19/100tys.) Brak możliwości ustalenia, czy jest to wynik lepiej prowadzonej diagnostyki chorób płuc czy też gorszej sytuacji epidemiologicznej tych regionów.

Podczas wywiadów epidemiologicznych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzą działania edukacyjne, na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia i prawidłowych nawyków higienicznych mających podstawowe znaczenie w profilaktyce zachorowań na gruźlicę i postępowaniu w jej leczeniu.

W 2017 roku zgłoszono 2 przypadki zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową, chore dzieci wróciły do zdrowia. Oba zachorowania wywołane były przez *Neisseria meningitidis* typu B, nie byli szczepieni.

Mimo, że choroba ma często bardzo dramatyczny przebieg niewiele osób wykorzystuje możliwości zaszczepienia się przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis*.

Z rejestru Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, wynika, że w roku 2017, wykryto wśród mieszkańców powiatu cieszyńskiego 5 nowych przypadków **zakażenia HIV** (w 2016 – 3 zakażenia) Nie zgłoszono przypadku zespołu nabytego braku odporności **AIDS** (w 2015r. 1 przypadek). Jest to niepokojące zjawisko w kontekście prowadzonych wielu programów edukacyjnych, ale może też świadczyć o zwiększeniu się liczby osób poddających się testowi na HIV, w wyniku tych działań profilaktycznych.

Zastosowanie szczepionek i wprowadzenie obowiązkowych szczepień ochronnych w ciągu ostatnich 200 lat pozwoliło opanować, a nawet zupełnie wyeliminować groźne choroby zakaźne. **Szczepienia ochronne** są jednym z najskuteczniejszych narzędzi w walce z chorobami zakaźnymi.

W powiecie cieszyńskim poziom wyszczepienia, dzięki prowadzonym szczepieniom obowiązkowym wynosi nadal jeszcze powyżej 90%, zapewniając tzw. odporność zbiorowiskową. Niestety sytuacja ta pogarsza się co roku z powodu zwiększającej się, w niepokojąco szybkim tempie, liczby osób odmawiających poddania swoich dzieci szczepieniom ochronnym. Ich nieszczepione dzieci nie chorują korzystając z odporności zbiorowiskowej. Na koniec 2017 roku w rejestrze dzieci, których rodzice odmawiają poddania ich obowiązkowym szczepieniom ochronnym, było wpisanych 407 dzieci, co stanowi 1,1% dzieci objętych programem szczepień obowiązkowych (2016 roku 321 dzieci (0,9%).

W związku z narastającym problem uchylania się od szczepień ochronnych podejmowane jest szereg działań zmierzających do poprawy sytuacji w tym zakresie. Szczepienia prowadzone są w 45 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W czasie ich kontroli szczególną uwagę zwracano na dokumentację dotyczącą szczepienia dzieci i młodzieży, w rocznikach podlegających obowiązkowym szczepieniom, a także na przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z preparatami szczepionkowymi. Pozytywnym zjawiskiem było to, że w czasie kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter prewencyjny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych inwestycji. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Przy uzgadnianiu planowanych przedsięwzięć zwraca się uwagę na to, czy zapewniono bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników projektowanych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty.

Działalność opiniodawczą i nadzorową można podzielić na obszary w zależności od zagadnień związanych z realizacją obiektów budowlanych. W zakresie kontroli wymagań sanitarno-higienicznych etapy procesu inwestycyjnego dotyczą:

- planowania przestrzennego na poziomie miast i gmin (etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko),
- określania uwarunkowań wymaganych przy realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, dla postępowań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub organy ochrony środowiska,
- opiniowania dokumentacji projektowej,
- dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zadania w zakresie planowania przestrzennego realizowane były w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* jednolity tekst Dz.U. z 2017 r. poz. 1405).

Uzgodnień dokonywano na podstawie przygotowanych przez jednostki samorządowe, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Uwzględniając ww. prognozy wydano 8 opinii uzgadniających **projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** oraz 1 opinię dla projektu **studium uwarunkowań**. Przekształcenia jednostek planistycznych dotyczyły zazwyczaj utrwalenia funkcji związanej z mieszkalnictwem, poprzez zastąpienie terenów zielonych i rolnych, terenami zabudowy sportowo-rekreacyjnej, mieszkalnej i usługowej (handel, tereny usług, komunikacja, parkingi, terenu produkcyjno-magazynowe).

Większość projektów dotyczyła obszarów stanowiących wycinek gmin (pojedyncze jednostki strukturalne oraz niewielkie obszary planu np. ulice, wsie).

Kierunki przekształceń terenów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	Przeznaczenie terenu istniejące	Przeznaczenie terenu projektowane
1.	Istebna	Tereny rolne i zielone Tereny zielone – przełęcz Kubalonka	Tereny usługowe (rozszerzenie funkcji) Tereny tras biegowych, infrastruktury technicznej (ujęcia wody)
2.	Ustroń	Tereny rolne i zielone (stok Palenicy, Góra Orłowa, Ustroń Polana)	Tereny sportowo-rekreacyjne – rozszerzenie funkcji), rozbudowa ośrodka narciarskiego Tereny zieleni urządzonej
3.	Cieszyn	Tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej Tereny zieleni rekreacyjnej	Tereny zieleni rekreacyjnej Tereny wód powierzchniowych (potok Sarkandrowiec)
4.	Goleszów	Tereny rolnicze	Tereny złóż kopalin Leszna Górna Tereny rekreacyjne i produkcyjne Tereny produkcyjno-usługowe Tereny magazynów i składów Tereny zabudowy zagrodowej
5.	Wisła	Tereny zielone – przełęcz Kubalonka	Tereny tras biegowych, infrastruktury technicznej (ujęcia wody)

Na terenie powiatu cieszyńskiego w większości obowiązują ustalenia określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W przypadku kilku gmin, niewielkie obszary rzędu kilku do kilkunastu procent podlegają jeszcze procedurze planistycznej związanej z wprowadzeniem lub zmianą ustaleń dotyczących planów miejscowych (dostosowanie ustaleń obowiązujących planów przestrzennych do aktualnych przepisów, zmiany w planowaniu przestrzennym na wniosek inwestorów indywidualnych, powiększenia obszarów). Wyjątkiem, jest gmina Ustroń w której plan przestrzenny został uchylony i obecnie trwają prace nad sporządzeniem nowego dokumentu planistycznego. W porównaniu do roku 2016, wydano dwukrotnie mniej opinii dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania inwestycji planistycznych na środowisko.

Sytuacja ta może być spowodowana zmniejszoną ilością uruchomionych procedur związanych ze zmianami w obowiązujących dokumentach planistycznych (aktualizacja, dostosowanie do obowiązujących przepisów). Kierunki polityki planowania przestrzennego w gminach stanowią kontynuację ustaleń istniejących planów miejscowych z ewentualnym rozszerzeniem funkcji podstawowych dla danego obszaru (zajęcie terenów rolnych – zielonych, wydzielenie terenów rekreacyjnych, mieszkaniowych). W przypadku gminy Cieszyn skoncentrowano się na możliwościach zagospodarowania terenu w rejonie obszarów Liburnii, Bobrka i Pastwisk.

Opinie sanitarne dotyczące uzgodnienia warunków do „**decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**” dla konkretnych inwestycji wydawane były w zakresie dotyczącym:

- określenia konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, w myśl ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku...”,
- uzgodnień szczegółowych warunków, związanych z realizacją przedsięwzięć, na podstawie opracowanych raportów – uzgodnienia do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach”.

Na podstawie analizy wydawanych opinii i uzgodnień, w 2017 roku zaobserwowano tendencję spadkową w porównaniu do roku poprzedniego. Wydano co prawda podobną liczbę opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (47 opinii), ale blisko o połowę mniej uzgodnień warunków do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach” (3 opinie).

Należy zwrócić uwagę na zainteresowanie inwestycjami dotyczącymi infrastruktury technicznej terenów zurbanizowanych (przebudowa i budowa sieci ciepłych w Cieszynie, sieci kanalizacyjne, infrastruktura drogowa). W pojedynczych przypadkach wydawano opinie dotyczące stacji paliw, zakładów produkcyjnych (ocynkownia, przemysł lakierniczy). Planowane inwestycje warunkowano właściwą gospodarką wodno-ściekową oraz prawidłowym postępowaniem z odpadami i to zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji. Uzgodnienia warunków do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach” wydawano przy uwzględnieniu ograniczenia oddziaływania inwestycji w zakresie uciążliwego hałasu - tereny chronione, a także ochronę powietrza na tych obszarach, przed zanieczyszczeniami powstającymi w procesach technologicznych. Nie odnotowano informacji na temat protestów społecznych dotyczących realizacji inwestycji oddziałujących na środowisko.

Organy PIS mają za zadanie prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania możliwości powstawania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na etapie sporządzania dokumentacji projektowych nowych i modernizowanych obiektów, w których przebywać będą ludzie. Podczas weryfikacji rozwiązań projektowych w szczególności zwracano uwagę na usytuowanie pomieszczeń i ich wykończenie, systemy wentylacji oraz warunki socjalno-sanitarne personelu. Dodatkowo przy opiniowaniu bardzo istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego oraz warunków pracy w zakładach odgrywa prawidłowe **zaprojektowanie obiektu**, z uwzględnieniem przewidzianej technologii produkcji, a także obowiązujących w tym zakresie przepisów. W grupie obiektów ochrony zdrowia, w celu zapewnienia prawidłowych warunków do przebywania pacjentów w tych obiektach, niezbędne jest takie ich zaprojektowanie, aby spełnione były wymogi dotyczące odpowiedniego ich usytuowania, z uwzględnieniem istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu, zapewnienia warunków do udzielania świadczeń zdrowotnych, a także odpowiednich warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń tj. powierzchni gabinetów, ich wysokość, warunków oświetlenia światłem naturalnym oraz wentylacji.

Do ciekawszych inwestycji, będących przedmiotem uzgodnień, zaliczyć można:

- Budynek ocynkowni w Harbutowicach.
- Zakłady produkcyjne w Cieszynie (piece kominkowe).
- Budynek zamieszkania zbiorowego w Wiśle.

Obszar działalności związany z **dopuszczeniem obiektów do użytkowania obiektów budowlanych** dotyczył czynności kontrolnych realizowanych na podstawie dokumentacji projektowej, uzgodnień branżowych oraz dokumentów formalno-prawnych (stanowiska organu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego). W trakcie kontroli 121 obiektów, w 21 przypadkach stwierdzano nieprawidłowości związane z ich realizacją, które skutkowały wydaniem opinii negatywnej. Opinie te stanowiły 17% wszystkich przeprowadzonych kontroli.

Opinie wydawano w formie pisma lub opinii sanitarnej, zależnie od nałożonego na inwestora obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego. Przy uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów, stwierdzano poważne utrudnienia w trakcie kontroli, z uwagi na nieprecyzyjność lub brak jednoznacznie określonych warunków higieniczno-sanitarnych w dokumentacji projektowej (brak szczegółowych opisów, rysunków dla projektów zmiany sposobu użytkowania, projektów technologicznych).

Kontrole wykazały także, że obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, gabinety praktyk lekarskich) były lepiej przygotowane do kontroli w porównaniu do lokali gastronomicznych i zakładów fryzjersko-kosmetycznych (wyposażenie, stan techniczny).

Do ciekawszych obiektów będących przedmiotem kontroli zaliczyć można:

- Zespół budynków handlowo-usługowych w Wiśle (galeria handlowa).
- Budynek gastronomiczny z częścią pensjonatową w Istebnej.
- Pensjonat Złoty Groń w Istebnej.

Działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Cieszynie skoncentrowane są głównie na zapewnieniu właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych stwarzanych mieszkańcom powiatu cieszyńskiego poprzez zapewnienie właściwych warunków pracy, edukacji, opieki zdrowotnej oraz mieszkalnictwa, a także współzależności i sąsiedztwa różnych podmiotów gospodarczych w perspektywie powiązań i zależności między ich funkcjonowaniem w środowisku. Wszystkie zagadnienia i sprawy rozpatrywane były w odpowiedzi na wnioski organów współpracujących lub indywidualnych podmiotów gospodarczych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na obiekty nadzorowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną, w ramach nadzoru bieżącego (obiekty żywnościowo-żywnościowe, obiekty ochrony zdrowia, zakłady stylizacji, pielęgnacji i upiększania ciała, obiekty zakwaterowania i pobytu podróżnych, zakłady pracy, itp.).

Analizując zagadnienia związane z działalnością nadzoru zapobiegawczego w ujęciu statystycznym do roku poprzedniego, należy podkreślić blisko 50% zmniejszenie ilości wydawanych uzgodnień i opinii z zakresu planowania przestrzennego (etap projektowy, strategiczna ocena oddziaływania zmian w planowaniu przestrzennym gmin). Zaobserwowano także zmniejszoną ilość wydanych uzgodnień do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach” (spadek o 50%). Liczna postępowań w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko, kształtowała się na podobnym poziomie w odniesieniu do roku ubiegłego. W zakresie uzgodnień warunków higieniczno-sanitarnych dla projektów budowlanych i dokumentacji zmiany sposobu użytkowania, najliczniejszą grupę stanowiły obiekty ochrony zdrowia i obiekty przemysłowo-produkcyjne. W porównaniu do roku 2016 ilość obiektów przekazywanych do użytkowania kształtowała się na porównywalnym poziomie.

Ilość wydanych uzgodnień dotyczących inwestycji oraz przeprowadzonych kontroli w roku 2017r.

l.p.	Rodzaj obiektu	Liczba uzgodnień dot. uwarunkowań środowiskowych	Liczba uzgodnionych projektów	Liczba odbiorów ogółem
1.	obiekty sportu i rekreacji, jak: stadiony, amfiteatry, skocznie i wyciągi narciarskie, kolejki linowe, odkryte baseny, zjeżdźalnie	-	-	1
2.	budynki sportu i rekreacji, jak: hale sportowe i widowiskowe, baseny kryte	-	-	1
3.	szkoły nowe	-	-	1
4.	szkoły modernizowane lub przebudowywane	-	-	1
5.	Przedszkola publiczne i niepubliczne -modernizowane lub przebudowywane	-	-	9
6.	punkty przedszkolne	-	-	2
7.	obiekty zamkniętej służby zdrowia i inne zakłady, w których świadczone są całodobowe świadczenia medyczne- modernizowane lub przebudowywane	-	-	1

l.p.	Rodzaj obiektu	Liczba uzgodnień dot. uwarunkowań środowiskowych	Liczba uzgodnionych projektów	Liczba odbiorów ogółem
8.	apteki i punkty apteczne	-	2	4
9.	Żłobki	-	-	3
10.	budynki zakwaterowania turystycznego i rekreacyjnego	-	2	5
11.	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i studia tatuażu	-	-	21
12.	Stołówki	-	-	3
13.	restauracje	-	-	8
14.	bary szybkiej obsługi	-	-	8
15.	centra handlowe,	-	-	2
16.	obiekty handlowo -usługowe nie związane z żywnością	-	-	3
17.	pralnie	-	-	1
18.	warsztaty rzemieślnicze, stacje obsługi pojazdów, myjnie samochodowe	-	1	5
19.	obiekty przemysłowe, jak: budynki produkcyjne, montownie, wytwórnie, hale magazynowe	-	2	11
20.	stacje paliw i gazu LPG	1	-	4
21.	rzeźnie , zakłady przetwórstwa spożywczego	-	-	5
22.	gabiny lekarskie	-	2	-
23.	sklepy spożywcze	-	-	4
24.	hurtownie spożywcze	-	-	5
25.	Domy opieki	-	-	1
26.	Sieci wodociągowe, stacje uzdatniania wody	-	-	2
27.	Pom. obróbki warzyw, mięsa przy sklepie spożywczym	-	-	4
28.	Gabinet weterynaryjny	-	-	2
29.	Internat dla młodzieży	-	-	2

**ILOŚĆ DOPUSZCZONYCH
DO UŻYTKOWANIA OBIEKTÓW
W PODZIALE NA GMINY
POWIATU CIESZYŃSKIEGO
rok 2016/2017**

DĘBOWIEC
obiekty w 2016r. 1
obiekty w 2017r. 0

CHYBIE
obiekty w 2016r. 3
obiekty w 2017r. 3

STRUMIEŃ
obiekty w 2016r. 5
obiekty w 2017r. 6

ZEBRZYDOWICE
obiekty w 2016r. 3
obiekty w 2017r. 5

HAŻLACH
obiekty w 2016r. 3
obiekty w 2017r. 7

CIESZYN
obiekty w 2016r. 27
obiekty w 2017r. 20

SKOCZÓW
obiekty w 2016r. 18
obiekty w 2017r. 15

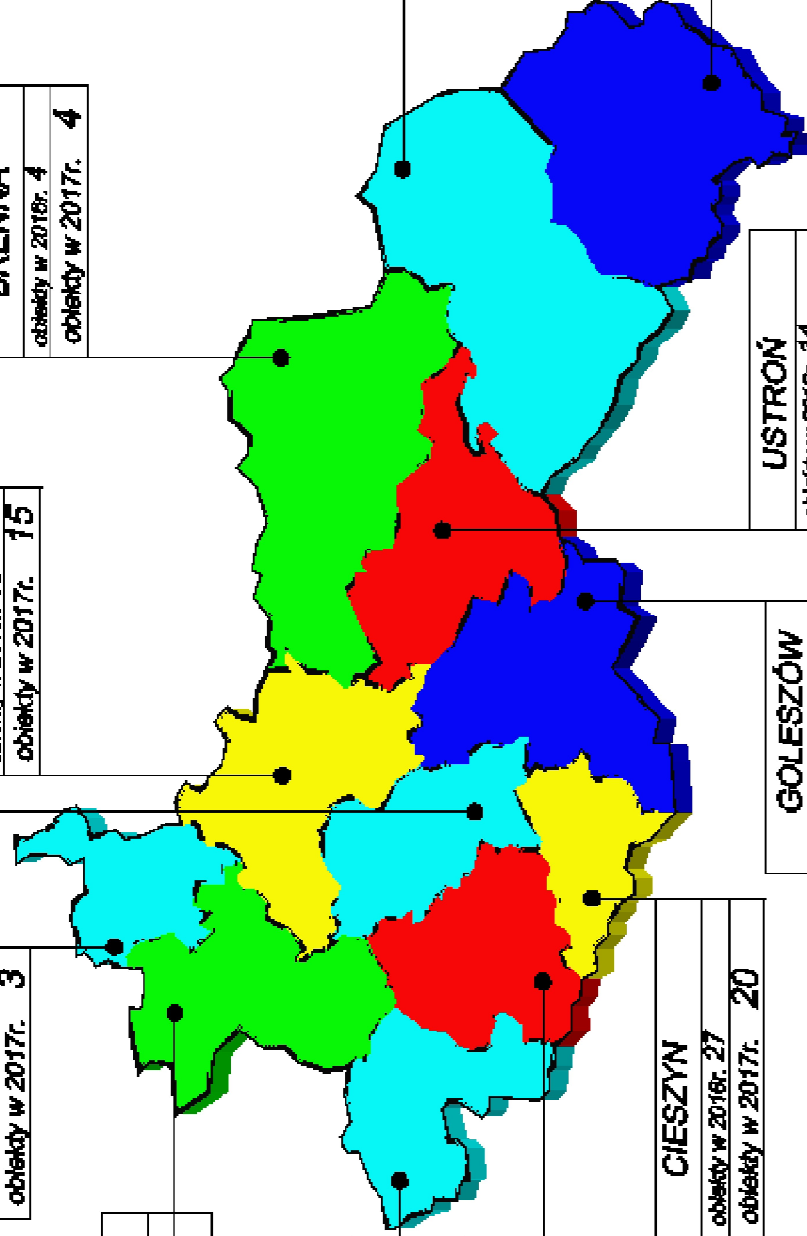
BRENNA
obiekty w 2016r. 4
obiekty w 2017r. 4

WISŁA
obiekty w 2016r. 13
obiekty w 2017r. 14

ISTEBNA
obiekty w 2016r. 4
obiekty w 2017r. 7

USTRÓŃ
obiekty w 2016r. 14
obiekty w 2017r. 15

GOLESZÓW
obiekty w 2016r. 5
obiekty w 2017r. 8

Dążenie do wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego jest jednym z podstawowych celów prawa żywnościowego. Dzięki Przepisom UE jak i krajowym regulacjom, Polacy mają zagwarantowane jedne z najsurowszych norm bezpieczeństwa żywności na świecie. Główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na podmiocie prowadzącym przedsiębiorstwo sektora spożywczego. Zapewnienie bezpiecznej żywności mieszkańcom powiatu i wszystkim osobom przebywającym na jego terenie, jest jednym z naszych priorytetowych zadań.

Urzędowa kontrola, na każdym etapie produkcji, obrotu i transportu ma na celu zagwarantowanie, by wszystkie produkty w łańcuchu żywnościowym spełniały odpowiednie standardy prawa żywnościowego.

W roku 2017 pod nadzorem PPIS w Cieszynie znajdowało się 2634 (2670 w roku ubiegłym) zakładów żywnościowych, wytwórni i miejsc obrotu materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 14 obiektów obrotu kosmetykami oraz 1 zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki.

Skontrolowano 1598 obiektów, przeprowadzając 2314 kontroli. Wydano 269 decyzji administracyjnych w tym jedną decyzję na zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki. Nałożono 178 mandatów karnych na kwotę 21700 zł.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że tylko 1 obiekt nie odpowiadał ustalonym wymaganiom, co stanowi 0,09% wszystkich obiektów sklasyfikowanych. Na ocenę negatywną wpłynęły liczne uchybienia sanitarne, m.in. brak czystości pomieszczeń zakładu oraz nieprawidłowe procesy mycia i dezynfekcji, obecność szkodników (owadów) w żywności, środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 573 próbki, w tym 385 w ramach urzędowej kontroli żywności, 23 w ramach monitoringu oraz 165 próby w ramach zarówno urzędowej kontroli jak i monitoringu. Pobrano 535 prób pochodzenia krajowego, 23 z Unii Europejskiej oraz 15 prób z importu.

Kwestionowano 5 próbek z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz zanieczyszczeń biologicznych tj. obecności szkodników i/lub ich pozostałości. Spośród obiektów żywnościowo-żywnościowych objętych nadzorem PPIS w Cieszynie **138 to zakłady produkcyjne**, w których przeprowadzono 141 kontroli sanitarnych, wydano 29 decyzji administracyjnych i nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 1600,00zł. Należą do nich m.in.: MOKATE S.A. w Ustroniu, Mondelez Polska Production Sp. z o.o. Fabryka OLZA w Cieszynie, Browar Zamkowy w Cieszynie, „USTRONIANKA” Sp. z o.o w Ustroniu, Triumf Mauxion Chocolates w Skoczowie. W obiektach tych w roku 2017r. nie odnotowano rażących uchybień. W dużych zakładach produkcyjnych obserwowano natomiast dalsze pozytywne działania zarówno w zakresie modernizacji zakładów jak i nadzoru nad jakością produkowanych wyrobów.

W nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 92 próbki do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych, oceny organoleptycznej oraz badań w kierunku zanieczyszczeń. Zdyskwalifikowano 2 próbki sanitarne zmiotek i wytrzepek ze względu na obecność szkodników i/lub ich pozostałości. Ilość próbek kwestionowanych stanowi 2,17 % zbadanych ogółem w tej grupie zakładów. Wskaźnik ten jest niższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 2,4%. W stosunku do przedsiębiorców wdrożono stosowne postępowanie administracyjne.

Najwięcej obiektów zewidencjonowano w grupie „**zakłady żywienia zbiorowego – otwarte**”, tj. 894 (930 w roku 2016), co jest związane z charakterem turystyczno-wypoczynkowym wielu miejscowości powiatu cieszyńskiego i dużą migracją ludności, zwłaszcza w okresach wypoczynku letniego i zimowego oraz w weekendy.

Skontrolowano 595 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego wydano 107 decyzji administracyjnych, które głównie dotyczyły uchybień technicznych, braku wdrożenia procedur GHP/GMP, systemu HACCP oraz braku informacji dla klientów dotyczących składników wraz z wyszczególnieniem alergenów, w oferowanym przez przedsiębiorców asortymencie.

Decyzje wykonywane były w większości w ustalonych terminach. W 2017r. nałożono jedną grzywnę w celu przymuszenia wykonania decyzji (obiekt uległ likwidacji) oraz nałożono 68 mandatów karnych na kwotę 7900zł.

Według ewidencji pod nadzorem znajdowało się 188 **zakładów małej gastronomii**. Skontrolowano 109, przeprowadzając 125 kontroli sanitarnych. Nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 400 zł., wydano 4 decyzje administracyjne.

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych najczęściej kwestionowano analogicznie jak w latach ubiegłych:

- niezachowanie segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych,
- niewdrożenie procedur GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- niezgodne z zaleceniami producentów warunki przechowywanie półproduktów, wyrobów gotowych,
- niezabezpieczenie przed zanieczyszczeniami opakowań jednostkowych,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia/ daty minimalnej trwałości

W zakładach małej gastronomii nie pobierano próbek żywności do badań laboratoryjnych.

Zakłady żywienia zbiorowego - zamknięte

to kolejna duża grupa nadzorowanych obiektów. W rejestrze PPIS w Cieszynie znajduje się 381 obiektów tego typu, (368 w 2016r.) w tym 78 obiektów to domy wczasowe, 8 bloki żywienia w szpitalach (w trzech szpitalach prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym), 10 bloki żywienia w sanatoriach (w tym trzy prowadzą żywienie w systemie cateringowym) i 27 bloki żywienia w domach opieki społecznej (w 11 z nich żywienie prowadzone jest w systemie cateringowym). Do tej grupy obiektów zaliczają się również bloki żywienia w stołówkach szkolnych i przedszkolnych oraz żłobkach.

Ponadto pod nadzorem znajdują się także bloki żywieniowe w domach wczasowych, pensjonatach, szkołach itp prowadzące żywienie dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i wakacji letnich.

W bieżącym roku we wszystkich zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wydano 31 decyzji administracyjnych, w tym jedną decyzję unieruchomienia zakładu. Za nieprawidłowości natury porządkowej nałożono 26 mandatów karnych na sumę 3700 zł. Stan sanitarno-techniczny tej, bardzo licznej grupy obiektów, nie budził większych zastrzeżeń. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości, na bieżąco, bądź w terminach określonych w decyzji były usuwane.

Kontynuowany był wzmożony nadzór nad Domem Wypoczynkowym „Zielony Stok”, w którym w latach ubiegłych stwierdzano liczne i rażące uchybienia sanitarne oraz techniczne. Nadal stwierdzano liczne nieprawidłowości, m.in. wydano decyzję administracyjną nakazującą unieruchomienie bloku żywienia do czasu zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego wszystkich pomieszczeń, urządzeń i sprzętu. Liczne kontrole sanitarne przeprowadzono również pod koniec roku w Ośrodku Wczasowym „Daniel” w Ustroniu ul. Sanatoryjna 32a, w tym z udziałem przedstawicieli Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, będące wynikiem interwencji kuracjusza.

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego w latach 2016 - 2017.

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów nadzorowanych w 2016 roku			Liczba obiektów nadzorowanych w 2017 roku		
		ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1.	Zakłady żywienia zbiorowego - typ otwarty	734	1	0,13%	706	0	0
2.	Zakłady małej gastronomii	196	0	0	188	0	0
3.	Zakłady zbiorowego żywienia - typ zamknięty	368	0	0	381	0	0
	Obiekty ogółem	1298	1	0,07%	1275	0	0

W rejestrze zakładów nadzorowanych przez PPIS w Cieszynie zewidencjonowano 3 zakłady usług cateringowych, należące również do grupy zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego. Zakłady te, prowadzą działalność głównie na terenie powiatu cieszyńskiego. Znaczną grupę nadzorowanych obiektów stanowią obiekty **obrotu żywnością** – sklepy (573 obiekty), kioski (64 obiekty), magazyny hurtowe (46 obiektów) oraz inne obiekty obrotu żywnością (201 obiektów – m.in. apteki, punkty apteczne, sklepy zielarskie).

W 2017r. pracownicy PSSE Cieszynie przeprowadzili w nich 866 kontroli sanitarnych, w tym 51 kontroli interwencyjnych. Dla obiektów z tej grupy wydano 98 decyzji administracyjnych oraz nałożono 68 mandatów karnych na kwotę 7950 zł, głównie za niespełnienie wymagań higienicznych, nie wdrażanie procedur systemu HACCP oraz brak informacji dla klientów dotyczących składników wraz z wyszczególnieniem alergenów w oferowanym przez przedsiębiorców asortymencie.

Do dużych obiektów zaliczane są sklepy sieci: Kaufland, Biedronka, TESCO, Carrefour, Lidl, Spar, Intermarche. Stan techniczno-sanitarny tych obiektów nie budził większych zastrzeżeń. W tej grupie obiektów podejmowano liczne działania w ramach systemu RASFF (wskazania na listach dystrybucji), jak również biorąc pod uwagę ocenę ryzyka (duża liczba konsumentów) często pobierano próby do badań laboratoryjnych. Ponadto w 2017 w sklepach Biedronka podejmowano liczne działania kontrolne, będące wynikiem interwencji konsumenckiej dotyczącej min. niewłaściwej gospodarki odpadami oraz transportu żywności.

Do uchybień najczęściej występujących w obiektach obrotu żywnością analogicznie jak w latach ubiegłych należą :

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń,
- nie wdrożenie procedur GHP oraz systemu HACCP, kontrola wewnętrzna nieudokumentowana (brak zapisów), lub nieskuteczna,
- nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych sprzedawanych „luzem”,
- brak informacji min. dotyczących składu, terminów przydatności do spożycia,

- obecność środków spożywczych po terminie przydatności/ dacie minimalnej trwałości,
- brak dokumentacji zdrowotnej personelu,
- brak dokumentacji potwierdzającej właściwą jakość zdrowotną wody.

W miejscach obrotu żywności pobrano do badań 405 próbek w zakresie badań mikrobiologicznych, chemicznych (oznaczenie m.in. mikotoksyn, azotanów, metali ciężkich, dodatków do żywności), a także cech organoleptycznych oraz zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych. W miejscach obrotu żywnością kwestionowano 1 próbkę środka spożywczego (groch), ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (szkodników).

Stan sanitarny obiektów obrotu żywnością w roku 2016 i 2017.

Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2016 roku			Liczba obiektów skontrolowanych w 2017 roku		
	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Sklepy Spożywcze	455	0	0	425	1	0,23%
Kioski Spożywcze	31	0	0	36	0	0

Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2016 roku			Liczba obiektów skontrolowanych w 2017 roku		
	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Magazyny Hurtowe	40	0	0	33	0	0
Obiekty ruchome i tymczasowe	77	0	0	88	0	0
Środki transportu	44	0	0	23	0	0
Inne obiekty obrotu żywnością	46	0	0	48	0	0
Obiekty ogółem	693	0	0	653	1	0,23%

Pod nadzorem PPIS w Cieszynie na terenie targowisk znajdowały się stragany, obiekty ruchome oraz punkty stałe (sklepy).

W roku 2017 skontrolowano 15 takich punktów, przeprowadzając w nich 17 kontroli sanitarnych. W większości przypadków nie odnotowano zaniedbań higieniczno-sanitarnych. Tylko w jednym obiekcie (sklep) za artykuły spożywcze po terminie przydatności do spożycia został nałożony mandat karny w wysokości 100 zł.

We współpracy z przedstawicielem Powiatowego Lekarza Weterynarii podjęto działania kontrolne na targowisku, będące wynikiem interwencji klienta na sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego.

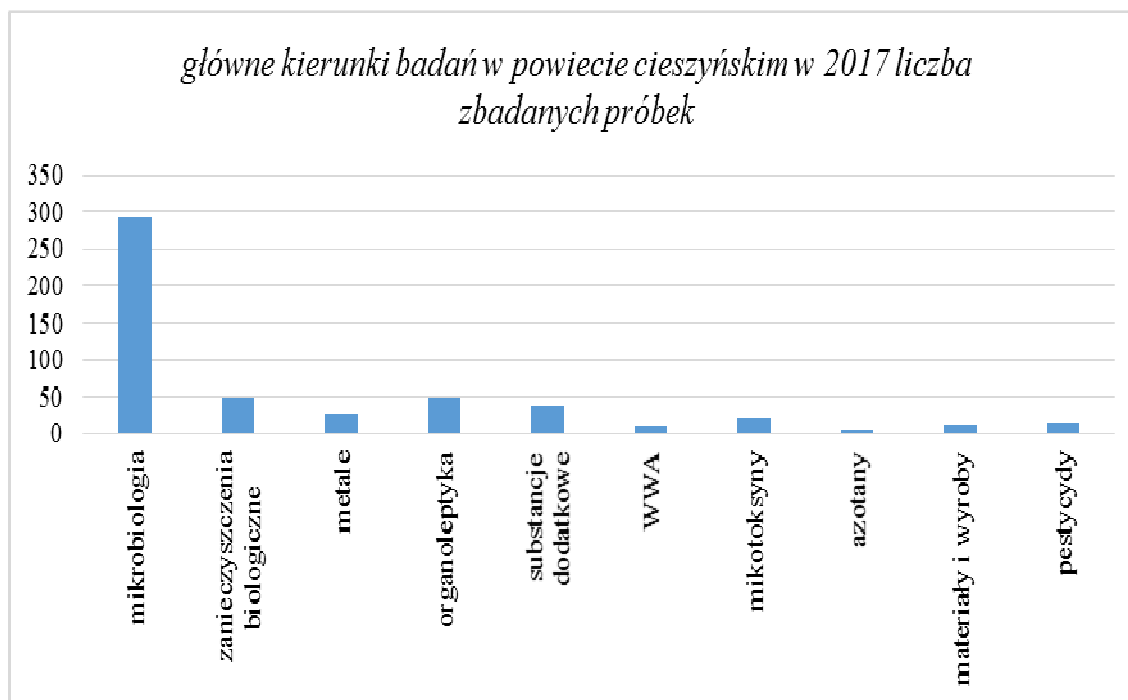

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 573 próbki, w tym 385 w ramach urzędowej kontroli żywności, 23 w ramach monitoringu oraz 165 próby w ramach zarówno urzędowej kontroli jak i monitoringu. Pobrano 535 prób pochodzenia krajowego, 23 z Unii Europejskiej oraz 15 prób z importu. Kwestionowano 5 próbek z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz zanieczyszczeń biologicznych tj. obecności szkodników i/lub ich pozostałości.

Próby środków spożywczych pobrane w 2017r.

Lp.	Asortyment	Ilość próbek zbadanych	Ilość próbek zbadanych wg pochodzenia producentów		
			krajowi	z Unii Europejskiej	z innych krajów (import)
1	Mięso, podroby i produkty mięsne	26	26		
2	Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	32	32		
3	Ryby, owoce morza i ich przetwory	14	12	1	1
4	Mleko i przetwory mleczne	25	25		
5	Lody	15	15		
6	Ziarno zbóż i przetwory zbożowo- mączne	34	31	3	
7	Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	96	94	2	
8	Orzechy w tym arachidy	3	2	1	
9	Warzywa, w tym strączkowe	38	38		
10	Owoce i przetwory	43	39	1	3
11	Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	24	23	1	
12	Dodatki do żywności	0			
13	Grzyby	0			
14	Koncentraty spożywcze	12	9	1	2
15	Majonezy, musztardy, sosy	6	6		
16	Zioła i przyprawy	27	27		
17	Kawa, herbata, kakao, herbatki owocowe i ziołowe	16	12	4	
18	Wyroby garmażeryjne i kulinarne	22	22		
19	Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	28	27	1	
20	Suplementy diety	16	12	3	1
21	Ziarna oleiste	5	2	3	
22	Alkohole	4	4		
23	Miód	2	2		
24	Tłuszcze	1	1		

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne, skażenia promieniotwórcze, obecność zanieczyszczeń, w tym szkodników i ich pozostałości.

Z całego pobieranego asortymentu kwestionowano 5 próbek, (w 2016 było ich 7) tj.:

- 1 próbkę grochu, kwestionowano ze względu na obecność szkodników, co stanowi 2,04 % zbadanych w tym kierunku.
- 2 próbki zmiotek i wytrzepek (pobranych na piekarni) kwestionowanego ze względu na obecność szkodników, co stanowi 2,89% zbadanych w tym kierunku.
- 2 próbki wymazów sanitarnych (pobranych w zakładzie żywienia zbiorowego typu zamkniętego-sanatorium) kwestionowano ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne- ogólną liczbę bakterii, co stanowi 0,68% zbadanych w tym kierunku.

RASFF jest systemem służącym do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli o żywności, paszy i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska oraz o działaniach następczych prowadzonych w wyniku zidentyfikowania

takich produktów w Polsce Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF. Podstawą do podejmowania wszelkich działań i decyzji w ramach systemu RASFF jest prawodawstwo dotyczące żywności, pasz oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także naukowa ocena ryzyka związanego ze spożyciem niebezpiecznej żywności i pasz.

Powiadomienia zgłaszane do RASFF dzielą się na **alarmowe, informacyjne, powiadomienia o odrzuceniu na granicy i powiadomienia typu NEWS** (wszelkie informacje, które nie zostały przesłane w formie powiadomień są uznane za istotne pod względem bezpieczeństwa żywności i pasz).

W ramach funkcjonowania tego systemu w 2017r. otrzymano od Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 10 powiadomień alarmowych, czyli wymagających wycofania artykułów z rynku oraz 13 powiadomień informacyjnych. Na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego. umieszczane są, na bieżąco, ostrzeżenia publiczne.

Powiadomienia przesłane w 2017r. w systemie RASFF

KATEGORIA PRODUKTU	POWIADOMIENIA		PRZYCZYNY KWESTIONOWANIA
	ALARMOWE	INFORMACYJNE	
<u>Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i produkty jajeczne</u> - mięso drobiowe	1		Obecność bakterii Salmonella spp.

KATEGORIA PRODUKTU	POWIADOMIENIA		PRZYCZYNY KWESTIONOWANIA
	ALARMOWE	INFORMACYJNE	
<u>Wody mineralne i napoje bezalkoholowe:</u> - Naturalne wody źródlane – niegazowane -Naturalne wody mineralne - gazowane	2 1	1	Obecność bakterii <i>Pseudomonas aeruginosa</i> Obecność bakterii z grupy coli
<u>Owoce:</u> - Owoce suszone - świeże owoce	1	1	Przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratotsyny A Pozostałości pestycydu DIMETOATU
Suplementy diety	1	7	- Przekroczenie dopuszczalnego poziomu ołowiu i rtęci -Obecność fenyloetyloaminy, hordeniny i johimbiny -Obecność niezadeklarowanego składnika : azotanu kreatyny -Składniki , z których wytworzono produkt zostały poddane promieniowaniu jonizującemu -Przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów benzo(a)pirenu i sumy benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, chryzenu -przekroczenie najwyższych poziomów wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz benzo(a)pirenu
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2		- Migracja N-nitrozoamin oraz substancji zdolnych do tworzenia nitrozoamin - Migracja ołowiu i kadmu z obrzeża szklanki
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo - mączne	1	1	- Zanieczyszczenia ferromagnetyczne - Przekroczenie NDP pozostałości pestycydu - permetryny
Przetwory i produkty warzywne		1	Obecność pleśni
<u>Koncentraty spożywcze:</u> - Buliony, rosoły, hydrolizaty białkowe		1	Składniki , z których wytworzono produkt zostały poddane promieniowaniu jonizującemu

KATEGORIA PRODUKTU	POWIADOMIENIA		PRZYCZYNY KWESTIONOWANIA
	ALARMOWE	INFORMACYJNE	
- Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego		1	Obecność ciał obcych -stwierdzenie obecności zanieczyszczeń mechanicznych w postaci drobnych ciemnobrązowych grudek, łatwo rozpadających się w wodzie tworząc zawiesinę w trzech z sześciu próbek
Wyroby cukiernicze czekoladowe	1		Obecność bakterii Salmonella

Największa ilość zgłoszonych powiadomień w ramach systemu RASFF dotyczyła powiadomień informacyjnych, a najczęściej zgłaszana kategoria produktu to suplementy diety. Na podstawie wyników badań laboratoryjnych pobranych próbek suplementów diety kwestionowano m.in.: przekroczenie dopuszczalnego poziomu ołowiu i rtęci, obecność fenyloetyloaminy, hordeniny i johimbiny, obecność niezadeklarowanego składnika : azotanu kreatyny, składniki , z których wytworzono produkt zostały poddane promieniowaniu jonizującemu oraz przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów benzo(a)pirenu i sumy benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, chryzenu, przekroczenie najwyższych poziomów wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) . W wyniku podjętych działań na terenie powiatu, nie stwierdzano, produktów będących przedmiotem ww. powiadomień.

W pozostałych przypadkach powiadomień alarmowych jak i informacyjnych otrzymanych od Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w wyniku podjętych działań kontrolnych, stwierdzano w obrocie kwestionowane partie produktów. Najczęściej wtedy przedsiębiorcy wprowadzający kwestionowany produkt do obrotu, na podstawie informacji otrzymanych od producentów bądź dystrybutorów produktu, sami wycofywali go z obrotu. Pod nadzorem PPIS w Cieszynie nie ma zakładu przetwórstwa grzybów. W PSSE w Cieszynie jedna osoba posiada uprawnienia klasyfikatora grzybów, która dokonywała, ocen grzybów pod względem zgodności gatunkowej.

Podczas rutynowych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obrotu grzybami, zarówno świeżymi jak i suszonymi. W ramach nadzoru bieżącego nie pobierano próbek grzybów do badań laboratoryjnych. W 2017 r. oprócz kontroli planowych i interwencyjnych prowadzono działania kontrolne w ramach akcji inicjowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz z własnej inicjatywy dotyczące min.:

– oceny realizacji wymagań określonych w rozporządzeniu 2073/2005 w kontekście procedur opartych na zasadach HACCP.

Przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych w zakładach, w których produkowane są lody, w tym 3 wytwórnie lodów oraz 6 punktów produkcji lodów z automatu. Sprawdzono, że w 3 zakładach produkcji lodów (wytwórniach i automatach) znajdowała się aktualna dokumentacja z przeprowadzanych badań laboratoryjnych w kierunku parametrów mikrobiologicznych, takich jak: Salmonella, Listeria monocytogenes oraz Enterobacteriaceae, nie kwestionowano żadnej próbki .

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzono, że w skontrolowanych wytwórniach lodów zgodnie z opracowanymi procedurami systemu HACCP przeprowadzane są systematyczne badania na zgodność wymaganiami rozporządzenia.

– wprowadzania do obrotu produktów bezglutenowych

W ramach oceny realizacji postanowień rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 828/2014 z dnia 30 lipca 2014 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat nieobecności lub zmniejszonej zawartości glutenu w żywności, w roku 2017r. w okresie od stycznia do października przeprowadzono 10 kontroli i poddano ocenie 13 różnych środków spożywczych, głównie z kukurydzy i ryżu m.in. wafle ryżowe, paluszki i chrupki kukurydziane, jak również makaron ryżowy, świeży chleb z ziarnem, budyń bez glutenu oraz piwo jasne pasteryzowane.

Ponadto w ramach powyższej oceny do badań laboratoryjnych w kierunku oznaczenia zawartości glutenu zostały pobrane 3 próby środków spożywczych (płatki owsiane, mąka kukurydziana i mąka gryczana).Próbki zbadano w akredytowanym laboratorium WSSE w Lublinie, żadnej z nich nie kwestionowano.

– **kontroli warunków techniczno-sanitarnych w sklepach „Biedronka”, w szczególności gospodarki odpadami, transportu.**

Skontrolowano wszystkie 16 obiektów znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego, przeprowadzając 18 kontroli sanitarnych. W trakcie kontroli stwierdzano liczne nieprawidłowości sanitarne, za które nałożono 7 mandatów karnych w wysokości 950 złotych, a także techniczne m.in.: ubytki tynku i kafelek na ścianach, uszkodzone sufity, drzwi itp. czy nieprawidłowości w zakresie dokumentacji GHP.

– **nadzoru nad jednostkami systemu oświaty w zakresie spełniania wymagań przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży.**

Kontrole przeprowadzone w obiektach żywieniowych na terenie placówek oświatowych w 2017r nie wykazały rażących nieprawidłowości w zakresie wymagań określonych w ww. rozporządzeniu. W placówkach tych sukcesywnie wprowadzane są zasady zdrowego, racjonalnego żywienia dzieci i młodzieży, modyfikowane są jadłospisy. Kontrole w tym zakresie będą nadal kontynuowane ze szczególnym uwzględnieniem sklepików szkolnych oraz obiektów, w których prowadzone jest żywienie dzieci z wykorzystaniem posiłków dostarczanych przez firmy cateringowe.

Przeprowadzono kontrole w 74 obiektach w zakresie spełnienia wymagań ww. rozporządzenia. Kontrolą objęto sklepiki szkolne, stołówki szkolne i przedszkolne. W 9 sklepikach szkolnych asortyment wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży nie budził zastrzeżeń. W 3 sklepikach szkolnych nałożono 4 mandaty karne na sumę 300zł. za brak zapisów zgodnie z przyjętymi procedurami systemu HACCP, nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń i brak środków do dezynfekcji. Wydane zalecenia w tym zakresie wykonano w całości. W stołówkach szkolnych przeprowadzono 30 kontroli w zakresie spełnienia wymagań przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016r.

Dokonano oceny jakościowej jadłospisów, nie stwierdzono nieprawidłowości. W 6 stołówkach szkolnych wydano decyzje administracyjne dot. nieprawidłowego stanu technicznego mebli, ścian, podłóg, w 4 z nich zalecenia już zostały wykonane, pozostałe mają dłuższy termin realizacji zaleceń. W stołówkach przedszkolnych przeprowadzono 35 kontroli w zakresie spełnienia wymagań ww. rozporządzenia. Dokonano oceny jakościowej jadłospisów, które w 3 przypadkach budziły zastrzeżenia tj. w 3 zestawach śniadaniowych i obiadowych nie ujęto warzyw lub owoców. Przeanalizowano także przedstawione przez firmę cateringową, dostarczającą posiłki do jednego z przedszkoli zestawienia dot. wartości odżywczych posiłków (m.in. kaloryczności, białka, tłuszczu). 5 spośród 10 jadłospisów zaplanowanych w dekadzie było nieprawidłowych, wydano w tym zakresie zalecenia, które przyczyniły się do poprawy jadłospisów. Ponadto wydano 4 decyzje administracyjne dot. stanu technicznego tj. nieprawidłowego stanu mebli, podłóg i ścian. W 2 stołówkach nałożono mandaty karne na sumę 150 zł, w związku stwierdzeniem środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, nieprawidłowym myciem naczyń stołowych.

– **egzekwowania od podmiotów warunków wprowadzania do obrotu pestek z moreli.**

W roku 2017 przeprowadzono 16 kontroli w wyniku, których nie stwierdzono na stanie ww. produktów. Podczas przeprowadzanych kontroli udzielano instruktażu odnośnie konieczności informowania konsumentów o ograniczeniu spożycia suszonych pestek z moreli ze względu na ewentualne przekroczenie dopuszczalnego poziomu cyjanowodoru.

– **zapewnienia bezpieczeństwa żywności serwowanej konsumentom w czasie Święta Trzech Braci w Cieszynie.**

Skontrolowano punkty gastronomiczne usytuowane bezpośrednio na cieszyńskim rynku. Podczas kontroli sprawdzono między innymi: warunki higieniczno-sanitarne urządzeń oraz sprzętu technologicznego i pomocniczego będącego na wyposażeniu, warunki przechowywania żywności łatwo psującej się.

Sprawdzono dokumentację zdrowotną personelu, wdrożenie i przestrzeganie instrukcji GHP, GMP oraz procedur systemu HACCP, dostęp do wydzielonych pomieszczeń sanitarnych dla personelu. W jednym przypadku nałożono mandat karny w wysokości 100,0 zł.

– **zapewnienia bezpieczeństwa żywności serwowanej konsumentom w czasie Tygodnia Kultury Beskidzkiej w Wiśle**

Kontrolą objęto obiekty zlokalizowane na terenie Parku Kopczyńskiego w Wiśle. W trakcie trwania TKB w obiektach ruchomych, tymczasowych przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych.

Podczas kontroli punktów gastronomicznych sprawdzano między innymi: warunki higieniczno-sanitarne stoisk sprzedaży, urządzeń będących na wyposażeniu, sprzętu, dokumentację dot. wody stosowanej do produkcji, mycia i dezynfekcji m.in. sprzętu, urządzeń, warunki dostaw oraz przechowywania żywności łatwo psującej się, dokumentację zdrowotną personelu, wdrożenie i przestrzeganie instrukcji GHP, GMP oraz procedur systemu HACCP, dostęp do wydzielonych pomieszczeń sanitarnych dla personelu oraz konsumentów. Nie stwierdzono rażących zaniedbań higieniczno-sanitarnych. Niemniej jednak, podczas trwania imprezy nałożono 2 mandaty karne w wysokości 200zł .

Podczas kontroli dwóch stoisk gastronomicznych (automat do lodów i namiot gastronomiczny) kwestionowano m.in. brak bieżącej wody ciepłej i zimnej, brak możliwości mycia rąk oraz sprzętu pomocniczego, brak możliwości identyfikacji partii lodów z automatu wprowadzanych do obrotu, brak do wglądu dokumentacji z zakresu GHP i systemu HACCP .

Nadzór w zakresie bezpieczeństwa **suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego**, sprawowany przez PPIS w Cieszynie zgodnie z ustawowymi kompetencjami, obejmował nadzór nad dystrybucją tych produktów w sklepach spożywczych, aptekach, sklepach zielarskich na terenie powiatu cieszyńskiego oraz poprzez strony internetowe.

Nadzór ten sprawowany jest m. in. poprzez kontrole planowe i interwencyjne, badania laboratoryjne, szybką wymianę informacji w ramach systemu RASFF, współpracę z Państwową Inspekcją Farmaceutyczną.

W 2017r. zgodnie z ustalonym planem poboru prób do badań laboratoryjnych, pobrano 16 próbek suplementów diety, z czego 5 w zakresie badań mikrobiologicznych na obecność bakterii *Listeria* i *Salmonella*, 2 próbki w kierunku oznaczenia WWA oraz 3 próbki w kierunku zawartości substancji dodatkowych. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że w badanym zakresie pobrane próbki odpowiadały wymaganiom określonym w przepisach. Ponadto 10 prób oceniono równocześnie pod względem znakowania. W dwóch przypadkach przekazano informację dotyczącą stwierdzonych nieprawidłowości właściwym PPIS. Przeprowadzono również 15 kontroli, w zakresie oceny wybranych suplementów diety pod względem prawidłowości stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W ramach prowadzonego nadzoru przeglądano także strony internetowe dokonując oceny wprowadzanych za ich pośrednictwem suplementów. W trzech przypadkach zostały zakwestionowane oświadczenia zdrowotne co skutkowało wszczęciem postępowanie w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

W związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, dotyczącego prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie wprowadzania do obrotu suplementów diety, w tym produktów mogących zagrażać zdrowiu i życiu ludzi, do Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie zostało skierowane zawiadomienie w tej sprawie. Komenda Powiatowej Policji wszczęła dochodzenie.

PPIS w Cieszynie sprawuje **nadzór nad produkcją, obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością**. W rejestrze obiektów PPIS znajduje się 9 tego typu wytwórni oraz 44 miejsca obrotu nimi. Przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych w zakładzie produkującym opakowania do żywności oraz w miejscach obrotu. Skontrolowano zakład produkujący napoje chłodzące, które pakowane są w opakowania typu PET.

W czasie kontroli przedłożono do wglądu deklaracje producenta dotyczące stosowanych opakowań (preformy, butle PET, zamknięcia z gwintem do butelek), świadczące o ich dopuszczeniu do kontaktu z żywnością.

W jednym z kontrolowanych obiektów produkujących żywność (piekarnia) podczas kontroli stwierdzono brak do wglądu deklaracji zgodności dot. materiałów do kontaktu z żywnością dla folii i torebek papierowych, do których pakowany jest gotowy wyrób. W trakcie kontroli sprawdzającej stosowne dokumenty zostały przedłożone.

Do zakładu, którego działalność polega na pakowaniu i obrocie hurtowym materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (woreczki do żywności z klipsem) oraz hurtowym obrocie materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (papier do pieczenia, folia Al, woreczki do mrożenia, papier śniadaniowy), gotowe opakowania dostarczane są bezpośrednio od producentów z pełną dokumentacją potwierdzającą możliwość stosowania ich do kontaktu z żywnością. Transport gotowych wyrobów zapewniają odbiorcy.

W placówkach obrotu kontrolowano opakowania takie jak: miski z polistyrenu, folie do żywności, pojemniki z tworzywa sztucznego oraz słoiki szklane. Wymienione produkty posiadały etykiety, na których widniały oznaczenia graficzne świadczące o ich przeznaczeniu do kontaktu z żywnością.

W czasie kontroli przedkładano do wglądu deklaracje na zgodność z rozporządzeniem WE nr 1935/2004 i rozporządzeniem 2023/2006r. Wyroby posiadały prawidłowe oznakowanie graficzne, a odbiorcy od producentów otrzymywali wraz z fakturą deklaracje zgodności potwierdzające, iż wyroby mogą być stosowane do kontaktu z żywnością.

W 2017r. zbadano ogółem 12 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Badania przeprowadzono w kierunku migracji globalnej, specyficznej, organoleptyki i znakowania. W dwóch próbach stwierdzono znakowanie niezgodne z rozporządzeniem (WE) 1935/2004. Przeprowadzono 15 kontroli w zakresie oceny materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami, w tym 3 kontrole w grupie: wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 12 kontroli w miejscach obrotu materiałami do kontaktu z żywnością, nie stwierdzono znaczących uchybień.

Pracownicy PSSE w Cieszynie w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego dokonują **kontroli żywności oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanych z krajów trzecich, czy eksportowanych z kraju.** Wydano 68 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz 17 świadectw

jakości zdrowotnej dla wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pochodzących z krajów trzecich. Ponadto wystawiono 317 świadectw eksportowych dotyczących żywności pochodzącej od dwóch producentów z terenu powiatu cieszyńskiego, podczas 18 kontroli w magazynie gotowego wyrobu w zakładzie producenta. Ponadto w grudniu przeprowadzono 1 kontrolę w zakładzie producenta w związku z wydaniem zaświadczenia do celów eksportowych.

Przeprowadzono 83 kontrole środków transportu, którymi przewożono importowane produkty. Nie pobierano do badań laboratoryjnych prób w ramach granicznej kontroli sanitarnej. Łącznie oceniono 1 223 254,60 kg importowanych środków spożywczych, 76 755 kg importowanych materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 56 584,25 kg eksportowanych środków spożywczych.

Najczęściej kontrolowanymi produktami spośród środków spożywczych były: kwaśny węgiel sodu, rogaliki nadziewane kremem kakaowym, ogórki konserwowe krojone w zalewie oraz ostra papryka zakonserwowana octem. Natomiast z grupy materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością kontrolowano łyżeczki z tworzywa sztucznego.

Kontrole eksportowe objęły różnego rodzaju herbaty oraz wyroby cukiernicze. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba wydanych świadectw importowych znacznie spadła. W 2016r. wydano 123 świadectwa, a w 2017r. liczba ta wyniosła 85 świadectw, natomiast znacząco wzrosła ilość wydanych świadectw eksportowych z 32 w roku 2016 do 317 w roku 2017.

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach ochrony zdrowia publicznego należy także nadzór nad bezpieczeństwem **produktów kosmetycznych**, a także nad zakładami produkującymi i konfekcjonującymi, wprowadzającymi je do obrotu. W rejestrze PPIS znajduje

się 1 zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki i 14 obiektów obrotu kosmetykami. W 2017r. przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych w zakresie realizacji przepisów prawnych dotyczących wprowadzania do obrotu kosmetyków. Ocenie poddano 8 różnych kosmetyków w tym m.in. szampon do włosów, krem oliwkowy, krem do ciała, tonik rumiankowy, płyn do higieny intymnej, płyn do jamy ustnej. Oceniano m.in. znakowanie i nie stwierdzono nieprawidłowości. Znakowanie w/w wyrobów było czytelne i widoczne dla klienta, bez możliwości usunięcia, każdy kosmetyk zawierał wszystkie wymagane informacje.

Ponadto przeprowadzono również kontrolę sanitarną u producenta kosmetyków z terenu powiatu cieszyńskiego, podczas której m.in. dokonano oceny zgodności warunków produkcji, dokumentacji, a także oznakowania opakowania jednostkowego, w tym stosowania oświadczeń kosmetycznych jednego z produktów. W wyniku kontroli wydano decyzję administracyjną dot. zapewnienia właściwych wymagań sanitarno-technicznych w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych, co zostało wykonane..

Uczestniczono również we wspólnej kontroli z przedstawicielem WSSE w Katowicach, w zakresie prawidłowości wprowadzania do obrotu kosmetyków w sklepie wielobranżowym. Podczas kontroli ocenie poddano krem do rąk. Z uwagi na brak możliwości skontrolowania w miejscu poprawności wykazu składników, w tym ewentualnie użytych substancji alergizujących, rodzajów barwników, a także możliwości zastosowania przez producenta oświadczeń kosmetycznych sprawę przekazano do właściwego PPIS, pod nadzorem którego znajdował się producent. Ponadto ocenie poddano stosowanie oświadczeń kosmetycznych na produktach w prasie kobiecej – „CLAUDIA” grudzień 2017.

W większości przypadków w oznakowaniu użyto „oświadczeń o składnikach” użytych w produktach: olejki nablyszczają, - co jest zgodne z powszechnie znanymi działaniami w/w. składników. Ponadto użyto oświadczeń kosmetycznych typu: ochrona, nawilżenie, odżywienie, ujędrnianie co spełnia definicję kosmetyku. Kontrolowano również na bieżąco lokalną prasę tj.: Głos Ziemi Cieszyńskiej, a także Portal Śląska Cieszyńskiego ox.pl i nie stwierdzono na w/w nośnikach, prezentacji czy reklamy produktów kosmetycznych.

Ponadto w 2017r. pobrano do badań cztery próby kosmetyków (dwie pasty do zębów, płyn do higieny intymnej, płyn do płukania jamy ustnej). Badania wykonane zostały w laboratorium PSSE Częstochowie, w zakresie zawartości fluoru i formaldehydu. Żaden z w/w parametrów nie został przekroczony w porównaniu z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest jednym z podstawowych zagadnień, którymi zajmuje się Państwowa Inspekcja Sanitarna w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne nie tylko mieszkańców powiatu, ale także kuracjuszy i turystów przebywających na jego terenie.

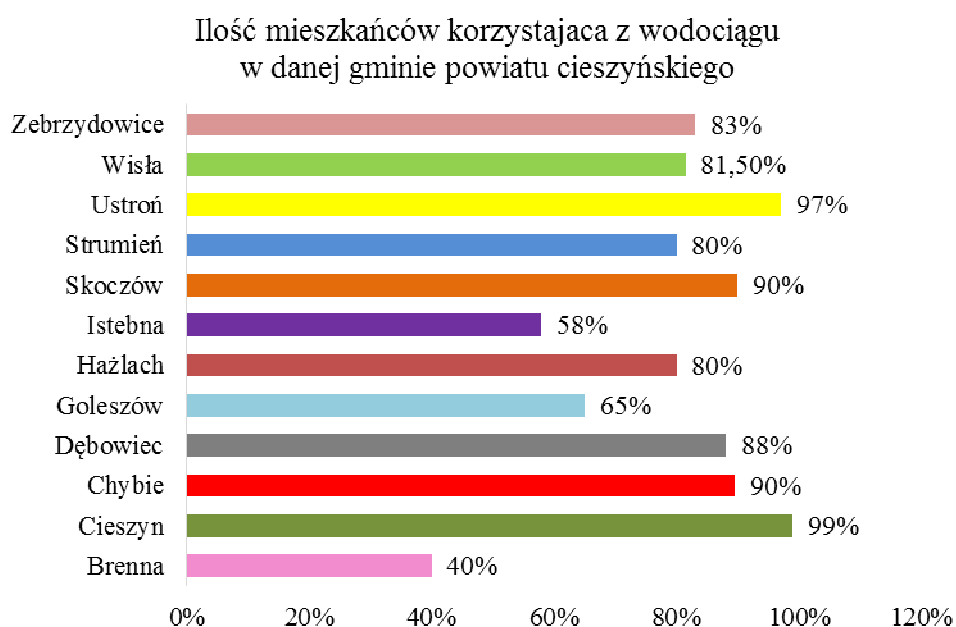

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca

2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2017 r., poz.328 z późn. zm., podobnie jak art. 7 ust. 1 pkt.3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.), zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gminy. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* na zasadach określonych w przepisach ustawy *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody nadzorują one prawidłowość wykonywania działań przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również same wykonują badania wg ustalonego przez siebie planu działania (§ 20 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*).

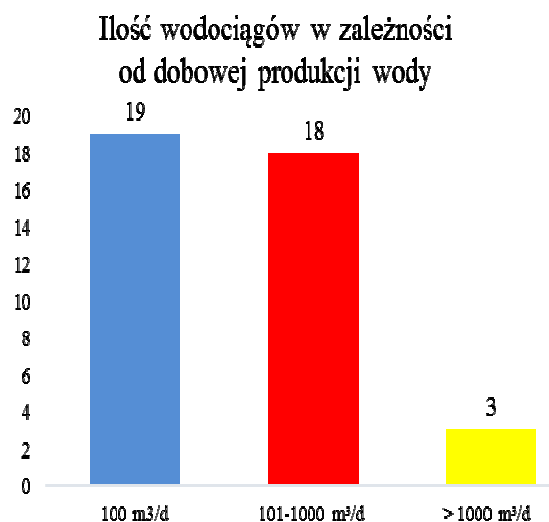
Nadal ponad 80 % mieszkańców powiatu cieszyńskiego korzysta z wody do spożycia dostarczanej przez 32 wodociągi publiczne: w 56,2 % (18) opartych na wodach powierzchniowych, w 34,4 % (11) na wodach podziemnych, a w 9,4 % (3) na wodach mieszanych, w których miesza się woda powierzchniowa z podziemną. Pozostali mieszkańcy powiatu korzystają z własnych, indywidualnych ujęć wody.

Nie uległa zmianie sytuacja w zakresie zaopatrzenia w wodę z wodociągów publicznych w poszczególnych gminach. Nadal w czterech gminach zdecydowana większość mieszkańców korzysta z wody pochodzącej z wodociągów publicznych Cieszyn (99%), Ustroń (97%), Skoczów (90%), Chybie (89,5%). Natomiast najmniej osób przyłączonych do sieci wodociągowej jest w gminach : Brenna (40%), Istebna (56%), Golezów (65%).

Część mieszkańców powiatu zamieszkujących tereny przygraniczne, zaopatrywanych jest w wodę importowaną z Republiki Czeskiej. Do wodociągów dostarczających wodę z Czech należą: Nova Ves (Cieszyn – okolice byłego przejścia granicznego przy Moście Wolności), JZWiK Moravka (rejon Markłowic), Severomoravske Vodovody (rejon Lesznej Górnej), Severomoravske Vodovody/Dziegielów (część Dziegielowa), SmVaK Moravka (rejon Kaczyc).

Najwięcej w powiecie jest wodociągów produkujących do 100 m³/d wody (19) (łącznie z nadzorowanymi ujęciami indywidualnymi) oraz takich, których produkcja mieści się w granicach 101-1000 m³/d (18). Z danych uzyskanych od przedsiębiorców wodociągowych oraz podmiotów wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, jako część działalności handlowej wynika,

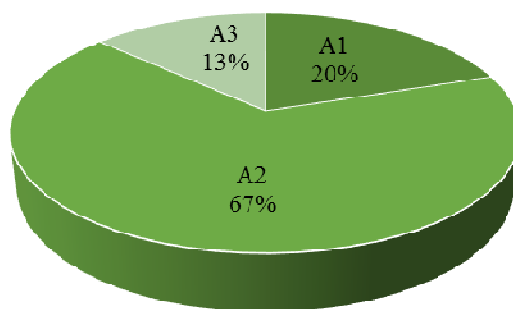
iz w 2017 r. 7 wodociągów zmniejszyło, natomiast 14 zwiększyło swoją produkcję wody. W przypadku pozostałych 11 wodociągów, produkcja wody nie uległa zmianie. Pomimo utrzymania, przez głównego producenta wody jakim są Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej, ilości odbiorców wody wodociągowej, zmniejszyła się ilość dobowej produkcji wody wodociągu Rudnik, z uwagi na okresowe korzystanie mieszkańców gminy Hażlach z własnych indywidualnych ujęć wody.

Nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak co roku, podlegała jakość wód powierzchniowych, ujmowanych do celów wodociągowych. W 2017 r. nadzorem objęto 15 tego rodzaju ujęć. Utrzymywano kontrolę ujęcia na *Potoku Olecko* w Istebnej oraz tak jak w latach ubiegłych, dwóch ujęć na rzece *Wisła* w Strumieniu i rzece *Piotrówka* w Zebrzydowicach mimo, iż woda z nich nie była ujmowana do celów wodociągowych, z uwagi na możliwość ich uruchomienia na wypadek awarii.

Przeprowadzono badania 30 próbek wody powierzchniowej (w tym do badań mikrobiologicznych pobrano 15, a do badań fizykochemicznych 30 próbek) określając ich klasę (kategorię) czystości:

Kategorie czystości ujęć powierzchniowych w 2017 roku

■ A1 ■ A2 ■ A3

- **kategoria A1** dla wód z potoków: Górnik w Ustroniu, Salamandra w Dzięgielowie (bez zmian w stosunku do 2016 r.); Jatny w Brennej (poprawa z A2 w 2016 r.),
- **kategoria A2** dla wód ze zbiornika Wisła Czarne; z rzeki Olzy w Istebnej oraz z potoków: Malinka, Gościejów w Wiśle, Prądowniec, Olecko w Istebnej, Krężelka w Jaworzynce (brak zmian w stosunku do 2016 r.). Dla potoku Nad Brzyszkim w Istebnej (poprawa z A3 w 2016 r.), oraz potoków Chrobaczy (brak zmian w stosunku do 2016 r.) i Hołcyna w Brennej (pogorszenie z A1 w 2016 r.);
- **kategoria A3** dla wód z rzek: Wisły w Strumieniu i Piotrówki w Zebrzydowicach (brak zmian w stosunku do 2016 r.).

W ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak i monitoringu kontrolnego i przeglądowego prowadzonego przez przedsiębiorców wodociągowych pobrano do badań łącznie 701 próbek wody, z czego do badań mikrobiologicznych 614, a do badań fizykochemicznych 699.

Zakres prowadzonych badań obejmował oprócz parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, parametry organoleptyczne. W próbkach wody pobranych na terenie powiatu, wykonano łącznie **około 15591 oznaczeń dla 136 parametrów**. Im większa jest objętość rozprowadzanej (lub produkowanej) wody,

tym wymagana jest większa częstotliwość badań, dlatego w ramach monitoringu najwięcej prób pobrano z wodociągów: Pogórze (152 badania mikrobiologiczne, 148 badań fizykochemicznych), Wisła Czarne (147 badań mikrobiologicznych, 146 badań fizykochemicznych), Strumień (88 badania mikrobiologiczne, 89 badania fizykochemiczne).

Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli spełnia określone w przepisach prawa wymagania - jest wolna od chorobotwórczych mikroorganizmów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, substancji chemicznych zagrażających zdrowiu oraz nie ma agresywnych

właściwości korozyjnych i spełnia podstawowe wymagania mikrobiologiczne i chemiczne. Poza powyższymi wymaganiami, ocenia się również mikrobiologiczne *wymagania dodatkowe*, organoleptyczne, fizykochemiczne jakim powinna odpowiadać woda, pozwalające stwierdzić poprawność i skuteczność procesów uzdatniania wody.

W 2017 roku woda była 2-krotnie krótkotrwale niezdatna do spożycia ze względu na niespełnienie **podstawowych wymagań mikrobiologicznych** jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi:

- w próbce wody pobranej w listopadzie ze **Stacji Uzdatniania Wody Kończyce Małe Botaniczna** stwierdzono paciorkowce kałowe w ilości 1 jtk. Przedsiębiorca natychmiast unieruchomił SUW i podjął działania naprawcze polegające na zwiększeniu dozowania podchlorynu sodu oraz płukaniu sieci oraz zapewnił odbiorcom wodę z innego ujęcia. Ryzyko zdrowotne dla konsumentów wody oceniono jako niskie i wstrzymano wszczęcie postępowania administracyjnego do czasu uzyskania wyników badania powtórnego. Wyniki badań powtórných przeprowadzonych przez PPIS oraz przedsiębiorcę wodociągowego nie potwierdziły obecności paciorkowców kałowych, w związku z tym SUW Botaniczna została ponownie uruchomiona przez zarządzającego.

– w próbce wody pobranej w październiku z ujęcia indywidualnego dla **Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka w Brennej** stwierdzono obecność bakterii *Escherichia coli*, paciorkowców kałowych, bakterii grupy coli oraz ogólną liczbę mikroorganizmów w temp. 22°C w ilości 230 jtk. Zarządzający ujęciem indywidualnym natychmiast podjął działania, polegające na płukaniu sieci w rejonach punktów poborów próbek wody, kontroli poprawności działania systemu uzdatniającego wodę oraz dodatkowej dezynfekcji wody w sieci. Odbiorcy wody nie korzystali w tym czasie z ujęcia. Po przeprowadzeniu ww. czynności sprawdzano skuteczność działań sprawdzono poprzez powtórne badania próbek, które nie wykazały mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody.

Ze względu na przekroczenia **dodatkowych parametrów mikrobiologicznych** woda okresowo nie spełniała wymagań w czterech wodociągach publicznych:

- **Wiśla Czarne** - dwukrotnie w ramach kontroli urzędowej PPIS, w próbkach wody pobranej z sieci wodociągowej, stwierdzono obecność bakterii grupy coli,
- **Rudnik** – jeden raz, w ramach kontroli urzędowej PPIS, w wodzie pobranej ze Stacji Uzdatniania, stwierdzono obecność bakterii grupy coli,
- **Istebna Wilcze** – jeden raz, w ramach kontroli urzędowej PPIS, w wodzie pobranej ze stacji uzdatniania wody, stwierdzono obecność bakterii grupy coli,
- **Istebna Zaolzie** – jeden raz, w ramach kontroli urzędowej PPIS, w wodzie pobranej ze stacji uzdatniania wody, stwierdzono obecność bakterii grupy coli.

oraz w trzech ujęciach indywidualnych:

- **Szkoła Podstawowa nr 2 w Wiśle** - jeden raz, w ramach kontroli urzędowej PPIS, stwierdzono obecność bakterii grupy coli,
- **Kompleks Zagroń Istebna, 43-470 Istebna 1588** - jeden raz, w ramach kontroli urzędowej PPIS, stwierdzono obecność bakterii grupy coli,
- **Centrum Wypoczynkowo-Szkoleniowe „Jaworzynka”, 43-476 Jaworzynka 89**, dwa razy, w ramach kontroli urzędowej PPIS, stwierdzono obecność bakterii grupy coli.

Każdorazowo, informację o kwestionowanym wyniku badania wody natychmiast przekazywano do właściwego przedsiębiorcy wodociągowego, który podejmował działania zmierzające do eliminacji skażenia, a także wykrycia jego przyczyn.

Potwierdzeniem skuteczności podjętych przez niego działań było otrzymanie niekwestionowanych wyników badań wody. Należy zwrócić uwagę, iż przedsiębiorcy wodociągowi powtórny pobór wody przeprowadzali po podjętych działaniach, najczęściej jeszcze tego samego dnia, w którym zostali poinformowani przez przedstawicieli PPIS o pogorszeniu jakości wody. Zatem od momentu przekazania informacji o złej jakości wody do czasu otrzymania niekwestionowanego wyniku powtórnego badania, przeprowadzonego zwykle przez przedsiębiorcę wodociągowego, w ramach kontroli wewnętrznej upływało tylko kilka dni. Przedsiębiorcy wodociągowi informowali o pogorszeniu się jakości wody stosownych jej odbiorców.

W związku ze stwierdzeniem przekroczeń parametrów **mikrobiologicznych** w wodzie do spożycia przez ludzi, PPIS w Cieszynie 11 razy wszczynał postępowanie administracyjne i 4 krotnie wydawał decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności unieruchamiające ujęcie wody oraz nakazujące doprowadzenie jakości wody do wymagań obowiązującego rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także zapewnienie odbiorcom alternatywnego źródła wody do spożycia. Krótkotrwałe unieruchomienia dotyczyły trzech ujęć indywidualnych.

Badania parametrów chemicznych oraz fizyko-chemicznych w 2017 r. nie wykazały takich przekroczeń, które mogłyby bezpośrednio zagrażać zdrowiu odbiorców. Sporadycznie stwierdzano przekroczenia:

- mętności (4 razy w próbkach wody pobranych z 3 wodociągów publicznych i 1 indywidualnego ujęcia wody),
- manganu (7 razy w próbkach wody pobranych z 1 wodociągu publicznego oraz 1 indywidualnego ujęcia wody),
- żelaza (1 raz w próbce wody pobranych z 1 ujęcia indywidualnego),
- glinu (1 raz w próbce wody pobranych z 1 wodociągu publicznego),
- antymonu (2 razy w próbkach wody pobranych z jednego wodociągu publicznego),
- benzenu (1 raz w próbce wody pobranych z 1 ujęcia indywidualnego),
- chloru wolnego (2 razy w próbkach wody pobranych z dwóch wodociągów publicznych).

Trzykrotnie (3) stwierdzono nieakceptowalną barwę wody dla 3 wodociągów publicznych.

Kontrole stężenia magnezu oraz poziomu twardości, w wodach przeznaczonych do spożycia przez ludzi na terenie całego powiatu w 2017r., potwierdziły ich niskie stężenia, stwierdzone już w latach ubiegłych. Magnez i twardość nie mają jednak bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumentów - są to *dodatkowe wymagania* jakim powinna odpowiadać woda. Obowiązujące przepisy nie nakładają na przedsiębiorcę wodociągowego obowiązku uzupełniania wartości magnezu i twardości ogólnej do wskazanych stężeń minimalnych. W związku z powyższym, nadal celowym jest stosowanie przez mieszkańców powiatu żywności bogatej lub wzbogaconej w przyswajalny magnez. PPIS w Cieszynie nie wydał żadnej decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia, z powodu krótkiego czasu od stwierdzenia nieprawidłowości, do momentu kiedy kwestionowana wartość parametru odpowiadała wymaganiom (przedsiębiorcy wodociągowi, natychmiast podejmowali działania) oraz stwierdzanych niewielkich odchylen od wartości dopuszczalnej tak, że często po uwzględnieniu niepewności badania, można było stwierdzić spełnienie wymagań.

Oceniając jakość wody do spożycia w ciągu całego 2017 roku pochodzącą z wodociągów publicznych oraz wodociągów dostarczających wodę z indywidualnych ujęć do budynków użyteczności publicznej stwierdzono, że wszystkie produkowały wodę przydatną do spożycia przez ludzi.

Wodociągi publiczne	Wodociągi dostarczające wodę z indywidualnych ujęć do budynków użyteczności publicznej
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brenna Chrobaczy, 2. Brenna Hołcyna, 3. Brenna Jatny, 4. Dziegielów, 5. Goleiszów Szworc, 6. Istebna Kubalonka, 7. Istebna Wilcze, 8. Istebna Zaolzie, 9. Jaworzynka, 10. JZWiK Moravka, 11. Koniaków Bukowina, 12. Koniaków Gańczorka, 13. Koniaków Gańczorka/Bukowina, 14. Kończyce Małe Botaniczna, 15. Kończyce Małe Botaniczna/Kończyce Małe Staropolska, 16. Kończyce Małe Karolinka, 17. Kończyce Małe Staropolska, 18. Nova Ves, 19. Pogórze, 20. Rudnik, 21. Rudnik/Pogórze, 22. Severomoravske Vodovody, 23. Severomoravske Vodovody/Dziegielów, 24. Skoczów Zawiśle, 25. SmVaK Moravka, 26. Strumień, 27. Ustroń Jaszowiec, 28. Ustroń Poniwiec, 29. Wisła Czarne. 30. Wisła Czarne/Strumień, 31. Wisła Gościejów, 32. Zebrzydowice 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Brennej im. Janusza Korczaka, ul. Leśnica 103, 43-438 Brenna; 2. Centrum Rekreacyjno – Lecznicze „Dolina Leśnicy”, ul. Leśnica 153, 43-438 Brenna; 3. Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Biała Wiselka 6, 43-450 Wisła; 4. Centrum Rekreacji i Rehabilitacji „Jubilat”, ul. Bukowa 9, 43-460 Wisła; 5. Szkoła Podstawowa nr 2 w Koniakowie Roztoce, 43-474 Koniaków 480; 6. Centrum Wypoczynkowo - Szkoleniowe „Jaworzynka”, 43-476 Jaworzynka 89 7. Kompleks „Zagroń”, 43-470 Istebna 1588.

W 2017 r. nadzorowano także 1402 (wzrost w stosunku do 2016r. o 33) różnorodne obiekty użyteczności publicznej, z których korzystają mieszkańcy powiatu oraz osoby czasowo w nim przebywające, wśród nich: podmioty lecznicze, gabinety lekarskie i pielęgniarskie, hotele i inne obiekty noclegowe, obiekty kultury, domy pomocy społecznej, zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, pralnie), pływalnie i baseny (sezonowe, kryte oraz parki wodne), szalety publiczne, obiekty rekreacyjne i sportowe oraz wiele innych.

Na szczególną uwagę zasługują zakłady lecznicze, w których mieszkańcy powiatu oraz kuracjusze z całej Polski uzyskują poprawę zdrowia. Na terenie powiatu **działalność lecznicza** prowadzona jest przez 138 podmiotów leczniczych, w zakładach stacjonarnych (szpitale, sanatoria, zakłady opiekuńczo-lecznicze), ambulatoryjnych (przychodnie, zakłady rehabilitacyjne, opieka pielęgniarska domowa, laboratoria) oraz 161 praktyk zawodowych (indywidualne praktyki lekarskie, pielęgniarskie i położnych), w których przeprowadzono 295 kontroli. W 2017 r. nadzorowano **7 szpitali** w tym 1 uzdrowiskowy, przeprowadzając 40 kontroli. W 5 szpitalach kontrolowano także prowadzoną tam także specjalistyczną działalność ambulatoryjną. Stan sanitarno-higieniczny we wszystkich szpitalach był dobry. Natomiast pod względem technicznym, w 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Po ich stwierdzeniu wszczęto postępowania administracyjne (w jednym obiekcie przed wydaniem decyzji strona poinformowała o usunięciu nieprawidłowości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca) i wydano 1 decyzję nakazową. W szpitalach, w ramach działań kontrolnych zwracano uwagę na gospodarkę odpadami medycznymi zakaźnymi oraz komunalnymi stwierdzając, że prowadzona była zgodnie z opracowanymi procedurami i instrukcjami.

Odpady medyczne zakaźne odbierane były przez specjalistyczne firmy, odwożone do utylizacji, co było potwierdzone w kartach przekazania odpadu, do czasu ich odbioru odpady magazynowane były w temp. poniżej 10 °C. Odpady komunalne odbierane były na podstawie podpisanych umów lub złożonych deklaracji do urzędu miasta lub gmin. Nie stwierdzano również nieprawidłowości w postępowaniu z bielizną szpitalną. Każdy szpital posiadał wydzielone magazyny bielizny czystej i brudnej, transport prania do pralni odbywał się w workach, bielizna czysta była foliowana. Bielizna prana była w pralniach zewnętrznych z barierą higieniczną, gdyż żaden szpital na terenie powiatu cieszyńskiego nie posiadał własnej pralni.

W ramach profilaktyki zachorowań na legionellozę, do badań laboratoryjnych w kierunku *Legionella sp.* pobrano 40 próbek ciepłej wody użytkowej, również w Szpitalu Śląskim w Cieszynie, nadzorowanym przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Kwestionowano 14 próbek, w 3 obiektach (w 1 z nich 7 próbek). Po stwierdzeniu obecności bakterii *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody, PPIS w Cieszynie wszczął postępowania administracyjne, strony podejmowały działania naprawcze, po zakończeniu których przeprowadzano powtórne badania. W 1 obiekcie przeprowadzone działania doprowadziły już do wyeliminowania z instalacji ciepłej wody bakterii *Legionella sp.*, co potwierdziły badania laboratoryjne, w 2 obiektach przeprowadzone działania okazały się nie w pełni skuteczne, w związku z czym strona zmuszona była podjąć dalsze działania.

Opieka nad osobami starszymi i przewlekle chorymi prowadzona była w **4 zakładach opiekuńczo leczniczych**. Oprócz opieki nad osobami starszymi, przedsiębiorcy zapewniali seniorom także rehabilitację, dążąc do poprawy ich kondycji fizycznej. W ramach sprawowanego nadzoru nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie porządkowym jak i technicznym. Gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi była prawidłowa, zakłady posiadały podpisane umowy na odbiór odpadów ze specjalistycznymi firmami posiadającymi stosowne pozwolenia. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki dezynfekcyjne i czystościowe było wystarczające. Postępowanie z bielizną było prawidłowe, w zakładach wydzielone były magazyny na czystą i brudną bieliznę, bielizna prana była poza zakładami, w pralniach zewnętrznych.

W 2017 r. nie pobierano próbek wody w kierunku *Legionella sp.*, gdyż w 2016 r. nie kwestionowano pobranych próbek.

Na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowanych było **8 sanatoriów** niezależnych oraz **3** sanatoria działające w ramach Przedsiębiorstwa Uzdrawiskowego Ustroń S.A., w których leczenie rehabilitacyjne prowadzone było w ramach umów z NFZ lub ZUS, a także dla osób prywatnych. W 1 z tych obiektów (SU Tulipan w Ustroniu) prowadzona była także rehabilitacja ambulatoryjna, z której korzystali pacjenci naszego powiatu. W ramach prowadzonego nadzoru w 3 obiektach (w jednym z nich 2 krotnie), stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego, w związku z czym wszczęto wobec dysponentów tych obiektów postępowania administracyjne, a następnie wydano decyzje administracyjne na jego poprawę. W obiektach tych nie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie gospodarki z odpadami (wszystkie podmioty miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na zbieranie i transport odpadów medycznych, przekazanie odpadów do utylizacji odnotowywano w kartach przekazania odpadów), a także w postępowaniu z bielizną (w każdym sanatorium wydzielone były magazyny bielizny czystej i brudnej, bielizna prana była w pralniach zewnętrznych z barierą higieniczną).

Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów (poza 1) oceniono jako dobry. W 3 sanatoriach pobrano do badań laboratoryjnych, w kierunku obecności w instalacji wody ciepłej bakterii *Legionella sp.*, 12 próbek wody, z czego w 1 obiekcie kwestionowano 3 próbki. Strona podjęła działania naprawcze, które są w toku. Ponadto 10 próbek wody pobrano w sanatoriach Rosomak i Narcyz należących do Przedsiębiorstwa Uzdrawiskowego Ustroń S.A., 4 próbki były kwestionowane, po podjętych działaniach naprawczych wyeliminowano skażenie instalacji ciepłej wody w tych obiektach.

Działalność **ambulatoryjnej opieki medycznej** na terenie powiatu prowadzona była w **167** obiektach. Są to poradnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, rehabilitacja ambulatoryjna, laboratoria diagnostyczne, zakłady diagnostyczne oraz opieka pielęgniarska długoterminowa domowa. Przeprowadzono 125 kontroli w tych obiektach, w czasie których nie stwierdzono nieprawidłowości. We wszystkich zakładach zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki dezynfekcyjne było wystarczające. W użyciu była tylko bielizna jednorazowa; postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi było prawidłowe, co potwierdzały umowy i karty przekazania odpadów. Wszystkie podmioty miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich zbieranie i transport.

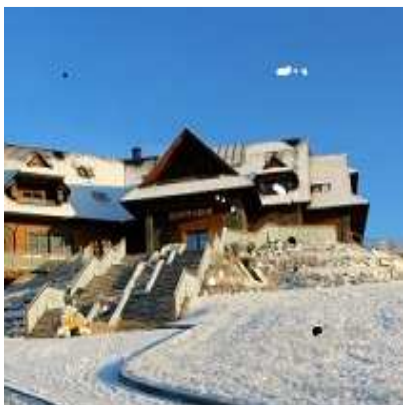
Kolejną grupą nadzorowanych podmiotów leczniczych są **indywidualne i specjalistyczne praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych**. Na terenie powiatu działały **172** takie podmioty z których skontrolowano 72. W większości są to praktyki lekarskie specjalistyczne i stomatologiczne. W czasie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości. Sterylizacja sprzętu wielorazowego w gabinetach zabiegowych prowadzona była w miejscu wykonywania działalności, procesy sterylizacji kontrolowane były testami chemicznymi i biologicznymi.

Prowadzony w 2017 r. nadzór nad zakładami świadczącymi usługi medyczne, podobnie jak w poprzednich latach wykazał, że podmioty prowadzące działalność leczniczą podejmują wiele przedsięwzięć w celu zapewnienia coraz wyższych standardów udzielanych świadczeń.

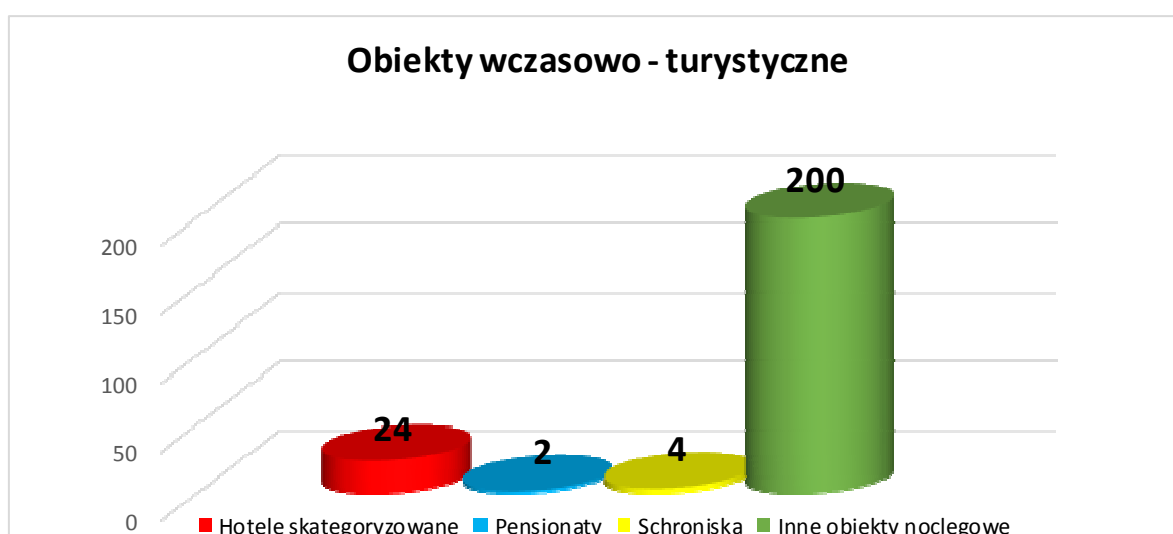
Pod nadzorem PPIS w Cieszynie jest **9 domów pomocy społecznej i 6 placówek zapewniających całodobową opiekę**, skontrolowano 7. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i oceniono je jako dobre pod względem sanitarno – higienicznym. W powiecie cieszyńskim znajdują się również 4 domy pomocy społecznej, których organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe, nadzorowane przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach, jako profilaktyki zachorowań na legionellozę do badań pobrano 12 próbek wody z 2 obiektów. Kwestionowano 3 próbki wody z instalacji Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Skoczowie. Podjęto skuteczne działania naprawcze, potwierdzone badaniami które nie wykazały skażenia sieci bakteriami *Legionella sp.*

W zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach Domów Pomocy Społecznej, nadzorowanych przez ŚPWIS, nie pobierano próbek.

Z uwagi na turystyczny charakter powiatu szczególnym nadzorem sanitarnym objęte są **obiekty wczasowo-turystyczne** prowadzące w przeważającej większości całoroczną działalność. W rejestrze PPIS znajduje się **230** takich obiektów, skontrolowano **89**, przeprowadzając 106 kontroli sanitarnych. Obiekty te cechuje **różnorodność standardów oferowanych usług**.

Na wykresie do innych obiektów noclegowych wliczono: hotele bez kategoryzacji, domy wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, zajazdy, gościńce, pensjonaty nie skategoryzowane, pokoje gościnne, schroniska bez kategoryzacji, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe, oraz ośrodki campingowe. Skontrolowane obiekty, pod względem higieniczno-sanitarnym oceniono jako dobre. W 1 hotelu oraz trzech innych obiektach noclegowych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego, w związku z czym wszczęto wobec nich postępowania administracyjne skutkujące wydaniem 4 decyzji nakazowych. W 4 z tych obiektów, w zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach, pobrano 28 próbek wody, z czego kwestionowano 13 w 3 (w 2 z nich łącznie 10 próbek). W 1 obiekcie przeprowadzone działania doprowadziły do wyeliminowania z instalacji ciepłej wody bakterii *Legionella sp.*, co potwierdziły przeprowadzone badania laboratoryjne. W dwóch przeprowadzone działania okazały się nie w pełni skuteczne, w związku z czym strona zmuszona była podjąć dalsze działania.

Nadzorowano także 68 **obiektów rekreacyjnych** do których wliczono: parki, amfiteatry, kina, teatr, ośrodki kultury, place zabaw dla dzieci, stadiony, korty tenisowe, baseny, przystań kajakową, ośrodek sportów wodnych, pijalnię, skocznię i wyciąg narciarski. Skontrolowano 29 obiektów,

przeprowadzając 30 kontroli sanitarnych. Skontrolowane obiekty, oceniono pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym, jako dobre. Większość miast i gmin stale upiększa swoje tereny, modernizując place zabaw, siłownie na wolnym powietrzu. ścieżki spacerowe, rowerowe, oraz parki i zieleńce.

W 2017 r. skontrolowano **91 z 310** będących w rejestrze PPIS **zakładów usługowych**: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu oraz pralni.

Zakłady, w których wykonuje się zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek kontrolowane są ze szczególną uwagą, w zakresie przestrzegania zasad aseptyki w postępowaniu ze wszystkimi narzędziami i sprzętem. W większości zakładów kosmetycznych do zabiegów naruszających ciągłość tkanki używany jest sprzęt jednorazowy, postępowanie po użyciu jest prawidłowe. Wdrożone i stosowane są procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich odbiór i transport. Prawie we wszystkich zakładach stosowane są podkłady i ręczniki jednorazowe. Obiekty te zaopatrzone są w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości oraz dezynfekcyjnych. Skontrolowane obiekty oceniono jako dobre pod względem sanitarno-higienicznym za wyjątkiem 3, które oceniono jako dostateczne. W 2 zakładach fryzjerskich stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny, w związku z czym wszczęto wobec nich postępowania administracyjne, skutkujące wydaniem 2 decyzji nakazowych. Ponadto nałożono 1 mandat karny w obiekcie, w którym stwierdzono przeterminowany środek dezynfekcyjny, nieprawidłowe postępowanie z bielizną oraz zły stan porządkowy.

Ustępy publiczne należą do obiektów, dla których niezwykle istotnym jest zachowanie właściwego reżimu sanitarnego. Nadzorem objęto 30 obiektów, skontrolowano 19, przeprowadzając 19 kontroli sanitarnych.

W czasie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Ustępy zaopatrzone były w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości i środków dezynfekcyjnych. Ustępy typu TOI - TOI na terenie naszego regionu posiadają sprawny i skuteczny sposób serwisowania powyższych toalet.

PPIS nadzoruje także **220 innych obiektów użyteczności publicznej**, w tym m.in. apteki, noclegownie, targowiska, parkingi, stacje paliw, zakład karny, domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, cmentarze. Skontrolowano **44** obiekty. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty prowadzą prawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi, zachowana jest bieżąca czystość. Wszystkie skontrolowane obiekty pod względem sanitarno - higienicznym oceniono jako dobre.

W 2017 r. nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w powiecie cieszyńskim nie wykazał zagrożeń o istotnym znaczeniu dla zdrowia ludzi. Obiekty użyteczności publicznej poza nielicznymi wyjątkami są zadbane, w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz sanitarno-technicznym. Korzystnie oceniono stałą i sezonową bazę noclegową, których właściciele stale modernizują i upiększają swoje obiekty a także wykazują większą dbałość o wizerunek otoczenia. Dla dzieci jak i dla osób dorosłych zapewniono wiele atrakcji w plenerze takich jak: imprezy organizowane w amfiteatrach, place zabaw, siłownie, ścieżki rowerowe trasy narciarskie biegowe i zjazdowe, trasy do nordic walkingu, które cieszą się dużą popularnością wśród użytkowników. Korzystnie zmienia się również wizerunek miast i gmin, w których dbałość o utrzymanie porządku jak i estetyki staje się normą dla włodarzy. W 2017 r. nadzorowany teren pod względem sanitarno – higienicznym został oceniony jako dobry.

Pływalnie, czyli baseny kąpielowe spełniają ważną rolę w promocji zdrowia wywierając pozytywny wpływ na zdrowie ludzi. W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców i osób przebywających na terenie powiatu cieszyńskiego, podczas spędzania przez nich wolnego czasu, kontrolowano warunki techniczno-sanitarne i jakość wody na pływalniach. Za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny podmiot prowadzący działalność, zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*. Szczegółowe uregulowania dla pływalni zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016), do którego wymagań zarządzający pływalnią musieli dostosować się od 02.06.2016 r.

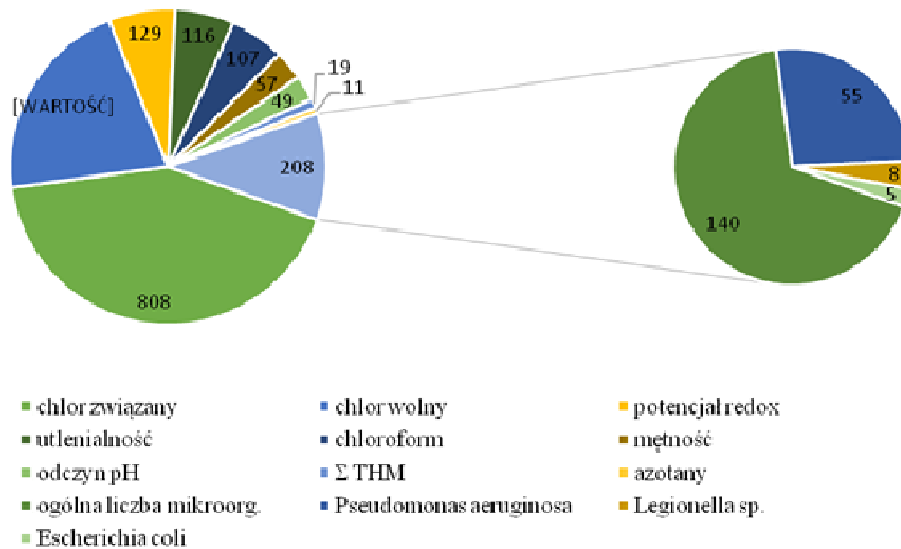
W rejestrze PPIS w Cieszynie ujętych jest **27 pływalni**, w tym 21 krytych, 3 odkryte oraz 3 mieszane (kryto-odkryte). W roku 2017 przedstawiciele PPIS pobrali wodę z 26 obiektów, ponieważ 1 pływalnia, zlokalizowana w Centrum Wypoczynkowo - Szkoleniowe "Jaworzynka", została zamknięta z przyczyn kompleksowego remontu całego obiektu.

Większa część z nadzorowanych pływalni jest zaopatrywana w wodę z sieci wodociągowej, jedynie 4 z nich posiadają indywidualne źródło zasilania w wodę. Większość obiektów wyposażona jest w automatyczny proces uzdatniania i dezynfekcji wody. Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach, ponieważ woda na pływalniach i w wodnych urządzeniach rekreacyjnych może stanowić zagrożenie dla zdrowia. W związku z powyższym, pływalnie na terenie powiatu cieszyńskiego zostały objęte nadzorem PPIS w Cieszynie, jak również kontrolą wewnętrzną prowadzoną przez zarządców pływalni, zgodnie z ustalonym harmonogramem badań jakości wody, o którym mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016).

W roku 2017 **do badań laboratoryjnych pobrano wodę z 26 pływalni**, zarówno z krytych, mieszanych, jak i odkrytych. **Łącznie pobrano 2803 próbek**. Wodę pobierano z 54 niecek basenowych, 52 systemów cyrkulacji oraz z 26 natrysków zlokalizowanych na danym terenie pływalni. Zakres badań był zgodny z w.w rozporządzeniem. Dokonywano oznaczeń następujących parametrów mikrobiologicznych: *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody, *Legionella sp.* (w nieckach, których temperatura wody wynosi powyżej 30°C) oraz gronkowce koagulazo-dodatnie (dla niecek udostępnianych dla niemowląt i małych dzieci do lat 3), jak również parametrów fizykochemicznych: mętność, chloroform, Σ THM (suma Trihalometanów), azotany, utlenialność, chlor wolny, chlor związany, potencjał redox, odczyn pH oraz temperaturę.

Pod względem **mikrobiologicznym kwestionowano 208 próbek wody**, w tym **5** w zakresie obecności bakterii *Escherichia coli*, **55** w zakresie obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa*, **140** w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody, **8** w zakresie ponadnormatywnej liczby bakterii *Legionella sp.*, w instalacji wody ciepłej w natryskach przy pływalniach. Pod względem **fizykochemicznym kwestionowano 1512 próbek wody**, w tym odnotowano przekroczenia następujących parametrów: chloru związanego (808 oznaczeń), chloru wolnego (401 oznaczeń), potencjału redox (129 oznaczeń), utlenialności (116 oznaczeń), chloroformu (107 oznaczeń), mętności (57 oznaczeń), odczynu pH (49 oznaczeń), Σ THM (19 oznaczeń), azotanów (11 oznaczeń).

Ilość kwestionowanych oznaczeń parametrów

Po otrzymaniu z laboratorium informacji o złej jakości wody, zarządca pływalni był niezwłocznie informowany o kwestionowanej jakości wody. Przekazane informacje obejmowały pouczenie o obowiązku zarządcy pływalni, utrzymywania go w należytym stanie sanitarno-higienicznym, w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. Zarządcy obiektów przeprowadzali działania, w celu zapewnienia właściwej jakości wody basenowej, po czym zwykle przeprowadzali powtórne badanie wody w ramach własnej kontroli wewnętrznej i przedstawiali do PPIS niekwestionowane wyniki tych badań. W niektórych przypadkach właściciele pływalni decydowali się na zamknięcie obiektu do czasu uzyskania wyniku wskazującego na właściwą jakość wody basenowej.

Na podstawie zebranej dokumentacji, jak również urzędowej kontroli przedstawicieli PPIS, zostały wydane roczne oceny pływalni. W sumie pozytywnie oceniono 21 obiektów. W przypadku dwóch pływalni wystawiono negatywne oceny, ponieważ jakość wody w tych pływalniach była powodem ich urzędowego unieruchomienia i mogła negatywnie wpływać na zdrowie ludzkie. Z uwagi na brak sprawozdań z prowadzonej kontroli wewnętrznej z 4 pływalni, PPIS w Cieszynie odstąpił od wystawienia oceny.

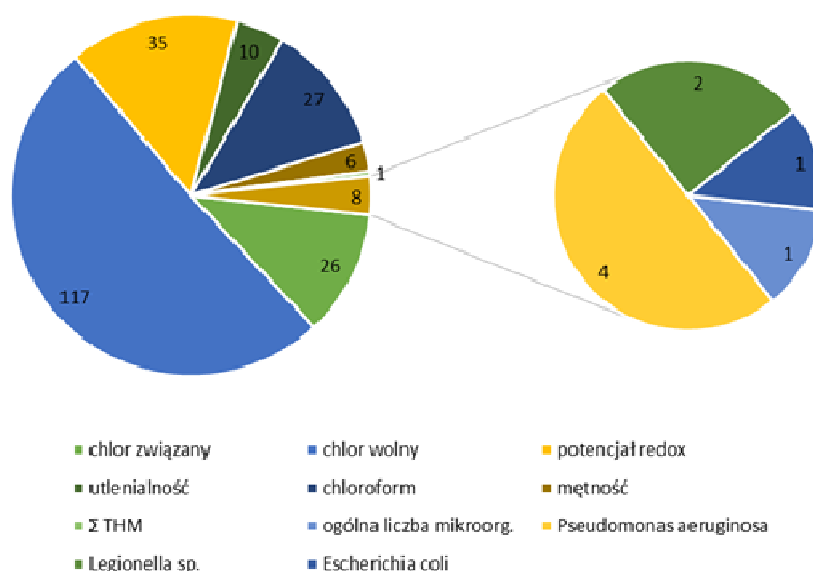
W sezonie letnim do badań laboratoryjnych pobrano wodę z 3 pływalni odkrytych oraz 3 odkrytych stanowiących część pływalni mieszanych (łącznie 92 próbek). Dokonano oznaczeń parametrów w wodzie pobranej z 14 niecek basenowych, z 9 systemów cyrkulacji wody oraz z 4 natrysków.

Pod względem mikrobiologicznym kwestionowano 6 próbek wody. Odnotowano jednokrotnie obecność bakterii *Escherichia coli*, czterokrotnie obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa*, jak również jednokrotnie przekroczenie parametru ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody. Dwukrotnie odnotowano zbyt wysoką liczebność bakterii *Legionella sp.* w wodzie cieplej z natrysków przy pływalni.

Pod względem fizykochemicznym kwestionowano 69 próbek wody, w tym odnotowano przekroczenia następujących oznaczeń parametrów: chloru wolnego (36 oznaczeń), potencjału redox (35 oznaczeń), chloroform (27 oznaczeń), chloru związanego (26 oznaczeń), utlenialności (10 oznaczeń), mętności (6 oznaczeń), Σ THM (1 oznaczenie).

Każdorazowo po otrzymaniu informacji o przekroczeniu, PPIS w Cieszynie informował pisemnie zarządcę pływalni o zaistniałym fakcie, zobowiązując stronę do podjęcia stosownych działań oraz do przekazania do PPIS w Cieszynie informacji o przeprowadzonych czynnościach oraz wynikach badań powtórnych.

Ilość kwestionowanych oznaczeń parametrów

W 2017 r. PPIS w Cieszynie wydał jedną decyzję administracyjną nakazującą wyłączenie z użytkowania całego obiektu tj. Parku Wodnego „Olza” znajdującego się w Kompleksie „Zagroń” w Istebnej. Mając na uwadze zdrowie osób korzystających z pływalni, decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Po przeprowadzeniu przez stronę działań naprawczych polegających na chlorowaniu szokowym, czyszczeniu filtrów oraz dezynfekcji niecek, strona zleciła powtórne badania wody. Obiekt został ponownie uruchomiony po otrzymaniu niekwestionowanych wyników badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej przez przedstawicieli PPIS w Cieszynie.

W 2017 r., podobnie jak w latach ubiegłych, Gminny Ośrodek Kultury w Zebrzydowicach był organizatorem miejsca wykorzystywanego do kąpieli zlokalizowanego na Stawie „Młyńszczok” w Zebrzydowicach. Woda do badań była pobierana z 2 punktów: wyznaczonego miejsca do kąpieli dla dzieci oraz z wyznaczonego miejsca do kąpieli dla dorosłych. W trakcie sezonu, na podstawie wyników badań (przeprowadzonych przez organizatora w ramach kontroli wewnętrznej) oraz ocen wizualnych wody (przeprowadzonych przez przedstawicieli PPIS w Cieszynie na zlecenie organizatora), PPIS w Cieszynie wydał łącznie 5 ocen przydatności wody do kąpieli. Na początku sezonu PPIS w Cieszynie wydał ocenę o nieprzydatności wody do kąpieli, po otrzymaniu kwestionowanych wyników badań „z uwagi na obecność sinic oraz paciorkowców kałowych w badanej próbce. Powtórne badania próbek, nie wykazały mikrobiologicznego skażenia wody.

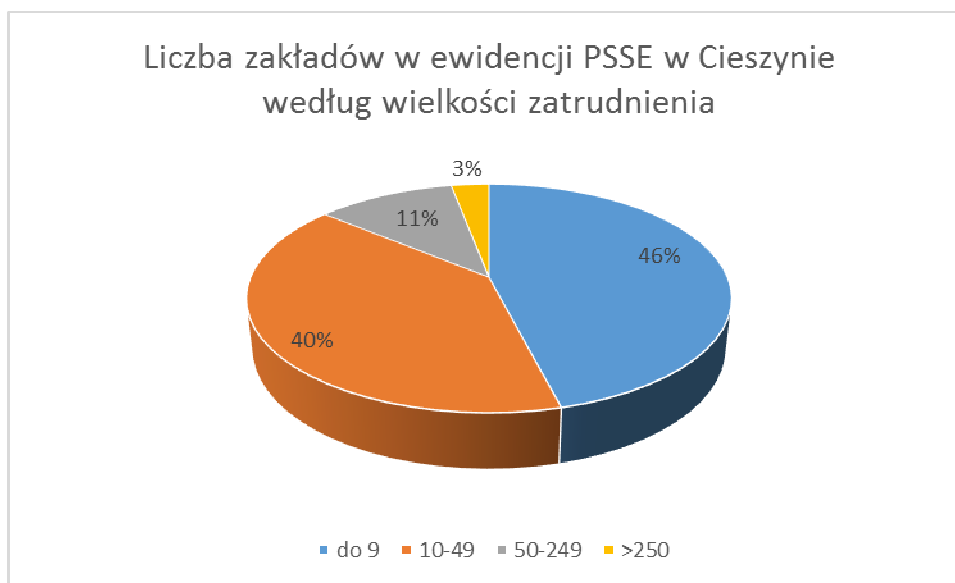
W czterech przypadkach wyniki badań wody wskazywały na spełnienie wymagań określonych w części A załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli, a tym samym upoważniały PPIS do wydania pozytywnych ocen stwierdzających przydatność wody do kąpieli. W trakcie sezonu kąpielowego do PPIS w Cieszynie nie wpłynęła żadna skarga dotycząca jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

Dokonując oceny bezpieczeństwa sanitarnego powiatu uwzględnić należy zagadnienia dotyczące środowiska pracy, w tym:

- jego warunki zdrowotne,
- przestrzeganie przez producentów, dystrybutorów i stosujących chemikalia wymogów określonych przepisami prawa,
- prowadzenie postępowań w sprawie chorób zawodowych.

PPIS w Cieszynie obejmuje swoim nadzorem 538 zakładów pracy, w których zatrudnionych jest ok. 19,3 tys. pracowników. W stosunku do ubiegłego roku zarówno liczba nadzorowanych zakładów, jak i zatrudnionych w nich pracowników uległy zwiększeniu.

Niezmiennie jednak większość zakładów pracy będących w ewidencji PSSE w Cieszynie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 50 pracowników - głównie prywatni przedsiębiorcy prowadzący własną działalność gospodarczą, o zasięgu lokalnym.

W powiecie cieszyńskim przeważają zakłady należące do sektora gospodarki - „przetwórstwo przemysłowe”, zatrudniające największą liczbę pracowników. W porównaniu z 2016r. odnotowano wzrost zarówno liczby zakładów należących do powyższego sektora jak i zatrudnionych w nich pracowników.

Kolejną znaczącą grupę, stanowią zakłady należące do sekcji „handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, w tym motocykli”, a także „budownictwa”.

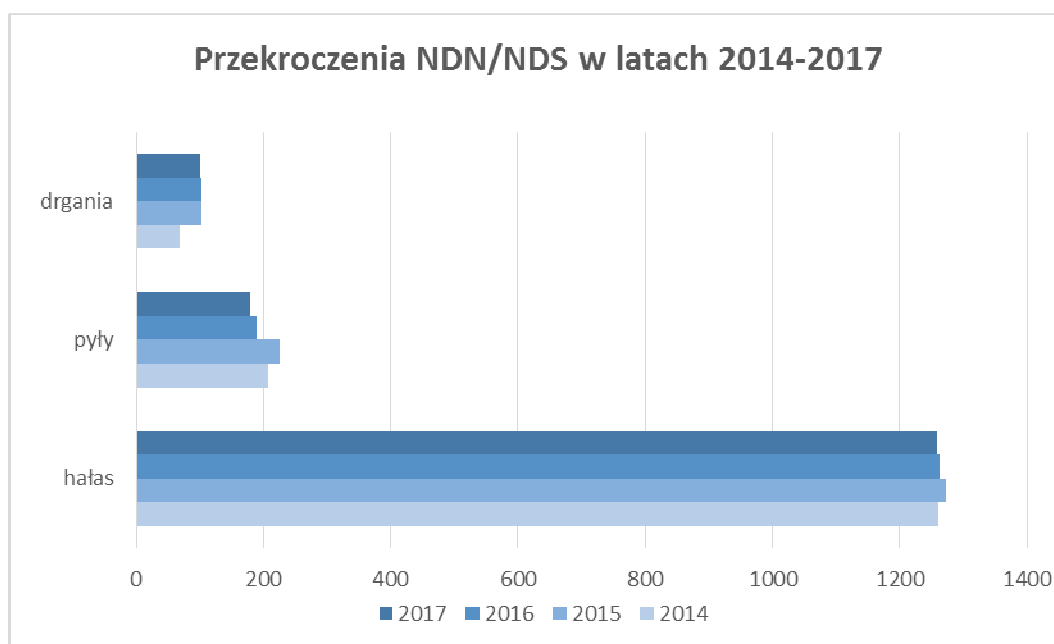
Sektor gospodarki	Liczba zakładów	Liczba zatrudnionych
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28	465
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	3	82
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	237	12122
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	279
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	11	431
Sekcja F - Budownictwo	30	1069
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	145	1860
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	13	634
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	647
Sekcja J - Informacja i komunikacja	3	22
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	57

Sektor gospodarki	Liczba zakładów	Liczba zatrudnionych
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	48
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	32
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	121
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0
Sekcja P - Edukacja	14	658
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	670
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	123
Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	2	20
Sekcja T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0

W 2017 r. zostało przeprowadzonych 55 kontroli, w 38 zakładach. Wobec stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości wydano 28 decyzji administracyjnych zawierających 119 nakazów, które dotyczyły m.in.:

- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń pracy i higieniczno – sanitarnych,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników,
- spełnienia wymagań w zakresie substancji o działaniu rakotwórczym,
- obniżenia do dopuszczalnych norm stężenie czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

W warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych pracuje **1296** osób, w tym niezmiennie większość w narażeniu na hałas.

Liczba osób narażonych na ponadnormatywne natężenia i stężenia czynników szkodliwych w środowisku pracy utrzymuje się w porównaniu do poprzedniego roku na podobnym poziomie, z nieznaczną tendencją spadkową.

Poniższa tabela przedstawia dokładne dane dotyczące zatrudnienia w stężeniach lub natężeniach przekraczających normy.

PKD	Opis	Liczba zakładów pracy, w których występują przekroczenia a NDN/NDS	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych - ogółem	w tym pracowników pracujących w przekroczeniach	
				NDS pyłów	NDN czynników fizycznych (hałas, drgań mechanicznych)
2	leśnictwo i pozyskiwanie drewna	3	22	-	22
8	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1	1	-	1
10	produkcja artykułów spożywczych	2	70	2	68
11	produkcja napojów	1	24	-	24
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli	9	33	-	33
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2	4	-	4
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6	24	-	24
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1	4	-	4
24	produkcja metali	2	221	163	221

PKD	Opis	Liczba zakładów pracy, w których występują przekroczenia NDN/NDS	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych - ogółem	w tym pracowników pracujących w przekroczeniach	
				NDS pyłów	NDN czynników fizycznych (hałasu, drgań mechanicznych)
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7	525	4	525
27	produkcja urządzeń elektrycznych	3	39	-	39
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	6	104	10	94
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	5	107	-	107
31	produkcja mebli	1	71	-	71
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1	1	-	1
37	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	1	1	-	1
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3	33	-	33
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1	12	-	12
Razem		55	1296	179	1284

Kontynuując realizację wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, kontrolowano **zakłady przemysłu tworzyw sztucznych**.

Przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych w 6 zakładach, podczas których stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.:

- niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, w tym substancji rakotwórczych,
- braku uwzględnienia w dokumentacji oceny ryzyka zawodowego wszystkich wymogów dotyczących narażenia na hałas i czynniki chemiczne,
- braku programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas,
- braku oznakowania znakami bezpieczeństwa miejsc pracy, w których wielkość charakteryzująca hałas przekroczyła wartość NDN.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące ich usunięcie, w dwóch zakładach decyzje zostały już wykonane.

Podczas przeprowadzonych kontroli w **zakładach sektora gospodarki ściekami i odpadami**, które znalazły się pod szczególnym nadzorem w 2017r. stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych: hałasu, drgań o ogólnym działaniu na organizm człowieka, tlenku węgla oraz dwutlenku węgla,
- braku uwzględnienia w dokumentacji oceny ryzyka zawodowego wszystkich informacji dotyczących narażenia na hałas i drgania mechaniczne,
- nieodpowiedniego stanu ścian i sufitów pomieszczeń pracy oraz higieniczno-sanitarnych,
- braku rejestrów: pracowników oraz prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

- braku przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W powiecie cieszyńskim w 24 zakładach pracy pracownicy wykonując pracę mają kontakt z **czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi**. Wśród nich są firmy zajmujące się rozbiórką, usuwaniem bądź wywozem wyrobów azbestowo-cementowych, typu pokrycia dachowe i płyty elewacyjne. W 2017r. przeprowadzono kontrolę kompleksową w zakładzie zajmującym się odbiorem wyrobów zawierających azbest (dostarczonych do punktu odbioru przez mieszkańców miasta). Podjęto również szereg prób przeprowadzenia kontroli u pracodawcy zajmującego się demontażem wyrobów azbestowych, mającego siedzibę na terenie powiatu cieszyńskiego. Niestety nie dały one rezultatów ze względu m.in. na zmiany terminów przeprowadzenia demontażu. Ostatecznie działalność firmy została wykreślona z CEiDG na zasadzie art. 34 ust. 5 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W zakresie czynników rakotwórczych i mutagennych w środowisku pracy skontrolowano łącznie 8 zakładów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku rejestrów: pracowników oraz prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancją rakotwórczą,
- braku przeprowadzenia pracownikom narażonym na działanie czynnika rakotwórczego okresowego szkolenia w zakresie ryzyka dla zdrowia wynikającego z oceny narażenia na działanie czynników rakotwórczych,
- braku przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W 2017r. wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, dotyczące:

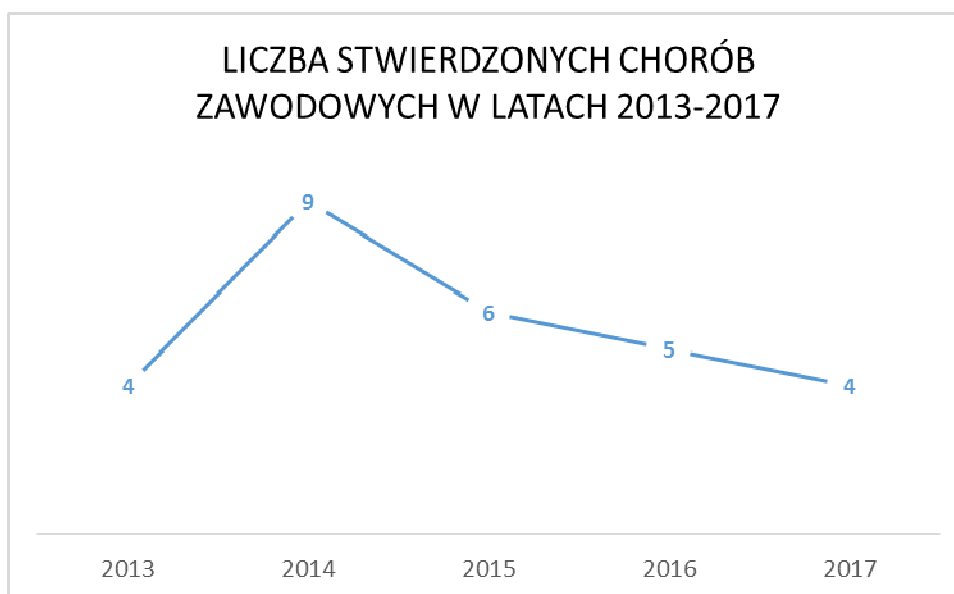
- alergicznego kontaktowego zapalenia skóry,
- zespołu wibracyjnego postaci kostno-stawowej,
- niedowładu mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią należące do grupy przewlekłych chorób narządu głosu spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym,
- pylicy spawaczy należącej do grupy pylic płuc.

Powyższe choroby zostały stwierdzone na stanowiskach pracy: operator linii galwanicznej, drwal, nauczyciel, spawacz/ślusarz narzędziowy.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych

Choroby zawodowe	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016r.	2017r.
	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych					
pylice	2	1	1	5	2	1
choroby narządu głosu	-	-	2	-	1	1
alergiczny nieżyt nosa	-	-	1	-	-	-
przewlekłe choroby układu ruchu	1	-	1	-	-	-
zespół cieśni w obrębie nadgarstka	2	-	1	-	1	-
choroby zakaźne i pasożytnicze	-	2	3	-	-	-
zespół wibracyjny	2	-	-	-	-	1
alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	-	1	-	1	-	1
kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia	-	-	-	-	1	-
Razem:	7	4	9	6	5	4

Liczbę stwierdzonych chorób zawodowych na przełomie lat 2013 - 2017 przedstawia poniższy wykres.

Wydano również 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej: przewlekłych chorób narządu głosu spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, zespołu cieśni w obrębie nadgarstka, pylicy górników kopalń węgla i alergicznego kontaktowego zapalenia skóry.

Powiązanie chorób zawodowych z rodzajem pracy.

Dział gospodarki	Jednostka choroby zawodowej	Ilość stwierdzonych chorób zawodowych					
		2012	2013	2014	2015	2016	2017
opieka medyczna	kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia,	-	-	-	-	1	
produkcja metali	pylica krzemowa	2	-	-	-	1	
	choroba wibracyjna	2	-	-	-	-	
	zespół cieśni w obrębie nadgarstka	-	-	-	-	1	
	okołostawowe zapalenie barku	1	-	-	-	-	

Dział gospodarki	Jednostka choroby zawodowej	Ilość stwierdzonych chorób zawodowych					
		2012	2013	2014	2015	2016	2017
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	pylica krzemowa	-	-	-	-	-	-
	choroba wibracyjna	-	-	-	-	-	-
	zespół cieśni w obrębie nadgarstka	2	-	1	-	-	-
	alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	-	1	-	-	-	-
leśnictwo, rolnictwo	borelioza	-	2	3	-	-	-
	alergiczny nieżyt nosa	-	-	1	-	-	-
	zespół wibracyjny postać kostno-stawowa	-	-	-	-	-	1
górnictwo i wydobywanie	pylica płuc górników kopalń węgla	-	1	1	1	-	-
	pylica krzemowa	-	-	-	-	1	-
edukacja	przewlekłe choroby narządu głosu	-	-	2	-	1	1
usługi	przewlekłe choroby układu ruchu	-	-	1	-	-	-
przetwórstwo przemysłowe	alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	-	-	-	1	-	1
	pylica spawaczy	-	-	-	4	-	1

Kontynuując nadzór nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu oraz stosującymi w działalności zawodowej **substancje i mieszaniny niebezpieczne i stwarzające zagrożenie**, w 2017 r. przeprowadzono w tym zakresie 22 kontrole sanitarne.

W ewidencji PPIS w Cieszynie znajdują się 63 podmioty wprowadzające do obrotu powyższe chemikalia i 313 zakładów stosujących je w działalności zawodowej. Stwierdzone uchybienia dotyczyły braku zapewnienia na oznakowaniu mieszaniny stwarzającej zagrożenie stosowanej przez pracowników wystarczających informacji umożliwiających bezpieczne jej stosowanie oraz braku przekazania Inspektorowi do spraw Substancji Chemicznych informacji o mieszaninach stwarzających zagrożenie sprowadzanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **środków zastępczych, tzw. „dopalaczy”** w 2017 r. wymierzono mieszkańcowi powiatu cieszyńskiego karę pieniężną w kwocie 20000 zł. za wprowadzenie do obrotu substancji w postaci proszku barwy białej zawierającej w swoim składzie α -propyloaminopentiofenon, będący środkiem zastępczym.

Ponadto kontynuowano współpracę z Komendą Powiatową Policji w Cieszynie w zakresie planowanych wspólnych działań kontrolnych oraz z dyrekcją Szpitala Śląskiego i Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego w zakresie zgłaszania zatruc środkami zastępczymi. W 2017r. zgłoszono 12 przypadków podejrzeń zatruc, z czego 9 osób było hospitalizowanych w Szpitalu Śląskim.

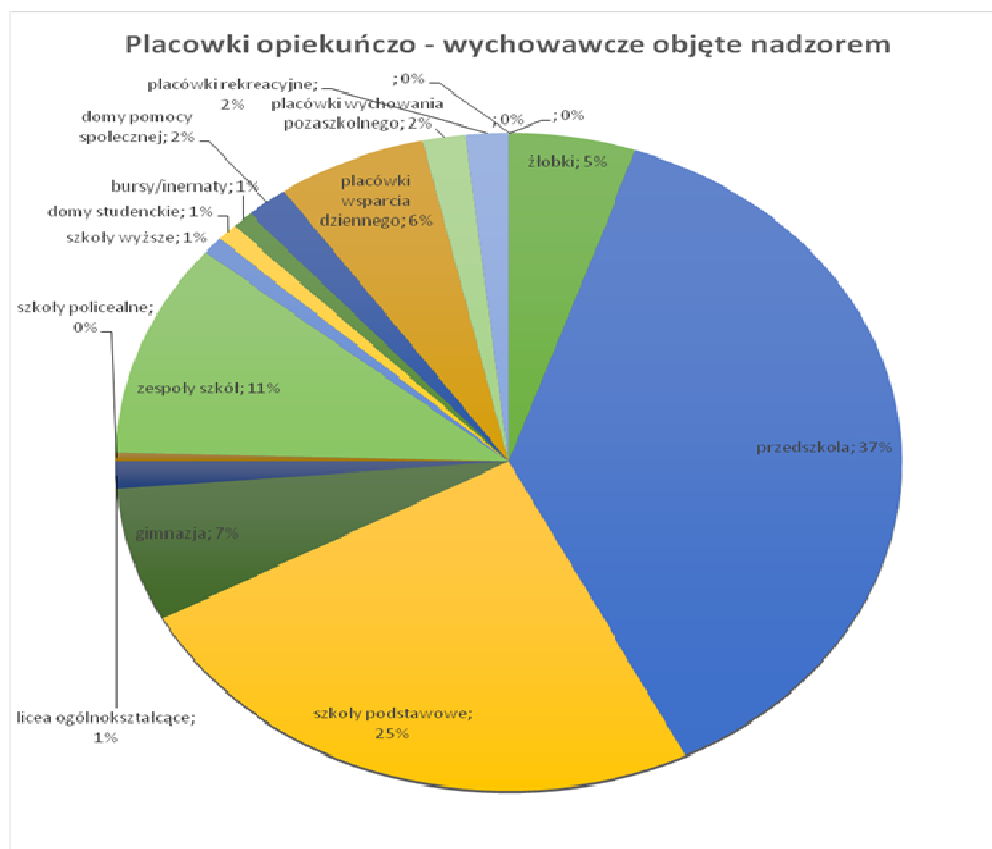
W ramach profilaktyki przeciwdziałania zagrożeniom dotyczącym środków zastępczych podjęto m.in. następujące działania:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie zorganizował szkolenie dla pedagogów i nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjalnych, podczas którego omówiono sposoby zwalczania przez Państwową Inspekcję Sanitarną zagrożeń stwarzanych przez środki zastępcze oraz sytuację epidemiologiczną w województwie śląskim i w powiecie cieszyńskim. Dr Eugeniusz Chwastek przedstawił charakterystykę roślin negatywnie działających na zdrowie. Wyemitowano film oraz spot edukacyjny dotyczący środków zastępczych,

- w czerwcu 2017r. odbyła się kolejna edycja akcji plenerowej pt. „Czantoria dla Twojego zdrowia”. Podczas imprezy uczestników zachęcano do prozdrowotnych zachowań. Turyści otrzymywali ulotki i broszury m.in. nt. profilaktyki uzależnień od tytoniu i dopalaczy,
- pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie współuczestniczyli w różnych akcjach organizowanych na terenie powiatu, udzielając porad w zakresie profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, udostępniając ulotki oraz tzw. narkogogle ukazujące niektóre efekty obecności narkotyków w organizmie człowieka.

Na przestrzeni całego 2017r. na terenie powiatu nadzorowano łącznie 228 placówek stałych. W związku z reformą systemu oświaty zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe z dniem 1 września 2017 r. w powiecie cieszyńskim na mocy uchwał samorządowych nastąpiły likwidacje, przekształcenia, wygaszania gimnazjów oraz przekształcenia niektórych zespołów szkół. Na terenie powiatu likwidacji uległo 19 gimnazjów, które zostały przekształcone w nowe lub włączone w istniejące wcześniej szkoły.

W pozostałych typach placówek zmiany dotyczyły likwidacji 1 przedszkola i uruchomienia 1 placówki przedszkolnej, 1 klubu malucha i 2 żłobków.

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Na terenie powiatu cieszyńskiego w roku 2017 wzrosła o trzy, ilość żłobków i klubów dziecięcych które uzyskały pozytywną opinię PPIS tj. Niepubliczny Żłobek „NiebieskiMotyl” w Wiśle, Żłobek Dzienny w Skoczowie- Filia w Międzywsiem, Klub Dziecięcy – Centrum Rozwoju i Edukacji COGITO Sp. z o.o. w Natomiast w Cieszynie w miejscu Żłobka Uniwersyteckiego, powstał Żłobek Uniwersytecki „TUP TUP”, w Cieszynie—prowadzony przez innego przedsiębiorcę. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w 12 placówkach, z której skorzystało 463 dzieci (2016- 365- wzrost o 26 %) z czego skontrolowano 10. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-higienicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe.

W trakcie prowadzonego nadzoru nad **placówkami przedszkolnymi**, przeprowadzono 128 kontroli w 73 placówkach funkcjonujących samodzielnie oraz 10 przedszkolach będących w strukturach zespołów, co stanowi 87,4% (w roku 2016 - 97%) nadzorowanych obiektów. W roku 2017 jedno przedszkole w Wiśle zmieniło lokalizację Niepubliczne Przedszkole „Mali Odkrywcy” utworzono jedno przedszkole niepubliczne „ Niebieski Motyl”. Szeroki zakres kontroli pozwala na stwierdzenie, że stan sanitarno-techniczny placówek opieki przedszkolnej jest zadowalający. Niemniej, w ramach działalności pokontrolnej wydano 15 decyzji administracyjnych, trzy z nich już wyegzekwowano, wystosowano 5 wystąpień do organów prowadzących placówki, w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi m.in., terminów wykonania niezbędnych prac remontowych czy zapewnienia przedszkolakom ergonomicznych warunków pracy. W 3 przypadkach nałożono mandat karny za stwierdzony zły stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń przedszkolnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zaopatrzeniu sanitariatów w środki do utrzymania higieny.

Na placach zabaw kontrolowano stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami oraz sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. Skontrolowane piaskownice były zabezpieczane osłonami przed dostępem zwierząt. W ramach sprawowanego nadzoru, w wybranych placówkach, dokonano oceny dostosowania przedszkolnych mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Pomiary przeprowadzono w 11 przedszkolach, gdzie zmierzono 515 stanowisk pracy. Stwierdzono, że z nieprawidłowych stanowisk korzystało 27 dzieci w 3 placówkach. Meble najczęściej oznakowywano kolorami lub numerami zgodnymi z Polską Normą, stosowano też oznaczenia imienne.

Skontrolowano 89% (w 2016 r.- 92%) szkół wszystkich typów i stopni. W znacznym stopniu, kontrolowane placówki spełniały wymogi higieniczno – sanitarne. Bieżące prace remontowe w znacznym stopniu poprawiają warunki pracy uczniów. Niemniej w 43 placówkach szkolnych stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły m. in. nieprawidłowego stanu sanitarno – technicznego budynków szkolnych, niewłaściwego stanu technicznego w pomieszczeniach sanitarnych, szatniach, salach dydaktycznych, oraz nieergonomicznych stanowisk pracy. W ramach postępowania administracyjnego wydano więc 37 decyzji, 6 zaleceń pokontrolnych. Wystosowano 3 wystąpienia do organów prowadzących placówki szkolne. W 2 przypadkach nałożono mandat karny w związku z nieprawidłowym stanem sanitarnym pomieszczeń dydaktycznych oraz terenu rekreacyjnego przy budynku stanu sanitarnego w kontrolowanych placówkach. Wzorem lat ubiegłych dokonano **oceny usadowienia uczniów** w ławkach szkolnych, zgodnie z zasadami ergonomii dla 1830 uczniów w 14 placówkach. Nieprawidłowe usadowienie odnotowano w 321 przypadkach. Jest to istotny element środowiska szkolnego, mający wpływ na prawidłową postawę ciała ucznia, a tym samym na jego zdrowie. Liczne przypadki użytkowania mebli szkolnych niezgodnie z zasadami ergonomii były spowodowane niewłaściwym doбором mebli edukacyjnych do wzrostów dzieci oraz niewłaściwym zestawieniem mebli, a także wymiarami mebli niezgodnymi z PN.

Na zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie uczniów w środowisku szkolnym istotny wpływ ma prawidłowe **planowanie nauki** i odpoczynku. Przedmiotem kontroli było równomierne obciążenie uczniów obowiązkami, w poszczególnych dniach tygodnia. Oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 234 oddziałach, w 23 szkołach. Nieprawidłowości, w tym zakresie odnotowano w 11% oddziałów biorąc pod uwagę wszystkie skontrolowane w tym zakresie szkoły.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest **organizacja zajęć wychowania fizycznego**. Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na 83 skontrolowane w roku 2017 placówki szkolne:

- 27,7% placówek posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem,
- 8,4 % placówek posiadało szkolny zespół sportowy bez boiska,
- 9,6 % placówek posiadało salę gimnastyczną z boiskiem,
- 3,6 % placówek posiadało wyłącznie pełnowymiarową salę gimnastyczną,
- 6 % placówki posiadało wyłącznie sale zastępczą,
- 1,2 % placówek posiadało wyłącznie boisko sportowe,
- 8,4 % placówek nie posiada żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Szkoły, które nie posiadają żadnej lub wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, prowadzą zajęcia poza placówką w obiektach sportowych takich jak: hala sportowa, basen czy boisko sportowe miejscowych klubów sportowych. Ocenie poddano również wyposażenie szkół w urządzenia i sprzęt sportowy. Kontrole w tym zakresie nie wykazywały znaczących nieprawidłowości, uchybień. Z roku na rok baza sportowa placówek oświatowych jest modernizowana, dokonywana jest również sukcesywna wymiana sprzętu sportowego.

Podczas kontroli bloków sportowych na szczególną uwagę zasługuje problem niewykorzystywania części sanitarnej (natrysków) przy blokach sportowych po zajęciach wychowania fizycznego. Stwierdzono, iż w 9 placówkach (10,1%) uczniowie/studenci nie wykorzystywali urządzeń natryskowych w ogóle, a w 14 przypadkach (16,9%) natryski używane były tylko po dodatkowych zajęciach sportowych. Nie stwierdzono w placówkach natrysków nieczynnych.

Tylko w 7 szkołach (8,4%) uczniowie korzystali z nich sporadycznie. Przyczyną takiego stanu są zbyt krótkie przerwy międzylekcyjne, zbyt mała ilość kabin natryskowych, w stosunku do ilości dzieci w grupach oraz opór rodziców, szczególnie w oddziałach szkoły podstawowej, jak wyjaśniali dyrektorzy placówek.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty, szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z **gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej**. Analogicznie do lat ubiegłych, dokonano oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej ,w szkołach różnego typu . Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na spełnienie wymogów dotyczących zapewnienia ciepłej i zimnej bieżącej wody, środków do utrzymania higieny rąk oraz stanu technicznego pomieszczeń. Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiada 53% szkół, w 22 placówkach (27,1%), zapewniona jest w pomieszczeniach zastępczych, zaś w 9 przypadkach (11%) opieka pielęgniarska realizowana jest poza szkołą Z informacji uzyskanych od dyrektorów szkół wynika, że liczba godzin pracy pielęgniarki/higienistki szkolnej na przestrzeni tygodnia jest niewystarczająca, w stosunku do potrzeb. Coraz częściej placówki nie posiadają opieki medycznej z powodu trudności w pozyskaniu pielęgniarki.

Na prawidłowy rozwój fizyczny uczniów i osiągnięcie przez nich wyników edukacyjnych, wpływ mają warunki w jakich nauka się odbywa, a pamiętać trzeba, że uczniowie w szkole spędzają kilka godzin dziennie. Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia, podczas kontroli zwracano uwagę na **warunki mikroklimatyczne** w pomieszczeniach dydaktycznych. W większości skontrolowanych szkół nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych, z uwagi na konieczność podziału oddziałów przy liczbie większej niż 26. Nadal problem można zaobserwować w starszych klasach szkół podstawowych czy klasach gimnazjalnych.

W związku z sukcesywną termomodernizacją budynków szkolnych, związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, jak również centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek, mikroklimat pomieszczeń, w tym dydaktycznych uległ nieznacznej poprawie. W pomieszczeniach dydaktycznych utrzymywana była właściwa temperatura otoczenia. Wentylacja pomieszczeń w znacznej części placówek była prawidłowa, co potwierdzały przedstawiane w trakcie kontroli protokoły z corocznych badań skuteczności działania przewodów wentylacyjnych/kominowych. Jednak w części placówek po przeprowadzonej wymianie okien przy braku przewodów kominowych/ wentylacyjnych pojawił się problem prawidłowej wymiany powietrza. W takiej sytuacji wystosowywano wystąpienia do organów prowadzących i wydawano decyzje administracyjne. Niepokojącym zjawiskiem jest ograniczenie **wietrzenia** sal dydaktycznych. Zdarza się że cała lekcja prowadzona jest w pomieszczeniu, które nie było wietrzone nie tylko w trakcie lekcji, ale i w czasie przerw. W takiej sytuacji prowadzono ,w trakcie kontroli, rozmowy z dyrektorami placówek , nauczycielami oraz uczniami na temat szkodliwości zużytego powietrza. Wydawane są również zalecenia dotyczące wietrzenia pracowni lekcyjnych. Problem ten jest poruszany przez pracowników PIS od lat.

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że wszystkie placówki realizowały obowiązek **zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły** zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Ponieważ przepis nie określa, szczegółowo sposobu realizacji zadania, placówki przeważnie wybierały najbardziej dla siebie optymalny wariant (szafki, półki dla każdego ucznia w klasie, szafki w klasie dla dzieci młodszych, a szafki w szatni dla dzieci starszych).

Mając na uwadze zapewnienie potrzeb biologicznych oraz prawidłowy rozwój fizyczny jak i umysłowy młodego pokolenia, również w 2017 roku poddano ocenie możliwości korzystania z **dożywiania** uczniów w szkołach wszystkich typów. Wydawanie ciepłych posiłków przygotowywanych na miejscu prowadzone było w 63 placówkach tj. w 77,7% skontrolowanych szkół, natomiast dostarczanych w formie cateringu w 12 placówkach, tj. w 14,8%. Z obiadów (pełnych i jednodaniowych) łącznie skorzystało 9982 uczniów w tym 0,8 % tzn. 790 uczniów z posiłków dofinansowanych. W trakcie kontroli ustalono, że w 60,5% skontrolowanych szkół zapewniono uczniom możliwość wypicia ciepłego napoju (herbaty, mleka), a większość placówek gwarantuje uczniom dostępność wody do picia.

Nie bez znaczenia jest w niektórych szkołach (2), organizacja drugich śniadań na terenie placówki. W trakcie pobytu w szkole z tej formy skorzystało 90 uczniów. Pozytywnym zjawiskiem jest również realizowanie w szkołach programów „Owoce i warzywa w szkole”, „Szlanka mleka” dofinansowanych przez Agencję Rynku Rolnego ze środków UE. Kontrolami sanitarnymi poza żłobkami, przedszkolami i szkołami objęte są także placówki: z pobytem stałym i czasowym, wsparcia dziennego, wychowania pozaszkolnego oraz rekreacyjne, wyższe uczelnie i domy studenta . Objęto nadzorem 34 takich jednostki, z czego 23 zostało skontrolowanych. . W placówkach działalności pozaszkolnej nie stwierdzono znaczących uchybień techniczno- sanitarnych. Tylko w jednym przypadku wystosowano decyzję administracyjną, dotyczącą nieprawidłowości w zakresie złego stanu ścian (zawilgocenia). Wychowankom i uczestnikom zajęć zapewniono pełen dostęp do węzłów sanitarnych oraz środki higieny osobistej. W obiektach w ramach potrzeb prowadzone są modernizacje, niezbędne remonty oraz prace konserwatorskie. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek jest prawidłowy.

Specyficzne położenie geograficzne powiatu cieszyńskiego związane jest organizacją wielu miejsc **wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży** z całej Polski. Podobnie jak w latach poprzednich, najbardziej popularną formą wypoczynku na terenie powiatu, był wypoczynek w formie wyjazdowej, z którego w czasie trwania 462 (w roku 2016- 478) turnusów skorzystało 19109 (w 2016r. - 19790) uczestników. Nieznacznie wzrosła, w stosunku do roku poprzedniego, liczba turnusów w miejscu zamieszkania. W trakcie 61 turnusów wypoczywało 2490 uczestników W czasie akcji trwania wypoczynku zimowego i letniego skontrolowano łącznie 98 turnusów, oceniając stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych, rekreacyjnych, pomieszczeń do zajęć, węzłów sanitarnych, wyposażenia, również stan sanitarno-techniczny terenu placówki. Pod względem sanitarnym placówki sezonowe były dobrze przygotowane, jedynie w 4 przypadkach stwierdzono niespełnienie wymagań w zakresie czystości i porządku w pomieszczeniach mieszkalnych uczestników wypoczynku, za co nałożono mandaty karne.

**PROTOKÓŁ
przyjęcia
INTERWENCJI / WNIOSKU**

ONS...../0

W dniu w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Cieszynie
ul. Liburnia 2

Pan/i/.....
zamieszkały/a/w
złożył/a interwencję / wniosek dotyczący:

.....
.....
.....

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego - Dział VIII Skargi i wnioski oraz *Regulaminem przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków, listów i interwencji składanych w PSSE w Cieszynie*. Konsumenci mają możliwość składania do PPIS w Cieszynie, interwencji

w formie pisemnej na adres urzędu, telefonicznie, za pomocą faxu, za pośrednictwem poczty elektronicznej, bądź osobiście, z podaniem danych osobowych lub anonimowo. Każda interwencja rozpatrywana jest rzetelnie i dokładnie, zgodnie z terminami określonymi w kpa, a jej rozpatrywanie jest zawsze priorytetem w działaniach nadzorowych. W roku 2017, złożono **136** interwencji, liczbę porównywalną do roku 2016. Najwięcej interwencji (**84**) wpłynęło w zakresie bezpieczeństwa żywności, w tym tylko około 1/4 zasadnych. Większość z nich, podobnie jak w latach poprzednich, zgłaszano anonimowo, głównie telefonicznie, ale coraz więcej interwencji wpływa drogą elektroniczną.

Zestawienie interwencji za rok 2017.

Rodzaj interwencji	Liczba (ogółem)	Liczba zasadnych (w grupie)
Jakość żywności i stan obiektów z nią związanych	84	24
Jakość wody, obiektów użyteczności publicznej oraz innych dot. higieny komunalnej	33	7
Warunki pracy	7	2
Warunki sanitarne w lecznictwie, wystąpienie objawów chorobowych	3	0
Warunki techniczne i lokalizacyjne	0	0
Warunki nauczania i wypoczynku	9	4

Z wszystkich zarejestrowanych interwencji w zakresie bezpieczeństwa żywności, 24 były uzasadnione, zarzuty podnoszone w interwencjach potwierdziły się. 49 interwencji dotyczyło niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych, środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, 30 interwencji dotyczyło złego stanu sanitarno-higienicznego zakładów żywienia zbiorowego, zakładów produkcyjnych oraz miejsc obrotu, a 2 interwencje dotyczyły niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych, jak i złego stanu sanitarno-higienicznego. W wyniku prowadzonego postępowania, w przypadku jednej interwencji pobrano do badań laboratoryjnych próbki żywności w kierunku oceny organoleptycznej oraz znakowania i nie stwierdzono nieprawidłowości. Zarejestrowano także 33 interwencje o charakterze „środowiskowym”, najwięcej (26) na niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, w obiektach użyteczności publicznej. Na nieprawidłowe warunki mieszkaniowe skarżyła się 1 osoba. Na złą jakość wody do spożycia w studniach indywidualnych i w wodociągu publicznym interwencje złożyło 5 osób, a na uciążliwości powodowane przez hałas 1. W wyniku podejmowanych czynności ustalono, że tylko w 7 przypadkach zarzuty interweniujących się potwierdziły. Kilka interwencji (3) zostało przesłanych do właściwych organów (burmistrzów, wójtów), do załatwienia wg kompetencji. W obiektach nauczania i wychowania interwencje dotyczyły: prowadzenia prac malarskich w czasie zajęć edukacyjnych, zaniedbań pod względem czystości i porządku, powtarzającej się wszawicy, zawilgoceń w pomieszczeniach, niewłaściwego stanu sanitarnego terenu rekreacyjnego.

W obszarze higieny pracy w 2017r. odnotowano 7 interwencji dotyczących: wprowadzania do obrotu wyrobów medycznych (1 przypadek), nie zapewnienia pracownikom dostępu do bieżącej wody (1 przypadek), emisji szkodliwych substancji do powietrza oraz uciążliwości zakładu dla sąsiednich nieruchomości (1 przypadek), nieodpowiednich warunków pracy (2 przypadki), nieprawidłowego składowania odpadów poprodukcyjnych (1 przypadek) oraz legalności zatrudnienia (1 przypadek). Ze względu na to, iż trzy ze zgłoszonych interwencji, częściowo bądź w całości, wykraczały poza zakres działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie, sprawy przekazano do właściwych organów (WIOŚ, WIF, PIP). W pozostałych przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne, dwie ze zgłoszonych interwencji okazały się zasadne. Wobec stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości wydano decyzje administracyjne.

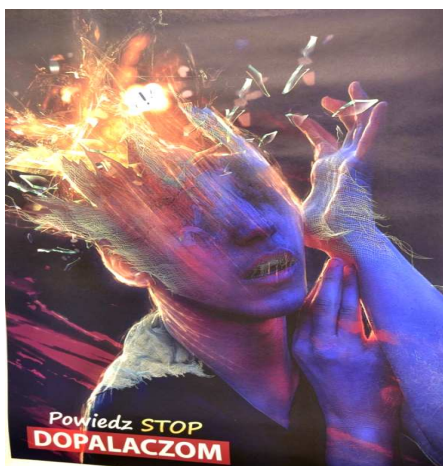

Głównym celem działań pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o konsekwencjach zachowań

ryzykownych dla zdrowia. Od lat, we współpracy ze Starostwem Powiatowym, Urzędami Miast i Gmin, przedszkolami, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi mediami realizujemy szereg działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców.

Zakres podejmowanych działań dotyczył:

- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, w tym tytoniu, alkoholu, narkotyków, a od kilku lat także „środków zastępczych”, zwanych popularnie „dopalaczami”,
- profilaktyki nadwagi i otyłości, zasad prawidłowego odżywiania,
- zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom,
- profilaktyki nowotworów,
- promocji szczepień ochronnych.

W 2017 r. w całym województwie śląskim, kontynuowano, zainicjowane w 2010 r. przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, działania edukacyjne pod hasłem „*Dopalacze - Wypalacze - Groźne narkotyki*”. których celem jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży oraz zwrócenie uwagi

na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. Akcja realizowana była wśród młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, w szkołach w trakcie trwania roku szkolnego oraz w ośrodkach wypoczynku letniego i zimowego.

W szkołach gimnazjalnych kontynuowano realizację programu profilaktyki uniwersalnej pt. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”, powstałego z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

Działania edukacyjne rozpoczęto edukacją nauczycieli i pedagogów koordynujących w 22 szkołach gimnazjalnych realizację programu. Dodatkowym wsparciem programu była Powiatowa Kampania Profilaktyczna pt. „Żyj bez uzależnień”, której finał odbył się w 23 i 24 listopada 2017 r. w auli Zespołu Szkół Technicznych w Cieszynie. W przeglądzie scenek teatralnych wzięli udział uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych wraz z opiekunami. Laureatom konkursu wręczono nagrody i dyplomy. Organizatorem jej było Starostwo Powiatowe w Cieszynie przy współudziale Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Zespołu Szkół Technicznych w Cieszynie i Powiatowej Komendy Policji w Cieszynie. W ramach profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) w szkołach ponadgimnazjalnych realizowano program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość”, realizowany w ramach Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Program od I edycji zrealizowany był we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych powiatu cieszyńskiego. W roku szkolnym 2016/2017 w V edycji brało udział 425 uczniów z 17 szkół oraz 145 rodziców.

W ramach trwania Projektu KIK/68 co roku realizowana jest Ogólnopolska Kampania Społeczna pt. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” skierowana do ogółu społeczeństwa. Elementy Kampanii wykorzystywane są podczas imprez prozdrowotnych, plenerowych oraz akacjach edukacyjno-profilaktycznych organizowanych dla mieszkańców naszego powiatu.

Palenie tytoniu jest obecnie jednym z głównych przyczyn zgonów na świecie, którym można zapobiec. Zagrożenie dla zdrowia wynika nie tylko z bezpośredniego palenia tytoniu, ale także z narażenia na bierne palenie. „Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce,” realizowany od 2010 r. ma na celu zmniejszenie w Polsce zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie). Realizując ten Program, w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w kontrolowanych obiektach, wszyscy pracownicy Oddziału Nadzoru Sanitarnego skontrolowali przestrzeganie ustawowego zakazu palenia tytoniu, w 145 w jednostkach organizacyjnych systemu oświaty, 38 podmiotach leczniczych, 8 zakładach pracy, 277 lokalach gastronomiczno-rozrywkowych, 5 obiektach kultury i wypoczynku, 2 obiektach służącym obsłudze podróżnych i 59 innych pomieszczeniach użytku publicznego. Odnotowano jedno naruszenie przepisów ustawy z tytułu nieumieszczenia znaku zakazu palenia papierosów tradycyjnych. Istotną rolę w kreowaniu mody na niepalenie tytoniu wśród dzieci spełniają programy antytytoniowej edukacji zdrowotnej. Jednym z nich jest program pt. „**Bieg po zdrowie**” przeznaczony dla uczniów klas IV szkół podstawowych. W zrealizowanej I edycji programu uczestniczyło 374 uczniów z 13 szkół podstawowych oraz 359 rodziców. Dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców przygotowano program edukacyjny pt. „**Czyste powietrze wokół nas**”, w którym uczestniczyło 902 dzieci z 23 przedszkoli oraz 1022 rodziców.

W ramach programów antytytoniowych oraz obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu dla przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych zorganizowano konkurs plastyczny pt. „**Każdy papieros niszczy Twoje Zdrowie**” na który nadesłano 98 prac dzieci z 14 placówek oświatowo-wychowawczych.

Każdego roku w naszym kraju odnotowuje się ok. 50 tys. nowych zachorowań na nowotwory skóry, z których 3 tys. przypadków stanowią czerniaki, stwierdzone u coraz młodszych ludzi, np. często korzystających z solariów. Badania opinii publicznej wskazały niedostatek wiedzy w zakresie profilaktyki czerniaka. Państwowa Inspekcja

Sanitarna woj. śląskiego

kontynuowała więc realizację w szkołach ponadgimnazjalnych, programu edukacyjnego „Znamię! Znam je.” W powiecie cieszyńskim IV edycja programu realizowana była w **16 szkołach**. Z edukacji skorzystało 1205 uczniów oraz 405 rodziców. Program pozwolił zapoznać uczniów z tematyką nowotworów skóry, zwiększył

ich świadomość w zakresie profilaktyki czerniaka i odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych. Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” poświęcony walce z rakiem szyjki macicy, to kolejny program realizowany w ramach profilaktyki chorób nowotworowych, dedykowany młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program realizowało 6 szkół przyczyniając się do podniesienia poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat profilaktyki raka szyjki macicy i zakażeń HPV. W czasie realizacji programu uświadamiano także matkom, nauczycielkom potrzebę wizyt także profilaktycznych u lekarza i wykonania badania cytologicznego. W programie wzięło udział 1126 uczniów klas pierwszych, rodziców i opiekunów.

W wojewódzki program „Profilaktyki chorób nowotworowych” wpisuje się także program profilaktyki zakażeń HCV i HBV „**Podstępne WZW**”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, na temat tych wirusów, dróg zakażenia, objawów, sposobów skuteczności leczenia, a także podejmowania działań profilaktycznych umożliwiających rozpoznanie zakażenia. W VI już edycji programu wzięło udział 1025 uczniów z 16 szkół ponadgimnazjalnych.

Młodzież brała udział w wykładach i zajęciach warsztatowych oraz w wojewódzkiej olimpiadzie wiedzy nt. profilaktyki wirusowego zapalenie wątroby typu B i C. Szczepienia ochronne to najskuteczniejszy i najefektywniejszy sposób zapobiegania chorobom zakaźnym. Kampania społeczna **“Zaszczep w sobie chęć szczepienia”** ma na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat szczepień ochronnych i skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci, osób starszych oraz podróżujących. Kampania

ta ma szczególne znaczenie z uwagi na aktywne „ruchy antyszczepionkowe” i ciągły wzrost liczby rodziców odmawiających zaszczepienia swoich dzieci nawet, w ramach szczepień obowiązkowych. Edukacją na temat profilaktyki chorób zakaźnych objęto ok.3268 osób podczas cyklicznych akcji: „EXPO Zdrowia” w Cieszynie, „Czantoria dla Twojego Zdrowia”, ”Wakacyjny Tydzień Zdrowia” w Ustroniu we współpracy ze Starostwem powiatowym, z Urzędami Miast i Gmin, Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczenia Raka, Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie.

Co roku wykrywane nowe **zakażenia HIV i zachorowania na AIDS** w woj. śląskim, w tym także w powiecie cieszyńskim, potwierdzają celowość kontynuacji zadań ujętych w Krajowym Programie Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. W 2017 roku na terenie powiatu zarejestrowano 5 przypadków zakażenia HIV, lecz liczba rejestrowanych przypadków z pewnością nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji. Wciąż za mało osób podejmujących ryzykowne zachowania wykonuje test w kierunku zakażenia HIV.

Zadania w zakresie profilaktyki zakażeń HIV realizowano podczas imprez prozdrowotnych i plenerowych oraz różnych akcji edukacyjno-profilaktycznych skierowanych dla mieszkańców naszego powiatu. W listopadzie 2017 r. w województwie śląskim ruszył Projekt „HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję ” skierowany do nauczycieli i uczniów szkół ponadpodstawowych. W ramach Projektu w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego została zorganizowana konferencja szkoleniowa, podczas której kadra pedagogiczna została przygotowała do przeprowadzenia lekcji edukacyjnej dla uczniów w okolicach 1 grudnia 2017 r. tj. Światowego Dnia AIDS. Dodatkowo dla młodzieży z całego województwa śląskiego ŚPWIS zorganizował konkurs na spot edukacyjny pod hasłem: „HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję ” w którym brali udział także uczniowie powiatu cieszyńskiego.

Światowa Organizacja Zdrowia podaje, że na świecie z powodu chorób cywilizacyjnych, przedwcześnie umiera co roku, 16 mln ludzi. Chorobom cywilizacyjnym można zapobiec prowadząc zdrowy styl życia. Państwowa Inspekcja Sanitarna nieustannie prowadzi działania edukacyjne m.in. w zakresie zapobiegania narastającemu problemowi otyłości wśród dzieci i młodzieży, poprzez poprawę sposobu żywienia i jakości zdrowotnej żywności, zwiększenie aktywności fizycznej oraz umiejętność kontroli stanu swojego zdrowia, realizowane w ramach programu „**Trzymaj Formę**”.

Adresatami programu opartego na metodzie projektu pozwalającego uczniom wspólnie z nauczycielami, rodzicami, środowiskiem lokalnym opracowywać własne sposoby i formy propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole jak i rodzinie, prowadzonego już od 2006 roku, z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Polskiej Federacji Producentów Żywności są uczniowie szkół podstawowych (klasy V i VI) i gimnazjalnych (klasy I-III). W XI edycji programu wzięło udział 1665 uczniów z 11 szkół gimnazjalnych oraz 1156 uczniów kl. V i VI z 23 szkół podstawowych.

W ramach programu odbyły się:

- ósma edycja powiatowego konkursu wiedzy i sprawności pod hasłem „Nasza szkoła 3-ma formę”. Patronat nad konkursem objął Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie oraz Burmistrz Miasta Cieszyna. W konkursie wzięły udział czteroosobowe zespoły uczniów z 11 szkół podstawowych i 1 szkoły gimnazjalnej. Po zaciętej rywalizacji **Puchar przechodni Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie po raz kolejny zdobyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 6 w Ustroniu.**

- konkurs wiedzy promujący zmianę zachowań w zakresie stylu życia w środowisku lokalnym w ramach Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!” , którego organizatorem był Główny Inspektor Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Producentów. Po raz pierwszy został przeprowadzony w formie elektronicznej w ramach strony internetowej programu. Skierowany był do uczniów szkół gimnazjalnych. Miał na celu wzmocnienie zaangażowania uczestnictwa uczniów w tym programie. W województwie śląskim do etapu powiatowego zakwalifikowało się 4 uczniów , w tym 2 z powiatu cieszyńskiego z Gimnazjum nr 1 w Cieszynie i Zespołu Szkół im. Wł. Broniewskiego w Drogomyślu.

Kolejną edycję programu edukacyjnego „**Żywienie na wagę zdrowia**” rozszerzono o działania edukacyjne dla dzieci przedszkolnych pn. „**Klub zdrowego przedszkolaka**” mającą na celu promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Zajęcia dla dzieci oprócz tematyki prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej, objęły bloki tematyczne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, promieniowania słonecznego, rozpoznawania i unikania dymów, szczególnie papierosowego. Do „Klubu Zdrowego Przedszkolaka” wstąpiło 31 przedszkoli. W celu uatrakcyjnienia programu zorganizowano konkurs na piosenkę pt. „Jestem w Klubie Zdrowego Przedszkolaka”. Na etap powiatowy nadeszło 8 prac z 7 przedszkoli. Laureatem w etapie wojewódzkim zostało Przedszkole nr 5 w Ustroniu.

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyli w przedszkolnych działaniach prowadzonych w ramach tych programów: VII Edycji Gminnego Konkursu Wiedzy pt. „Zdrowo żyjemy” zorganizowanym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Strumieniu.

Podobnie jak w latach ubiegłych byliśmy zaproszeni przez Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Ustroniu do udziału w akcjach edukacyjno-profilaktycznych organizowanych dla mieszkańców naszego powiatu „**Wakacyjny tydzień zdrowia**” w Ustroniu.

Podczas tych akcji pracownicy PSSE prowadzili indywidualne rozmowy i porady m.in. z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych, nowotworowych, wykonywali pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, ciśnienia tętniczego i tkanki tłuszczowej. Podczas akcji prowadzono dystrybucję ulotek i broszur zachęcających do profilaktyki chorób nowotworowych (czerniaka skóry) i zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem boreliozy, chorób układu krążenia i dietozależnych oraz profilaktyki uzależnień od różnych substancji psychoaktywnych (dopalacze).

Jak co roku od 17 lat, we współpracy z Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczania Raka oraz Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie, zorganizowaliśmy spotkanie z turystami odwiedzającymi nasze góry, pod hasłem „Czantoria dla Twojego zdrowia”. Udzielano porad oraz przeprowadzano rozmowy dotyczące zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień od tytoniu i narkotyków, chorób nowotworowych związanych z nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV, zakażeń HIV/AIDS oraz stosowania dopalaczy.

Uczestników zachęcano do prozdrowotnych zachowań, w szczególności do „rzucenia palenia”. Każdy palacz mógł wykonać pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz podjąć decyzję o rzuceniu nałogu zamieniając papieros na jabłko. Wszystkich zachęcano do wzięcia udziału w aerobiku oraz instruktażu prawidłowego maszerowania/poruszania się z kijami prowadzonego przez Skoczowski Klub Nordic Walking „Włóczykije” oraz udzielania pierwszej pomocy przez ratowników Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego.

Źródła wykorzystanych materiałów:

<http://zamosc.lento.pl/projekt-budowlany-inwentaryzacja-opinia-,5417562.html>
<https://www.strumet.pl/pl/galeria>
<https://automatykab2b.pl/wywiady/8661-lean-w-produkcji-wyrobow-z-tworzyw-sztucznych#.WoLLHXzdjIU>
<http://thermoplast.eu/>
http://www.psse.olesno.info.pl/?page_id=51
<https://tomaszow.lub.pl/kryminalni-zabezpieczyli-dopalacze/>
<http://www.cieszyn.pl/files/Teatr%203.jpg>
http://www.hotelzlotygron.pl/_ftp/zdjecia/Hotel_zima/
https://pl.wikipedia.org/wiki/Skocznia_narciarska_im._Adama_Ma%C5%82ysza#/media/File:POL_Wis%C5%82a_Malinka_DW942_pod_skoczni%C4%85_3.JPG
<https://sphoto.nasza-klasa.pl/323401/13/main/2376a819b3.jpeg>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kb/index.html>
<https://www.gpw.katowice.pl/stacja-uzdatniania-wody-strumien.php>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kw/index.html>
<http://www.istebna.org/park-wodny-olza-196.html>
<http://www.strumien.com/newsy/1324-rusza-basen-w-strumieniu>
<http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=540>
<http://www.nowypm.pl/index.php/aktualnosci/7784-unia-europejska-wspiera-prozdrowotna-zywnosc>
<http://www.sanatoria.org/pl/sanatorium/ustron.html>
<http://www.adsrap.com/catering-services-5-tips-to-prepare-for-a-buffet-catering/>
https://pl.123rf.com/photo_64899320_poj%C4%99cie-kontroli-zdrowa-%C5%BCywno%C5%9B%C4%87-piskl%C4%85t-groch-w-laboratorium-nikt-bliska.html?fromid=dFlzbWZLWnJpazhlg4wdWc4Qk1mdz09
<http://www.focus.pl/artykul/suplementy-diety-czy-zawsze-na-zdrowie>
<http://komag.eu/badania/laboratorium-srodowiska/badania-migracji-globalnej>
<https://lublin.onet.pl/utrudnienia-na-przejsciach-granicznych-z-bialorusia/j274x>
<https://www.odkrywamyzakryte.com/toksyczne-kosmetyki/>
<https://www.wisla.pl/mieszkaniec/sala-gimnastyczna-zespolu-szkol-nr-1-w-wisla-im-wislanskich-olimpijczykow>
<http://goleszow.pl/de/news/basen-w-cisownicy>
<http://sp1.ustron.pl/>
http://www.theoxfordkids.pl/media/filter/s/img/1503242_531852230290736_2729230886424777329_n.jpg
<http://www.bajkowydworek.proformat.pl/galeria/wnetrza-przedszkola-1/#prettyPhoto>
<https://ocdn.eu/pulscmstransforms/1/479ktpTURBXy85NjUzNTI4NWM5OTMxZDUwYjkzOTQxMdc2YTk3ZDEzZS5qcGeSIQMAFc0D6M0CMpMFzQMgzQHC>
<https://gis.gov.pl/o-nas/aktualnosci/375-konkurs-na-plakat-stop-dopalaczom-rozstrzygniety>

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W CIESZYNIE**

ul. Liburnia 2a
43-400 Cieszyn,
+48 33 479-40-80
psse.cieszyn@pis.gov.pl

<https://pssecieszyn.pis.gov.pl>